

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

**ZDRAVSTVENO-STATISTIČKI
PODACI
DUBROVAČKO-NERETVANSKE
ŽUPANIJE ZA 2014. GODINU**

Dubrovnik, 2016.

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

**ZDRAVSTVENO-STATISTIČKI
PODACI
DUBROVAČKO-NERETVANSKE
ŽUPANIJE ZA 2014. GODINU**

Dubrovnik, 2016.

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

**20 001 Dubrovnik
Dr. Ante Šercera 4A
p.p. 58**

www.zzjzdnz.hr

Dubrovnik, 2016.

Pri korištenju podataka molimo obavezno navesti izvor.

SADRŽAJ

1.	STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI	7
2.	SMRTNOST STANOVNIŠTVA	23
3.	BOLESTI CIRKULACIJSKOG SUSTAVA (kardiovaskularne bolesti)	32
4.	NOVOTVORINE	35
5.	OZLJEDE, OTROVANJA I OSTALE POSLJEDICE VANJSKIH UZROKA	40
6.	DUŠEVNI POREMEĆAJI I POREMEĆAJI PONAŠANJA	42
7.	STACIONARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	45
8.	PORODI	61
9.	PREKIDI TRUDNOĆE	65
10.	BOLESTI OVISNOSTI	69
11.	RAD U PREVENTIVNOJ I SPECIFIČNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI ŠKOLSKE DJECE, MLADEŽI I STUDENATA	74
12.	ZARAZNE BOLESTI I CIJEPLJENJA	76
13.	ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA	82
14.	DJELATNOST SLUŽBE ZA MIKROBIOLOGIJU	95

1. STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI

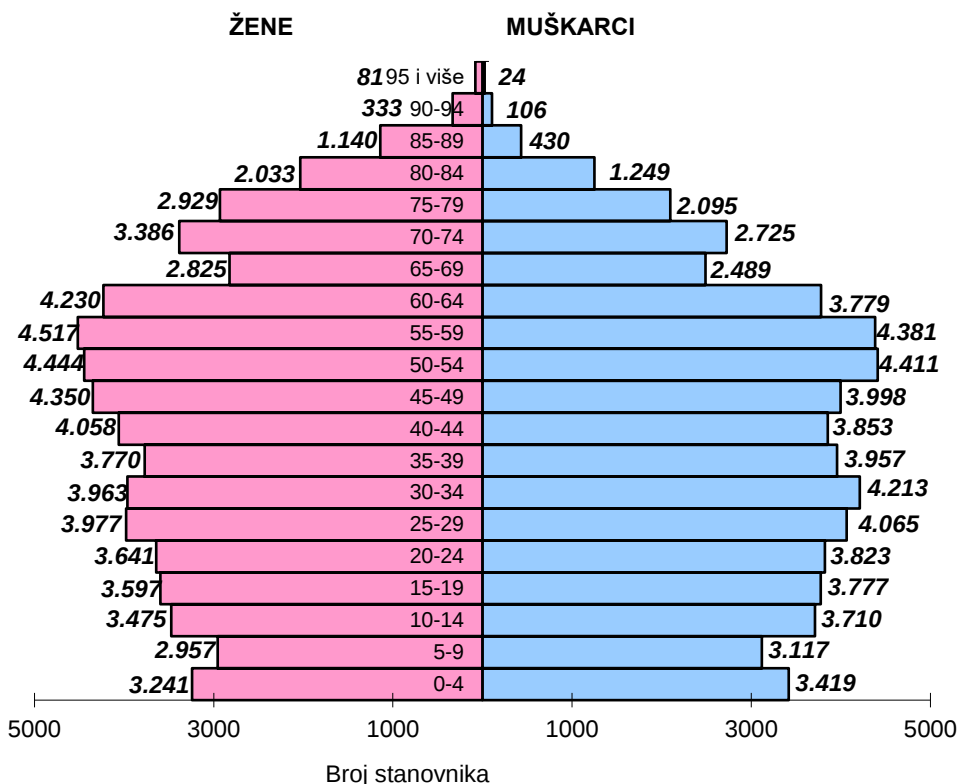
mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Dubrovačko-neretvanska županija (DNŽ) ima 122.568 stanovnika ili 68,8 stan./km² (68,8 stan./km² u 2001.), od čega 64,0% živi u 5 gradova i 36,0% u 17 općina. Broj stanovnika manji je za 0,2% nego 2001. Najveći pad broja stanovnika zabilježen je u općinama Pojezerje (-19,6%), Trpanj (-17,2%) i Zažablje (-17,0%), a najveći porast u općini Župa dubrovačka (25,0%) i gradu Metkoviću (9,1%).

Prema spolu 48,6% stanovnika je muškog spola, a 51,4% ženskog. U dobnoj strukturi stanovništva 16,3% su osobe u dobi 0-14 godina (15,2% u Republici Hrvatskoj (RH)), 65,9% u dobi 15.-64. godine (67,1% u RH) i 17,8% od 65 godina i više (17,7% u RH). U 2011. u usporedbi s popisom iz 2001. g. prisutan je pad broja djece u dobi do 14. g. za 11,3%, porast broja osoba u dobi 15.-64. g. za 0,7% i porast broja osoba u dobi 65 godina i više za 11,7%. Najstariju populaciju imaju općine Janjina (36,1%), Mljet (28,2%), Trpanj (27,6%) i Dubrovačko primorje (26,3%), dok najmanje starijih osoba imaju Župa dubrovačka (11,7%) i Metković (13,2%). Od 2004. g. stopa nataliteta u DNŽ pokazuje lagani porast, s 10,3 živorođenih na 1.000 stan. u 2004. na 10,5 u 2014. U istom razdoblju stopa smrtnosti uglavnom stagnira, 9,9 umrlih na 1.000 stan. u 2004.; 10,1 u 2014. Ovi podaci pokazuju pozitivan, iako vrlo nizak prirodni prirast (0,4/1.000 stan. u 2004.; 0,4 u 2014.). U 2014. godini u Republici Hrvatskoj stopa nataliteta bila je 9,3/1.000 stanovnika, stopa smrtnosti 12 i stopa prirodnog prirasta -2,7.

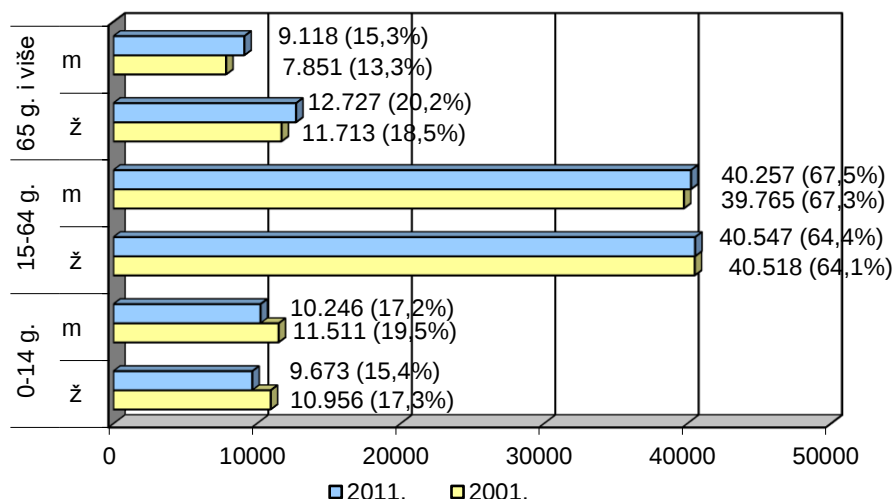
U 2014. godini prirodni prirast (više rođenih nego umrlih) bio je pozitivan u Župi dubrovačkoj (8,9/1.000 stan.), Pojezerju (5,0), Metkoviću (4,6), Opuzenu (1,2), Dubrovnik (1,2) i Konavlima (1,2). Najveći prirodni pad (više umrlih nego rođenih) zabilježen je u Janjini (-21,8/1.000 stan.), Trpnju (-12,5), Veloj Luci (-7,5), Mljetu (-7,4), Korčuli (-7,4) i Lastovu (-6,3).

1.1. Struktura i broj stanovnika

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine

Slika 1. Stablo života stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije prema popisu 2011. godine

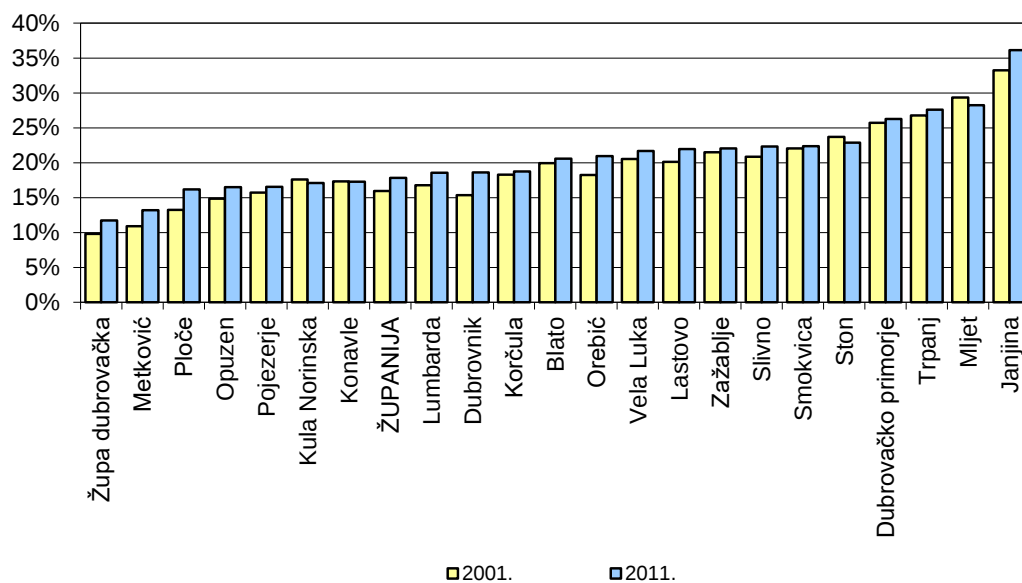

Slika 2. Struktura stanovništva po dobi i spolu u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, popis 2001. i 2011. godine

Tablica 1. Broj stanovnika u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije prema popisu stanovništva 2001. i 2011. godine

Grad/općina	Broj stanovnika		Razlika 2011./2001.		Stanovništvo 2011. prema dobi		
	2001.	2011.	Broj	%	0-14 g.	15-64 g.	65 g. i više
Blato	3.680	3.593	-87	-2,4	540	2.314	739
Dubrovačko primorje	2.216	2.170	-46	-2,1	329	1.271	570
Dubrovnik	43.770	42.615	-1.155	-2,6	6.360	28.327	7.928
Janjina	593	551	-42	-7,1	45	307	199
Konavle	8.250	8.577	327	4,0	1.415	5.679	1.483
Korčula	5.889	5.663	-226	-3,8	827	3.774	1.062
Kula Norinska	1.926	1.748	-178	-9,2	309	1.140	299
Lastovo	835	792	-43	-5,1	104	514	174
Lumbarda	1.221	1.213	-8	-0,7	191	797	225
Metković	15.384	16.788	1.404	9,1	3.495	11.075	2.218
Mljet	1.111	1.088	-23	-2,1	121	660	307
Opuzen	3.242	3.254	12	0,4	558	2.160	536
Orebić	4.165	4.122	-43	-1,0	617	2.641	864
Ploče	10.834	10.135	-699	-6,5	1.599	6.898	1.638
Pojezerje	1.233	991	-242	-19,6	178	649	164
Slivno	2.078	1.999	-79	-3,8	302	1.251	446
Smokvica	1.012	916	-96	-9,5	123	588	205
Ston	2.605	2.407	-198	-7,6	372	1.485	550
Trpanj	871	721	-150	-17,2	94	428	199
Vela Luka	4.380	4.137	-243	-5,5	598	2.642	897
Zažablje	912	757	-155	-17,0	127	463	167
Župa dubrovačka	6.663	8.331	1.668	25,0	1.615	5.741	975
ŽUPANIJA	122.870	122.568	-302	-0,2	19.919	80.804	21.845

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
 Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001. i 2011. godine

Slika 3. Udio stanovnika u dobi od 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u gradovima i općinama prema popisu stanovništva 2001. i 2011. godine

1.2. Prirodno kretanje stanovništva

Tablica 2. Prirodno kretanje stanovništva u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini

	Živo-rođeni	Mrtvo-rođeni	Umrli	Umrla dojenčad	Natalitet	Mortalitet	Prirodni prirast	Vitalni indeks
Dubrovnik	480	4	428	0	11,3	10,0	52	112,1
Korčula	35	0	77	0	6,2	13,6	-42	45,5
Metković	186	0	108	0	11,1	6,4	78	172,2
Opuzen	29	0	25	0	8,9	7,7	4	116,0
Ploče	95	0	104	0	9,4	10,3	-9	91,3
GRADOVI	825	4	742	0	10,5	9,5	83	111,2
Blato	36	0	43	0	10,0	12,0	-7	83,7
Dubrovačko primorje	21	0	29	0	9,7	13,4	-8	72,4
Janjina	1	0	13	0	1,8	23,6	-12	7,7
Konavle	105	0	95	0	12,2	11,1	10	110,5
Kula Norinska	15	0	23	0	8,6	13,2	-8	65,2
Lastovo	5	0	10	0	6,3	12,6	-5	50,0
Lumbarda	9	0	10	0	7,4	8,2	-1	90,0
Mljet	14	0	22	0	12,9	20,2	-8	63,6
Orebić	30	0	40	0	7,3	9,7	-10	75,0
Pojezerje	14	0	9	0	14,1	9,1	5	155,6
Slivno	12	0	23	0	6,0	11,5	-11	52,2
Smokvica	7	0	9	0	7,6	8,9	-2	77,8
Ston	25	0	35	0	10,4	14,5	-10	71,4
Trpanj	3	0	12	0	4,2	16,6	-9	25,0
Vela Luka	19	0	50	1	4,6	12,1	-31	38,0
Zažablje	6	0	9	0	7,9	11,9	-3	66,7
Župa dubrovačka	138	0	64	2	16,6	7,7	74	215,5
OPĆINE	460	0	496	3	10,4	11,2	-36	92,7
ŽUPANIJA	1285	4	1238	3	10,5	10,1	47	103,8

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Tablica 3. Prirodno kretanje stanovništva u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2004. do 2014. godine

APSOLUTNI PODACI	GODINE										
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.*	2012.*	2013*	2014.*
Rođeni	1.274	1.259	1.352	1.313	1.468	1.388	1.438	1.273	1.329	1.255	1.289
Živorodeni	1.264	1.251	1.340	1.308	1.462	1.381	1.433	1.272	1.324	1.252	1.285
Mrtvorodeni	10	8	12	5	6	7	5	1	5	3	4
Ukupno umrli	1.211	1.256	1.216	1.238	1.323	1.239	1.294	1.284	1.371	1.314	1.238
Umrli dojenčad	2	7	8	8	6	6	8	5	4	6	3
Prirodni prirast	53	-5	124	70	139	142	139	-12	-47	-62	47
Sklopljeni brakovi	568	636	676	710	648	697	632	656	664	599	628
Rastavljeni brakovi	86	96	97	94	101	140	88	98	79	107	114
STOPE											
Mortinatalitet (mrtvorodeni / 1.000 živorodeni)	7,9	6,4	9,0	3,8	4,1	5,1	3,5	0,8	3,8	2,4	3,1
Natalitet (živorodeni / 1.000 stanovnika)	10,3	10,2	10,9	10,6	11,9	11,2	11,7	10,4	10,8	10,2	10,5
Mortalitet (umrli / 1.000 stanovnika)	9,9	10,2	9,9	10,1	10,8	10,1	10,5	10,5	11,2	10,7	10,1
Prirodni prirast (na 1.000 stanovnika)	0,4	0,0	1,0	0,6	1,1	1,2	1,1	-0,1	-0,4	-0,5	0,4
Umrli dojenčad (na 1.000 živorodeni)	1,6	5,6	6,0	6,1	4,1	4,3	5,6	3,9	3,0	4,8	2,3
Vitalni indeks (živorodeni na 100 umrlih)	104,4	99,6	110,2	105,7	110,5	111,5	110,7	99,1	96,6	95,3	103,8
Rastavljeni brakovi na 1.000 sklopljenih brakova	151,4	150,9	143,5	132,4	155,9	200,9	139,2	149,4	119,0	178,6	181,5

Stope izračunate prema popisu stanovništva 2001. godine

*Stope izračunate prema popisu stanovništva 2011. godine

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Tablica 4. Stope prirodnog prirasta stanovništva u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u razdoblju od 2002. do 2014. godine

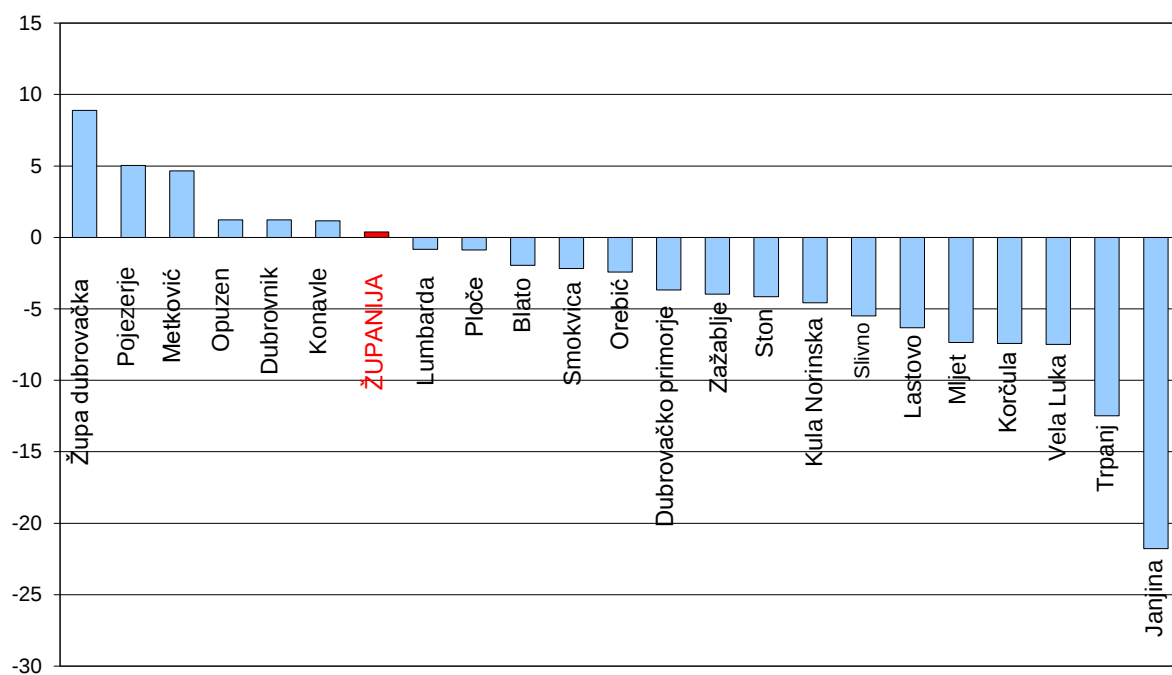
	GODINE										
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.*	2012.*	2013*	2014.*
Dubrovnik	0,3	-0,4	1,5	-0,6	-0,4	0,9	-0,2	0,5	0,1	-0,6	1,2
Korčula	-3,1	-3,9	-1,5	-3,2	-3,4	-1,2	-2,9	-1,9	-2,6	-5,7	-7,4
Metković	5,5	6,1	5,9	5,9	7,2	6,7	5,9	2,9	4,5	4,1	4,6
Opuzen	0,9	-0,3	-4,3	-2,8	-2,8	-0,3	0,0	-0,9	0,3	0,6	1,2
Ploče	1,7	1,3	2,4	2,7	0,6	0,5	0,6	-0,2	-3,8	-3,8	-0,9
GRADOVI	1,3	0,8	2,0	0,8	0,9	1,8	0,9	0,7	0,3	-0,3	1,1
Blato	0,8	-6,5	-6,5	-4,1	-1,9	-5,2	-0,8	-0,3	-0,8	-3,6	-1,9
Dubrovačko primorje	-9,5	-1,8	-5,0	-4,5	-3,2	2,3	0,0	-8,3	-7,8	-9,2	-3,7
Janjina	-16,9	-6,7	-6,7	-21,9	-21,9	-15,2	-5,1	-23,6	-12,7	-7,3	-21,8
Konavle	1,6	1,1	0,4	2,9	4,0	0,8	5,5	2,2	1,7	0,1	1,2
Kula Norinska	-2,6	0,0	-1,0	-3,6	2,1	-5,7	1,0	0,6	5,7	4,0	-4,6
Lastovo	-12,0	-1,2	-8,4	-4,8	-8,4	-3,6	-1,2	-6,3	-7,6	-2,5	-6,3
Lumbarda	1,6	-9,8	-10,6	-4,9	-1,6	4,1	-2,5	-2,5	-2,5	3,3	-0,8
Mljet	-13,5	-12,6	-8,1	-11,7	-9,9	-7,2	-16,2	-8,3	-11,0	-11,9	-7,4
Orebić	-2,2	-0,7	-1,4	1,2	-1,2	-1,7	-1,0	-4,4	-6,6	-1,2	-2,4
Pojezerje	6,5	-1,6	-3,2	0,8	-0,8	1,6	-3,2	-10,1	-3,0	-2,0	5,0
Slivno	-10,1	-1,4	1,4	3,4	5,3	-2,4	0,0	-11,0	-2,0	-2,5	-5,5
Smokvica	-9,9	-7,9	1,0	-3,0	-4,9	-2,0	-5,9	-5,5	-14,2	-15,3	-2,2
Ston	-8,8	-5,4	-2,7	-3,8	-1,5	-5,4	-3,1	-2,1	-5,4	-3,7	-4,2
Trpanj	-1,1	-25,3	-4,6	-11,5	-10,3	-9,2	-11,5	-13,9	-13,9	-12,5	-12,5
Vela Luka	0,5	-4,1	-2,1	-2,5	-1,6	-4,6	-4,8	-6,5	-6,5	-8,5	-7,5
Zažablje	-3,3	0,0	-1,1	0,0	-2,2	0,0	1,1	-5,3	-6,6	-5,3	-4,0
Župa dubrovačka	7,5	7,5	7,8	10,5	14,9	13,2	14,7	7,7	6,2	9,1	8,9
OPĆINE	-1,1	-1,6	-0,8	0,1	1,5	0,0	1,5	-1,5	-1,7	-1,1	-0,8
ŽUPANIJA	0,4	0,0	1,0	0,6	1,1	1,2	1,1	-0,1	-0,4	-0,5	0,4

Stope izračunate prema popisu stanovništva 2001. godine

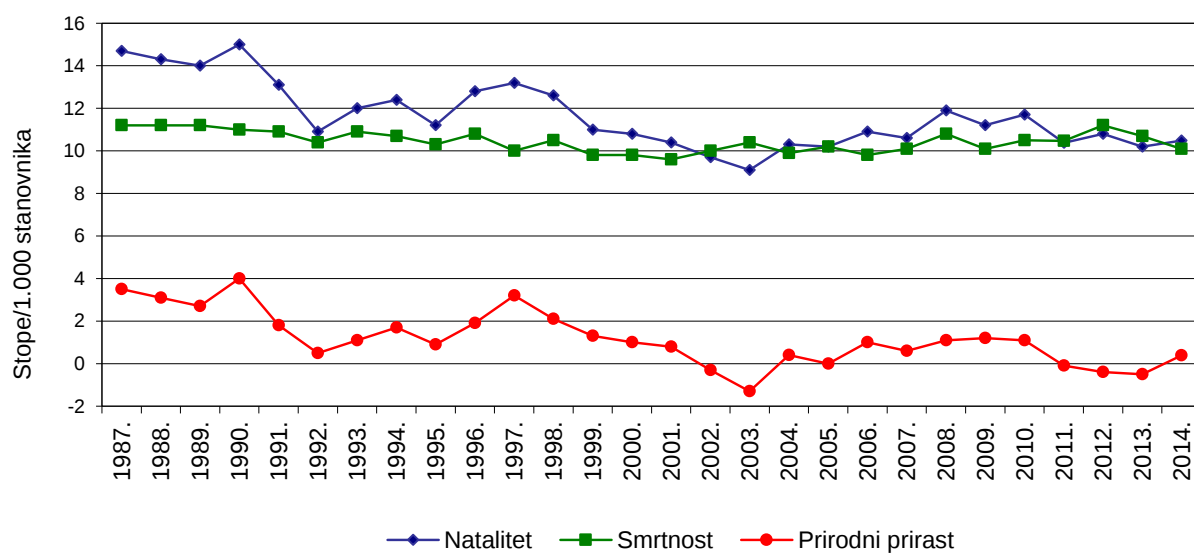
*Stope izračunate prema popisu stanovništva 2011. godine

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

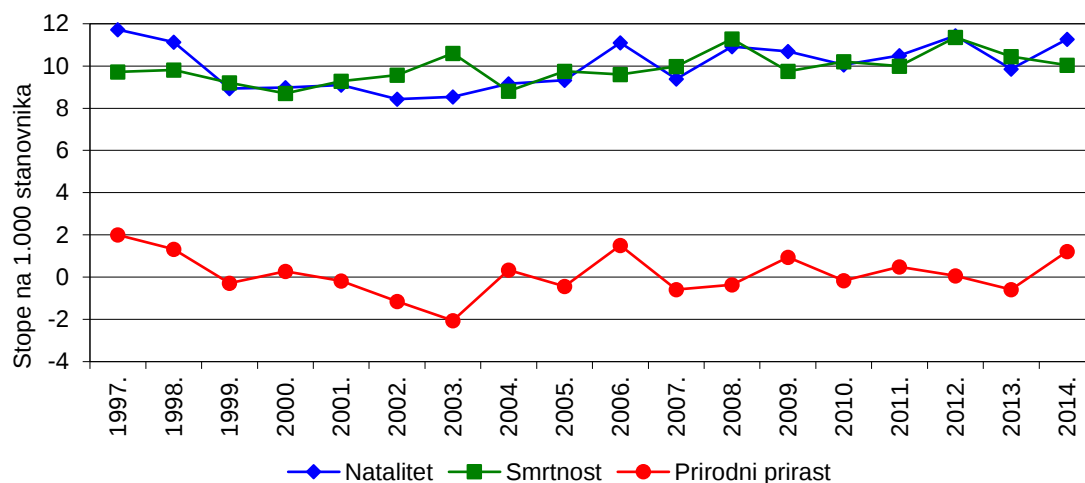
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

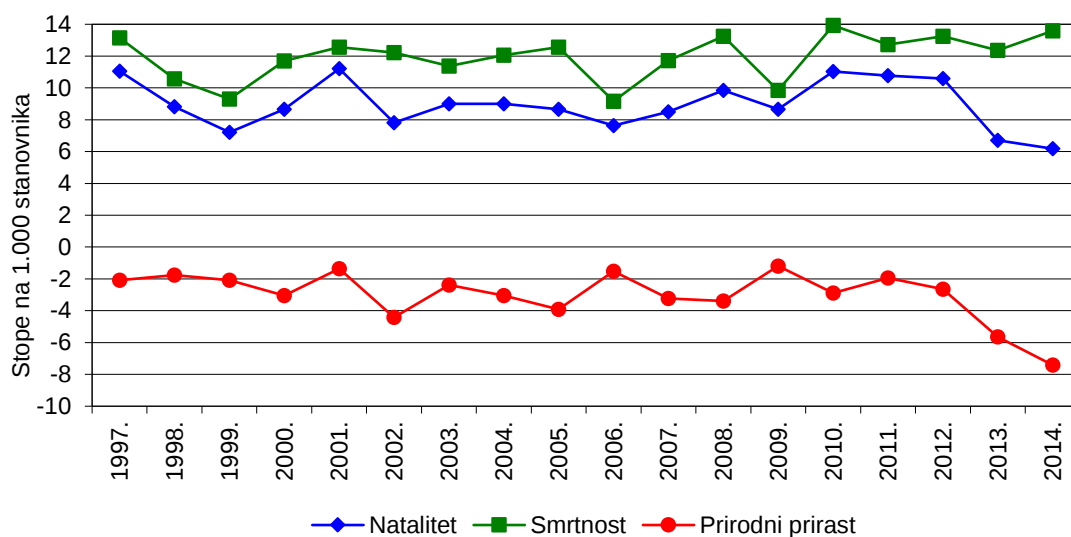
Slika 4. Stope prirodnog prirasta u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini

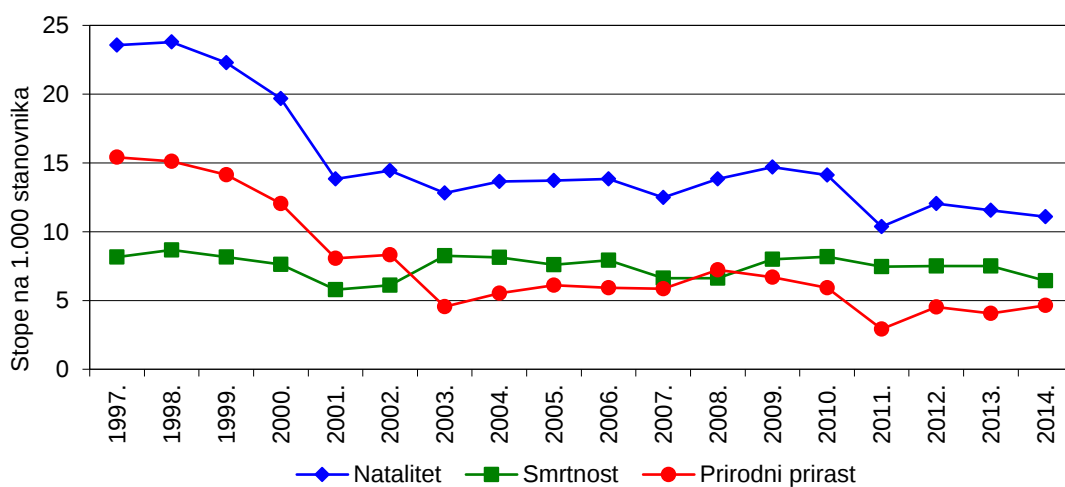
Slika 5. Stope prirodnog kretanja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1987. do 2014. godine

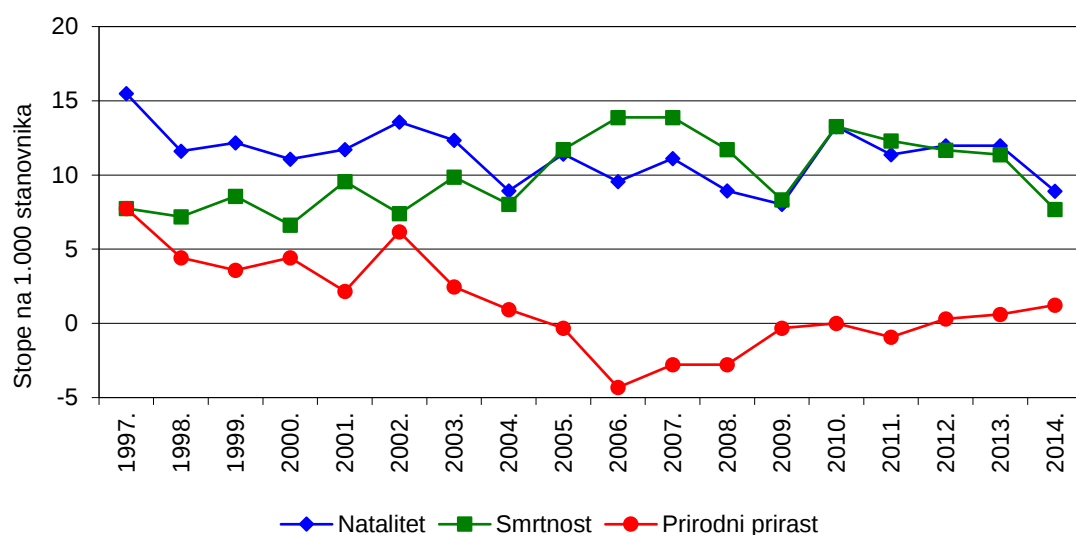
Slika 6. Stope prirodnog kretanja u gradu Dubrovniku od 1997. do 2014. godine

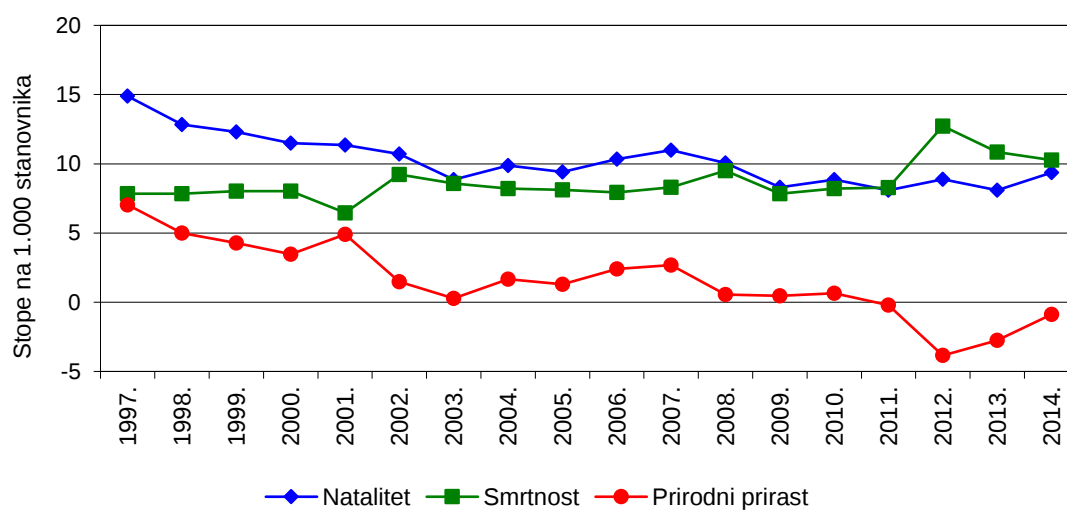
Slika 7. Stope prirodnog kretanja u gradu Korčuli od 1997. do 2014. godine

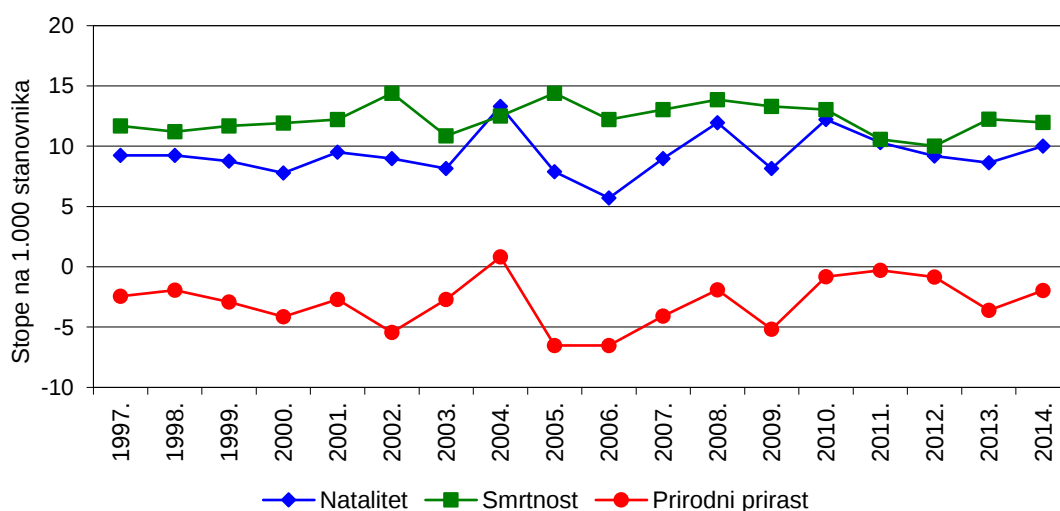
Slika 8. Stope prirodnog kretanja u gradu Metkoviću od 1997. do 2014. godine

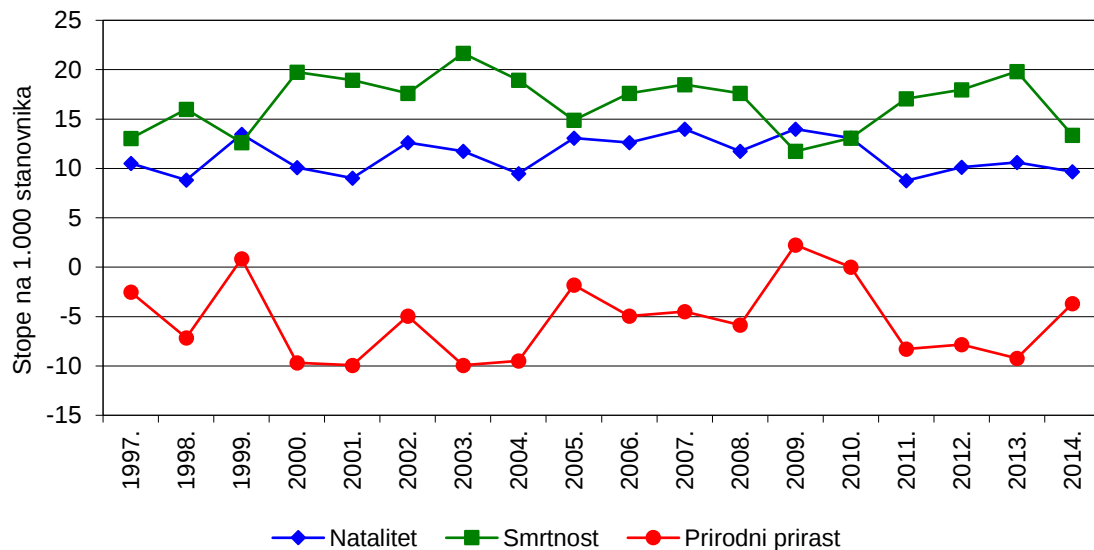
Slika 9. Stope prirodnog kretanja u gradu Opuzenu od 1997. do 2014. godine

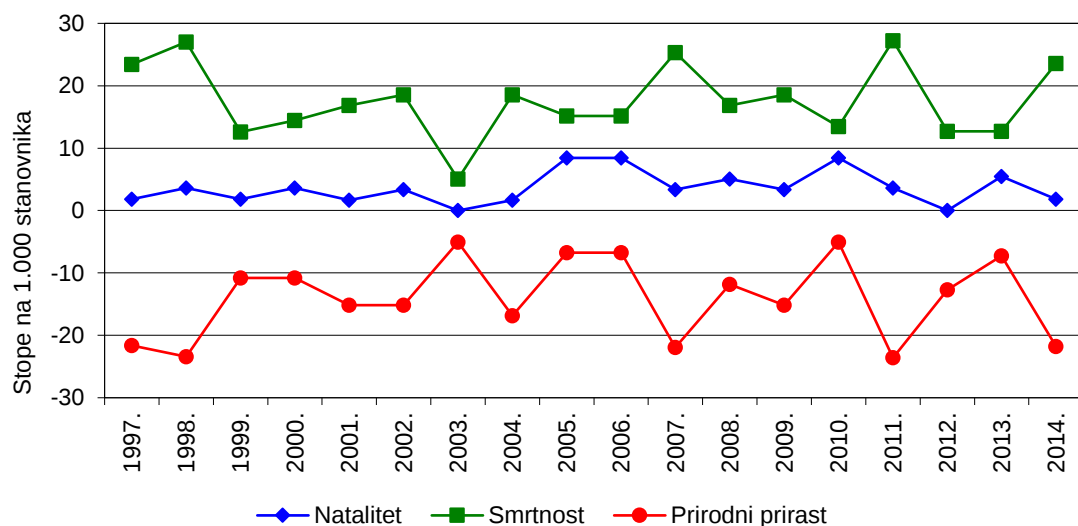
Slika 10. Stope prirodnog kretanja u gradu Ploče od 1997. do 2014. godine

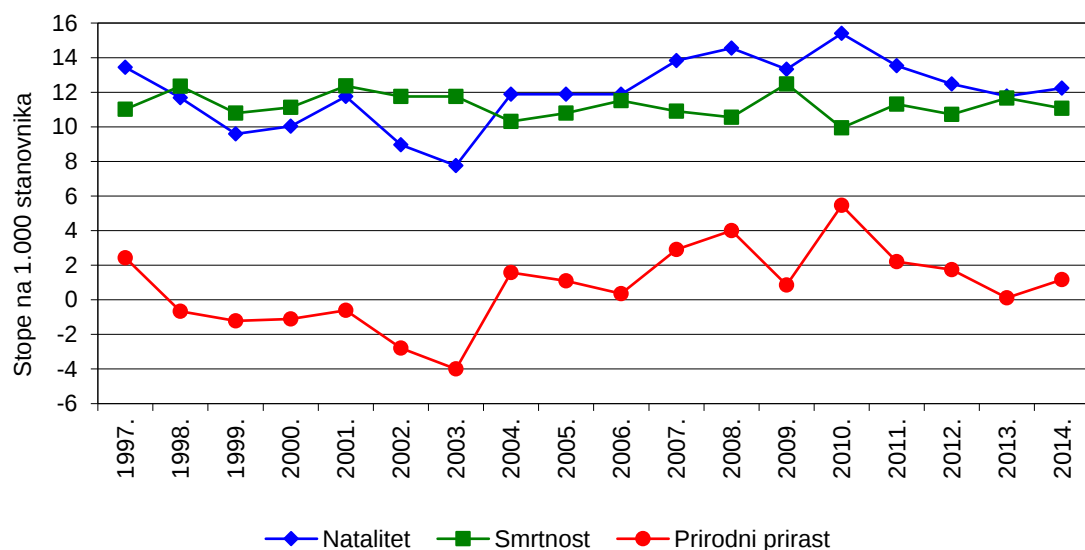
Slika 11. Stope prirodnog kretanja u općini Blato od 1997. do 2014. godine

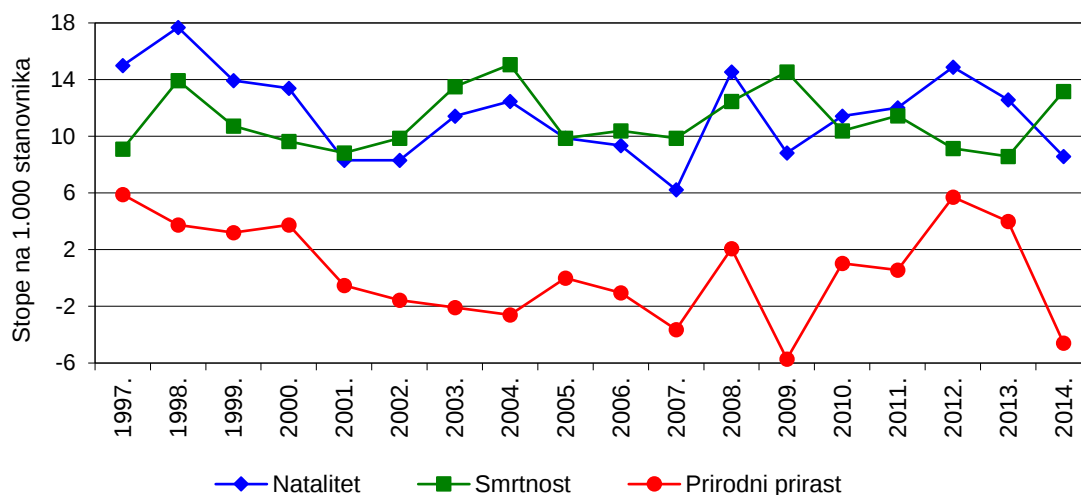
Slika 12. Stope prirodnog kretanja u općini Dubrovačko primorje od 1997. do 2014. godine

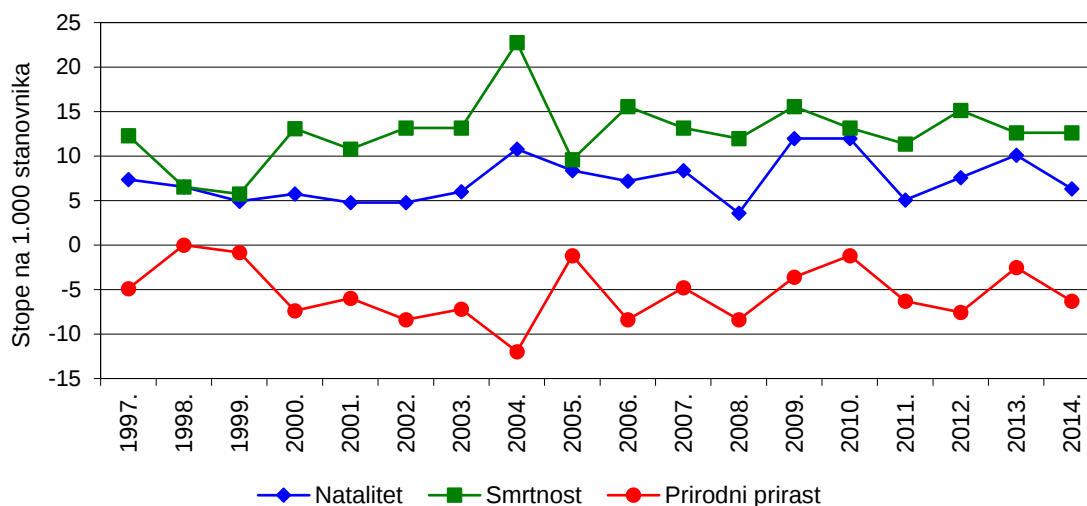
Slika 13. Stope prirodnog kretanja u općini Janjina od 1997. do 2014. godine

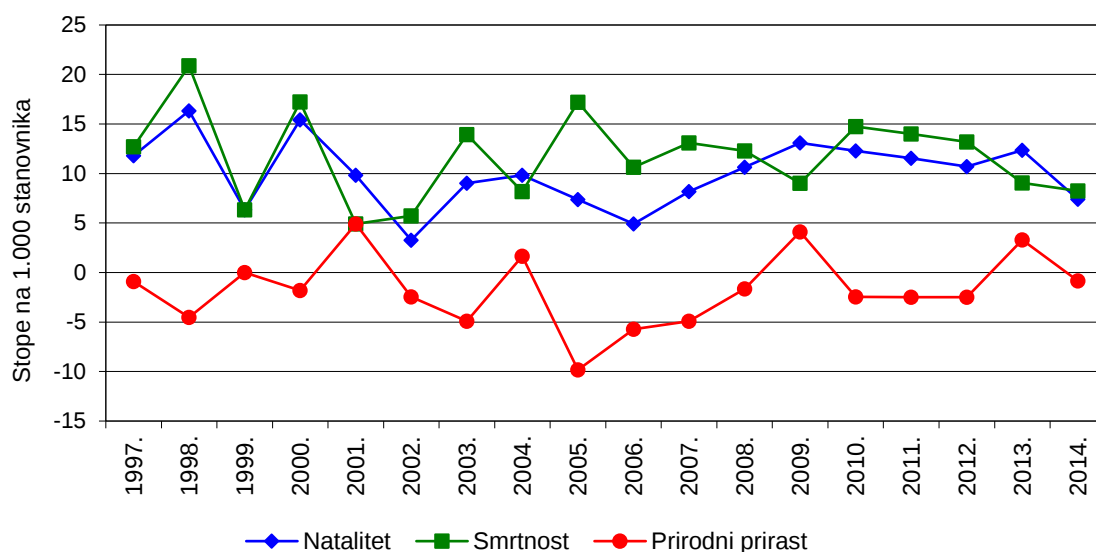
Slika 14. Stope prirodnog kretanja u općini Konavle od 1997. do 2014. godine

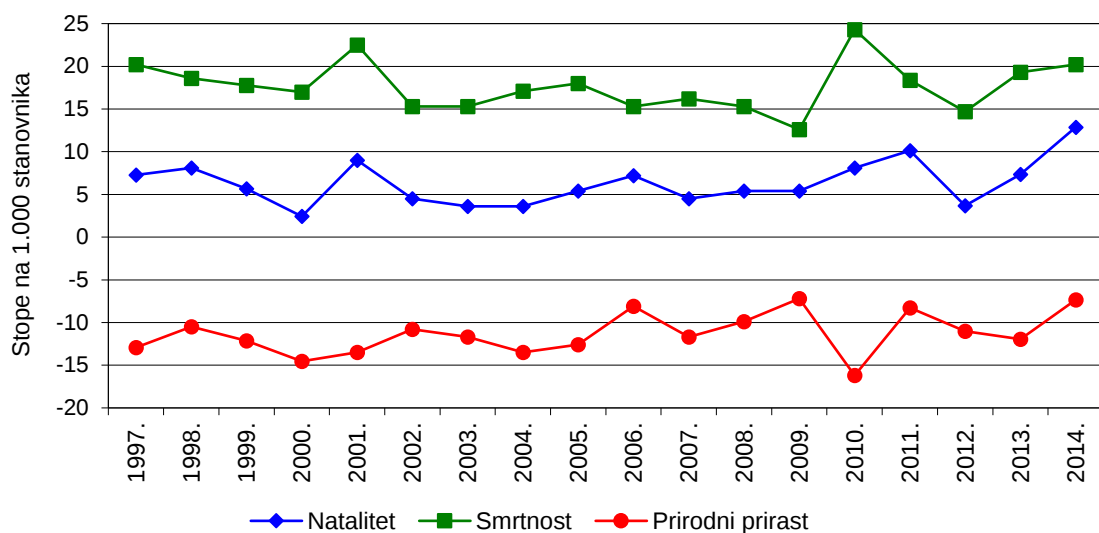
Slika 15. Stope prirodnog kretanja u općini Kula Norinska od 1997. do 2014. godine

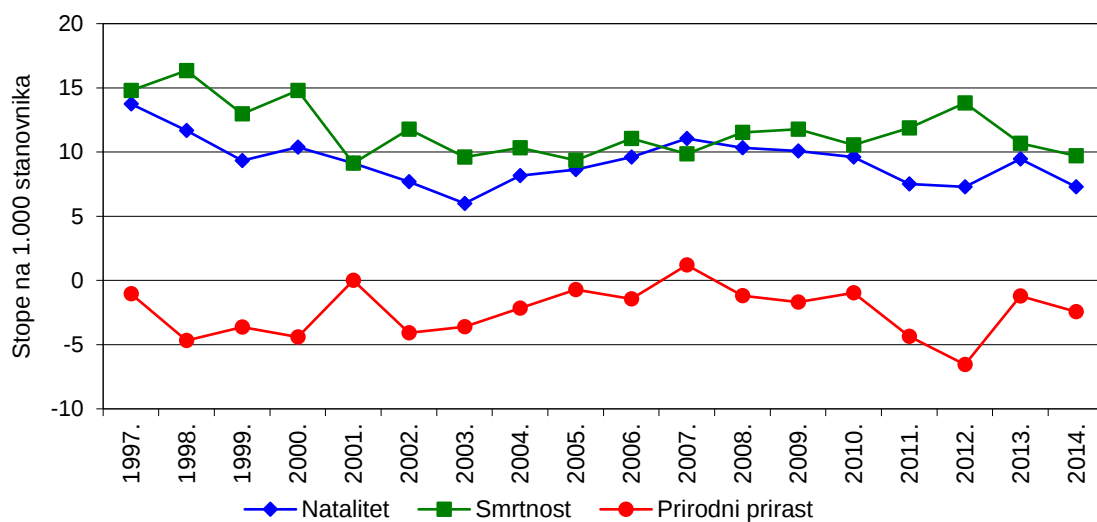
Slika 16. Stope prirodnog kretanja u općini Lastovo od 1997. do 2014. godine

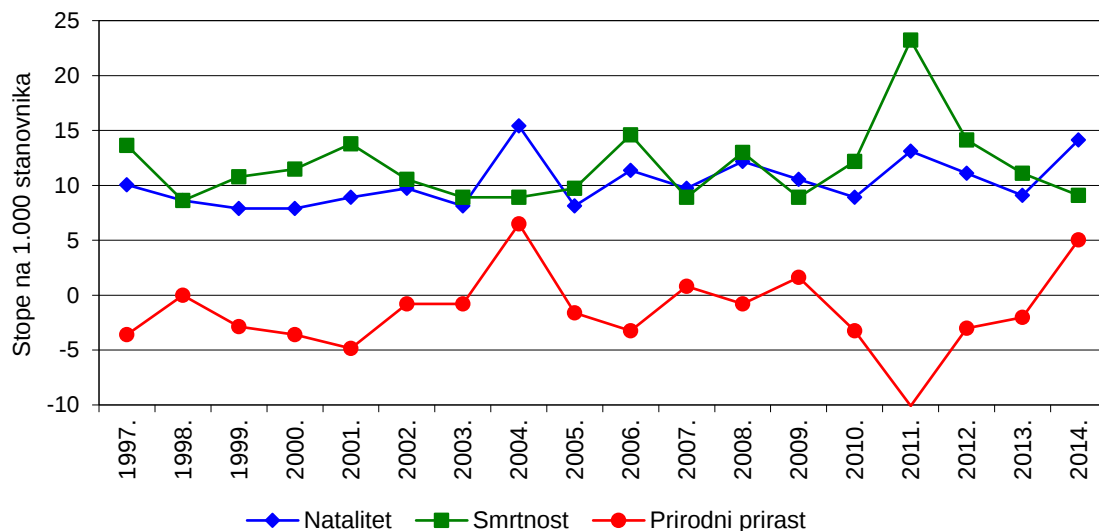
Slika 17. Stope prirodnog kretanja u općini Lumbarda od 1997. do 2014. godine

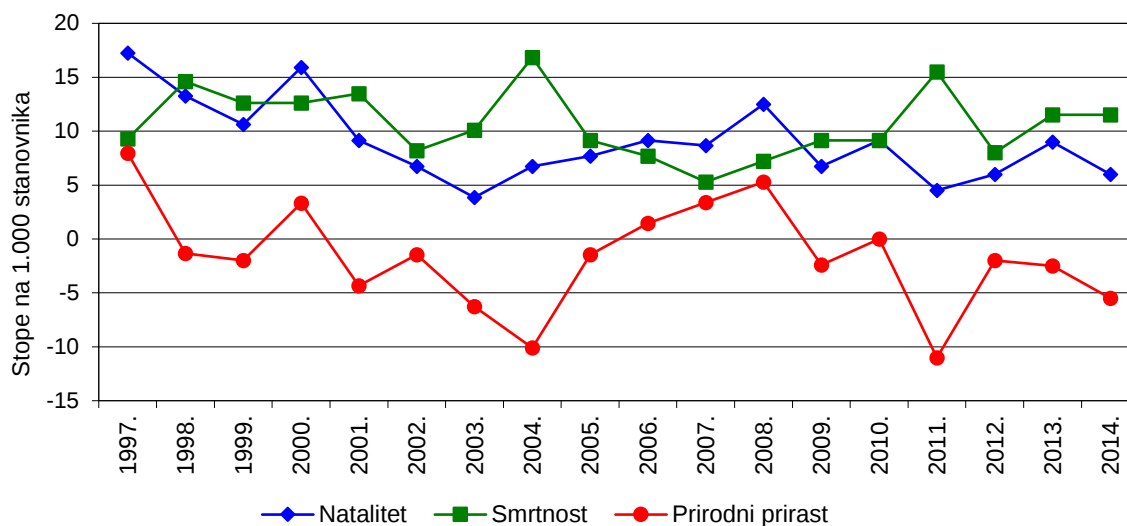
Slika 18. Stope prirodnog kretanja u općini Mljet od 1997. do 2014. godine

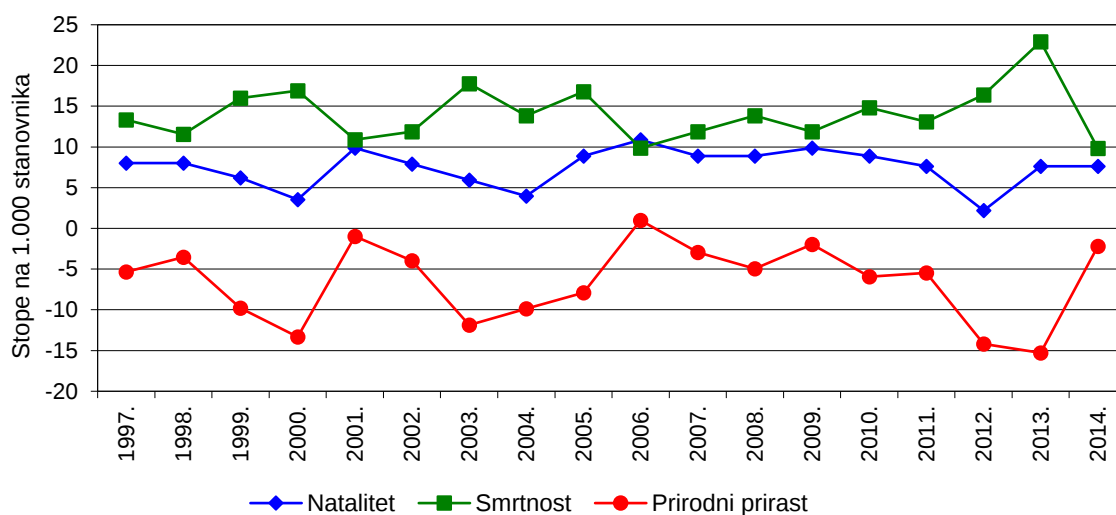
Slika 19. Stope prirodnog kretanja u općini Orebić od 1997. do 2014. godine

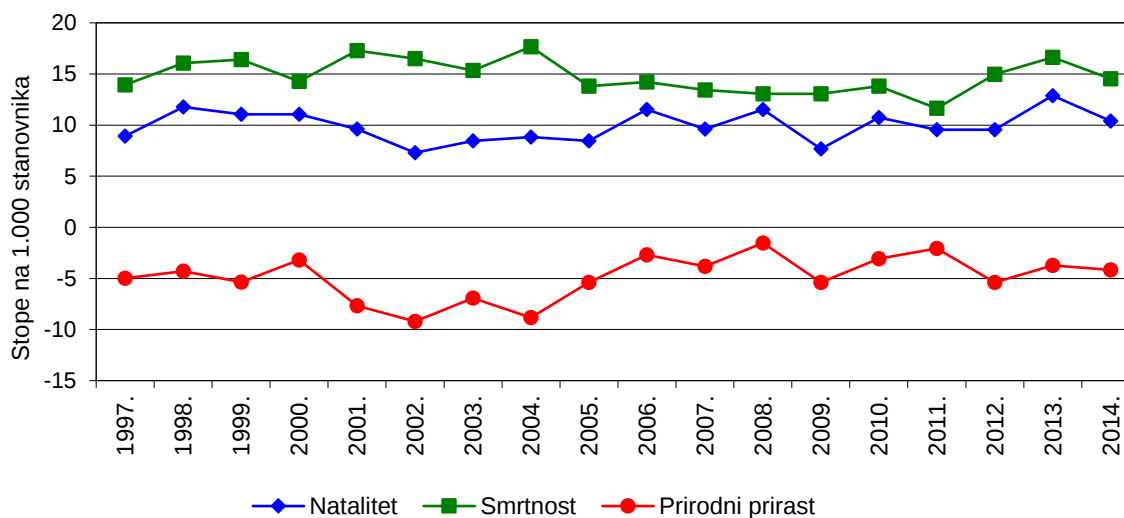
Slika 20. Stope prirodnog kretanja u općini Pojezerje od 1997. do 2014. godine

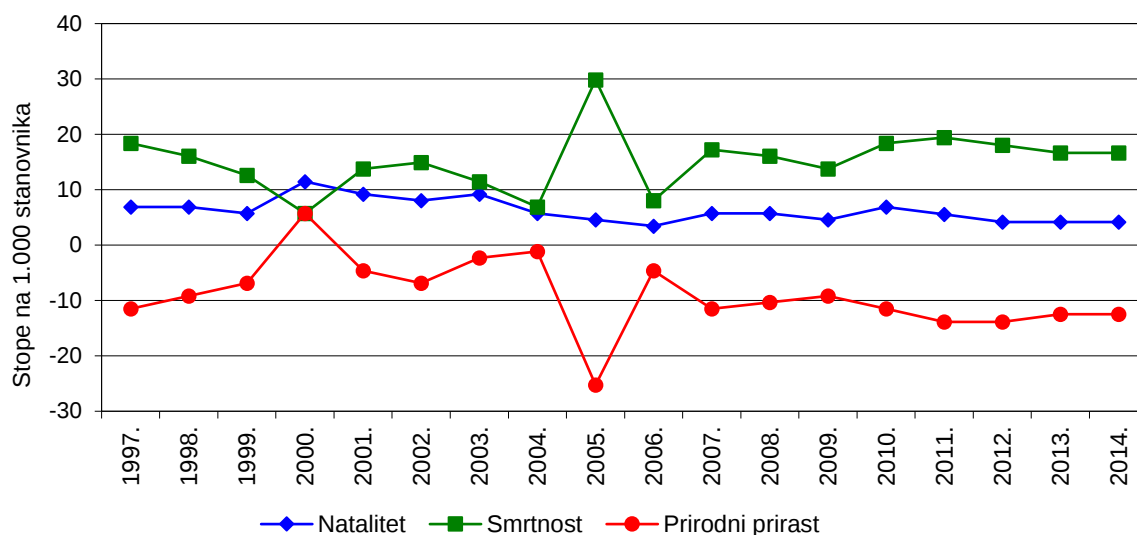
Slika 21. Stope prirodnog kretanja u općini Slivno od 1997. do 2014. godine

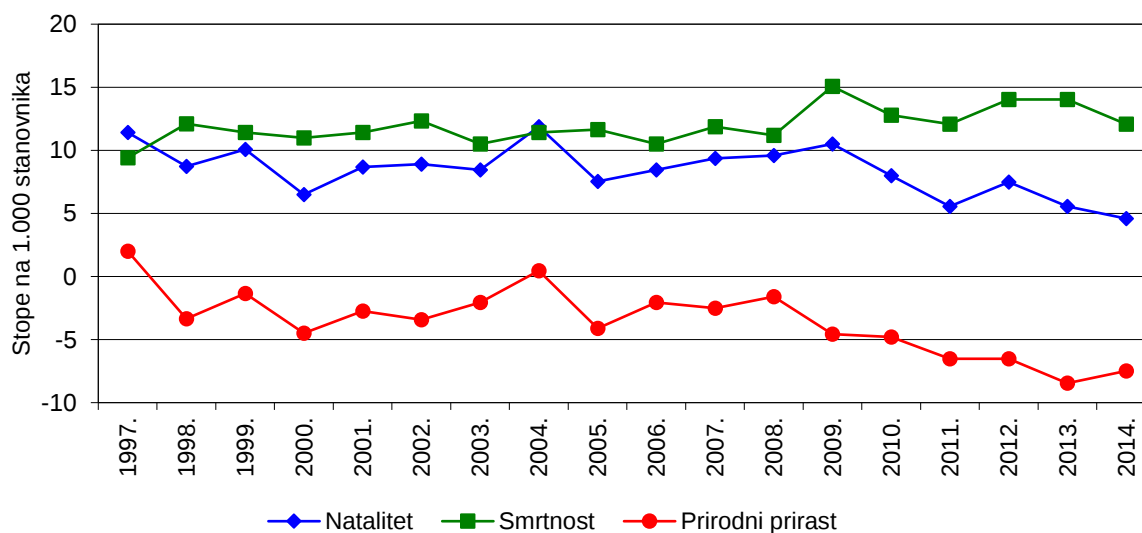
Slika 22. Stope prirodnog kretanja u općini Smokvica od 1997. do 2014. godine

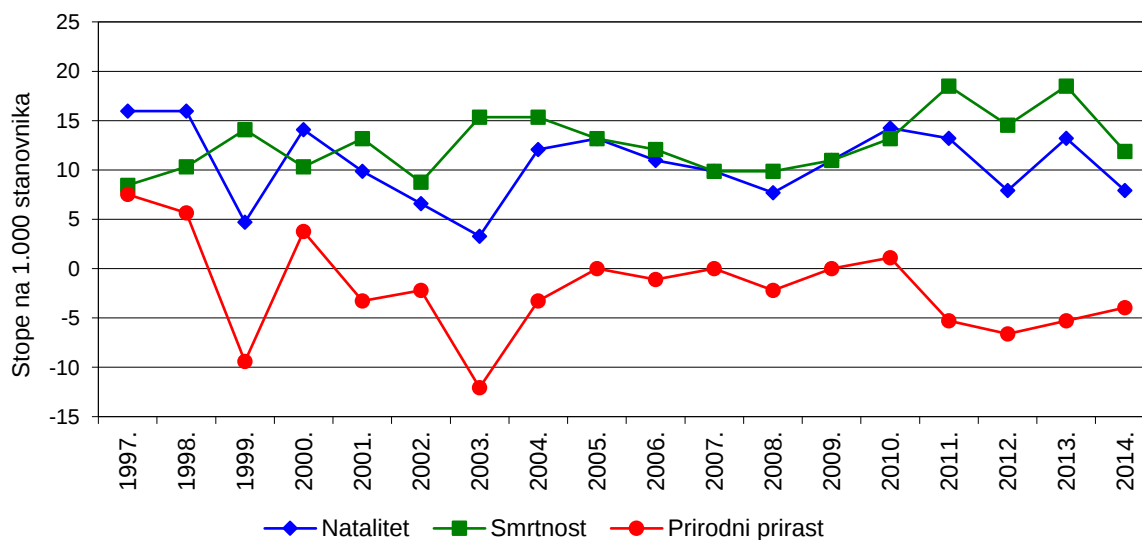
Slika 23. Stope prirodnog kretanja u općini Ston od 1997. do 2014. godine

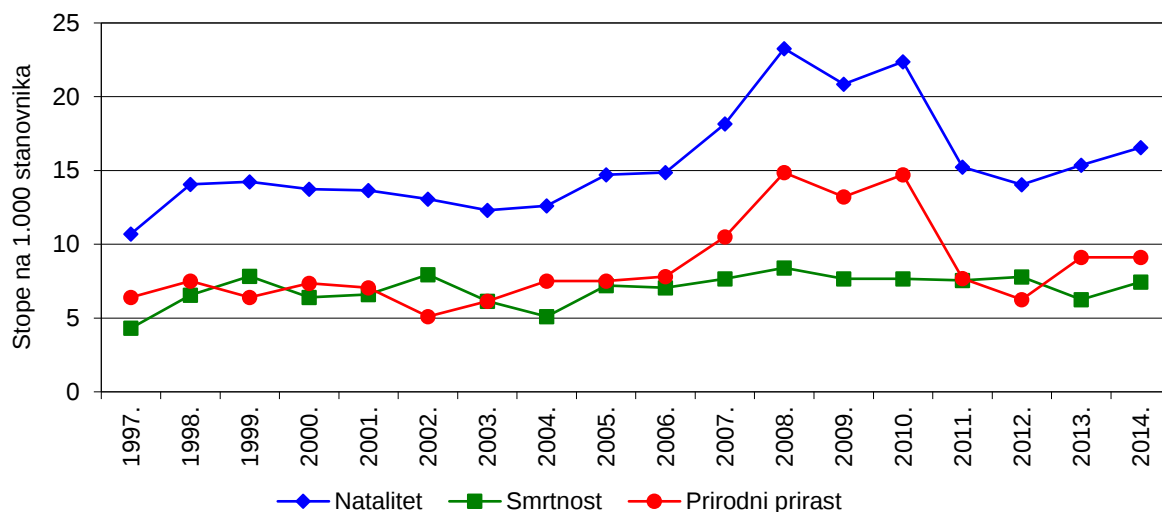
Slika 24. Stope prirodnog kretanja u općini Trpanj od 1997. do 2014. godine

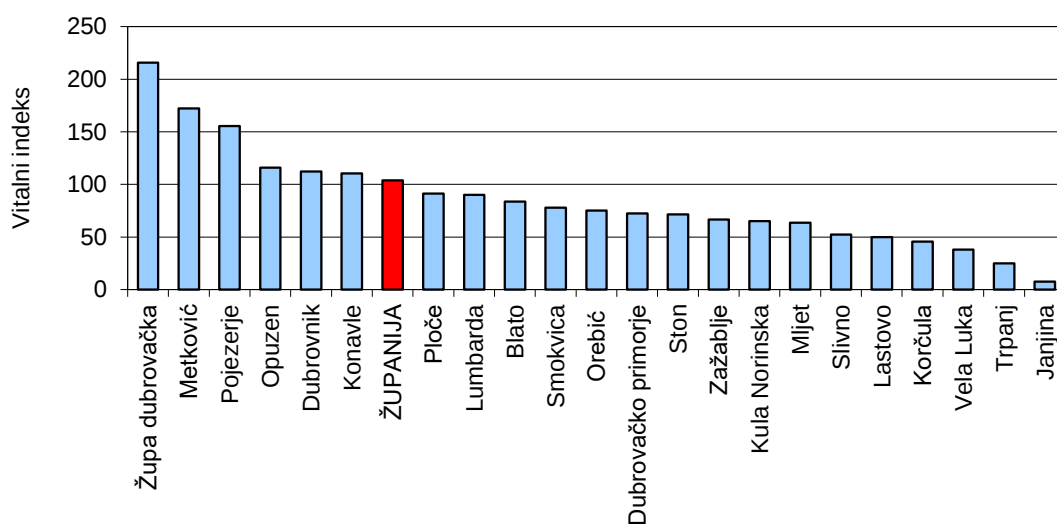
Slika 25. Stope prirodnog kretanja u općini Vela Luka od 1997. do 2014. godine

Slika 26. Stope prirodnog kretanja u općini Zažablje od 1997. do 2014. godine

Slika 27. Stope prirodnog kretanja u općini Župa dubrovačka od 1997. do 2014. godine

Slika 28. Vitalni indeks u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini

Tablica 5. Kretanje vitalnog indeksa* stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije po gradovima i općinama u razdoblju od 2004. do 2014. godine

	GODINE										
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Dubrovnik	103,9	95,6	115,7	94,1	96,8	109,6	98,4	104,9	100,6	94,4	112,1
Korčula	74,6	68,9	83,3	72,5	74,4	87,9	79,3	84,7	80,0	54,3	45,5
Metković	168,0	180,3	174,6	188,2	208,8	183,7	172,2	139,2	160,3	154	172,2
Opuzen	111,5	97,4	68,9	80,0	76,3	96,3	100,0	92,5	102,6	105,4	116,0
Ploče	120,2	115,9	130,2	132,2	105,8	105,9	107,9	97,6	69,8	69,8	91,3
GRADOVI	114,8	108,7	122,0	108,7	108,8	119,6	109,4	107,2	103,1	96,8	111,2
Blato	106,5	54,7	46,7	68,8	86,3	61,2	93,8	97,4	91,7	70,5	83,7
Dubrovačko primorje	50,0	87,9	71,8	75,6	66,7	119,2	100,0	51,4	56,4	53,5	72,4
Janjina	9,1	55,6	55,6	13,3	30,0	18,2	62,5	13,3	0	42,9	7,7
Konavle	115,3	110,1	103,2	126,7	137,9	106,8	154,9	119,6	116,3	101,0	110,5
Kula Norinska	82,8	100,0	90,0	63,2	116,7	60,7	110,0	105,0	162,5	146,7	65,2
Lastovo	47,4	87,5	46,2	63,6	30,0	76,9	90,9	44,4	50,0	80,0	50,0
Lumbarda	120,0	42,9	46,2	62,5	86,7	145,5	83,3	82,4	81,3	136,4	90,0
Mljet	21,1	30,0	47,1	27,8	35,3	42,9	33,3	55,0	25,0	38,1	63,6
Orebić	79,1	92,3	87,0	112,2	89,6	85,7	90,9	63,3	52,6	88,6	75,0
Pojezerje	172,7	83,3	77,8	109,1	93,8	118,2	73,3	56,5	78,6	81,8	155,6
Slivno	40,0	84,2	118,7	163,6	173,3	73,7	100,0	29,0	75,0	78,3	52,2
Smokvica	28,6	52,9	110,0	75,0	64,3	83,3	60,0	58,3	13,3	33,3	77,8
Ston	50,0	61,1	81,1	71,4	88,2	58,8	77,8	82,1	63,9	77,5	71,4
Trpanj	83,3	15,4	42,9	33,3	35,7	33,3	37,5	28,6	23,1	25,0	25,0
Vela Luka	104,0	64,7	80,4	78,8	85,7	69,7	62,5	46,0	53,4	39,7	38,0
Zažablje	78,6	100,0	90,9	100,0	77,8	100,0	108,3	71,4	54,5	71,4	66,7
Župa dubrovačka	247,1	204,2	210,6	237,3	276,8	272,5	292,2	201,6	180,0	246,2	215,6
OPĆINE	90,3	86,3	92,6	101,0	113,2	100,2	112,8	87,7	85,9	91,1	92,7
ŽUPANIJA	104,4	99,6	110,2	105,7	110,5	111,5	110,7	99,1	96,6	95,3	103,8

*Vitalni indeks je broj živorođenih na 100 umrlih.

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

2. SMRTNOST STANOVNIŠTVA

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2014. godini u DNŽ perinatalna smrtnost iznosila je 5,4/1.000 rođene djece (6,4 u 2013.), a smrtnost dojenčadi 2,3/1.000 živorođene djece (4,8 u 2013.). U RH perinatalna smrtnost bila je 6,8/1.000 rođenih, a smrtnost dojenčadi 5,03/1.000 živorođenih. Od 2003. stope perinatalne smrtnosti u DNŽ bile su više od prosječnih hrvatskih stopa, osim u 2011. Godini kada je zabilježena najniža stopa od 1993. godine. Praćenje ovih stopa smrtnosti od posebnog je značenja jer stope pokazuju stupanj razvoja i učinkovitosti antenatalne i perinatalne zdravstvene zaštite, zdravstvene zaštite trudnica te socioekonomskog i gospodarskog razvoja zajednice.

Kronične nezarazne bolesti vodeći su uzroci smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Bolesti cirkulacijskog sustava, s udjelom od 53,6% u ukupnom broju umrlih nalaze se na prvom mjestu uzroka smrtnosti. Na drugom mjestu su novotvorine s udjelom od 29,9%. Slijede ozljede i otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka 4,5%, bolesti dišnog sustava 3,4% i bolesti probavnog sustava 2,0%.

Vodeće skupine bolesti kao uzroci smrti za muški spol bile su bolesti cirkulacijskog sustava, 46,9%, novotvorine, 35,2%, ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka, 5,0%, bolesti dišnog sustava, 4,3% te bolesti probavnog sustava, 4,1%. Za ženski spol to su bile bolesti cirkulacijskog sustava, 59,1%, novotvorine, 24,4%, ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka, 3,9%, endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma 2,8% i dišnog sustava, 2,5%.

2.1. Smrtnost dojenčadi i broj mrtvorodene djece

Tablica 1. Broj i stope mrtvorodene djece i umrle dojenčadi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1994. do 2014. godine

Godina	Mrtvorodeni	Dojenčad umrla 0-6 dana	Umrli dojenčad ukupno	Rana neonatalna smrtnost*	Perinatalna smrtnost**	Smrtnost dojenčadi***
1994.	7	8	16	5,1	9,5	10,2
1995.	7	6	14	4,2	9,1	9,9
1996.	8	8	13	5,0	9,9	8,1
1997.	4	7	13	4,2	6,6	7,8
1998.	13	5	9	3,2	11,3	5,7
1999.	5	2	7	1,4	5,0	5,0
2000.	8	10	11	7,4	13,2	8,1
2001.	6	2	6	1,6	6,2	4,7
2002.	4	4	6	3,4	6,7	5,1
2003.	5	5	8	4,5	8,9	7,1
2004.	10	2	2	1,6	9,4	1,6
2005.	8	4	7	3,2	9,5	5,6
2006.	12	6	8	4,5	13,3	6,0
2007.	5	4	8	3,1	6,9	6,1
2008.	6	4	6	2,7	6,8	4,1
2009.	7	4	6	2,9	7,9	4,3
2010.	5	6	8	4,2	7,6	5,6
2011.	1	2	5	1,6	2,4	3,9
2012.	5	2	4	1,5	5,3	3,0
2013.	3	5	6	4,0	6,4	4,8
2014.	4	3	3	2,3	5,4	2,3

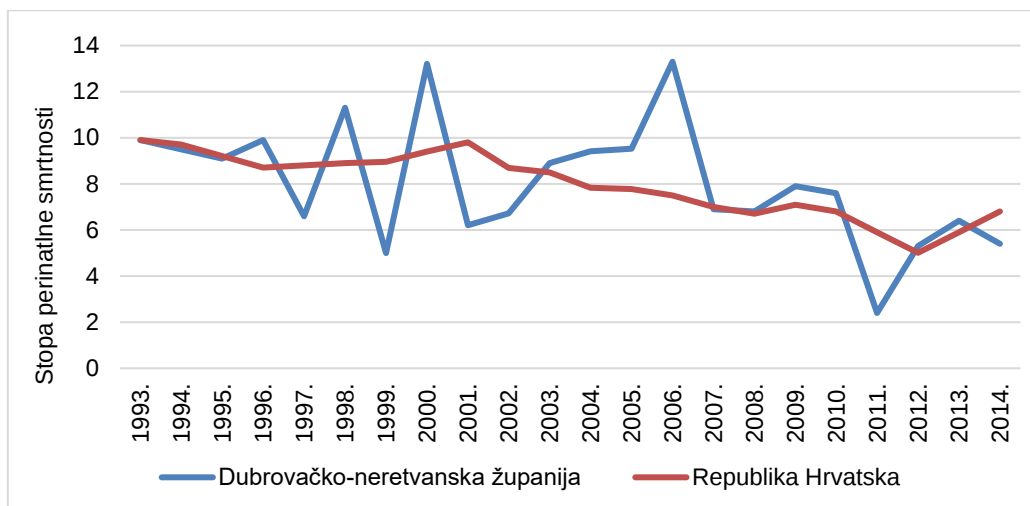
*Umrli dojenčad u dobi 0-6 dana na 1.000 živorođene djece

**Mrtvorodeni + umrli dojenčad u dobi 0-6 dana na 1.000 rođene djece

*** Broj umrle dojenčadi u dobi 0-365 dana na 1.000 živorođene djece

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Slika 1. Stope perinatalne smrtnosti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i Republici Hrvatskoj od 1993. do 2014. godine

Tablica 2. Umrli dojenčad prema uzroku smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

MKB šifra	Uzrok smrti	Broj umrle dojenčadi
P36	Bakterijska sepsa u novorođenčeta	1
Q23	Prirođene malformacije aortalnih i mitralnih valvula	1
Q33	Prirođene malformacije pluća	1
Ukupno		3

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

2.2. Uzroci smrti opće populacije

Tablica 3. Ukupan broj i udio umrlih prema MKB-skupinama bolesti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Rang	MKB-skupine bolesti	Broj umrlih	%
1.	Bolesti cirkulacijskog sustava	658	53,6
2.	Novotvorine	367	29,9
3.	Ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka	55	4,5
4.	Bolesti dišnog sustava	42	3,4
5.	Bolesti probavnog sustava	36	2,0
6.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	23	1,9
7.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	15	1,2
8.	Bolesti živčanog sustava	13	1,1
9.	Bolesti genitourinarnog sustava	9	0,7
10.	Zarazne i parazitarne bolesti	7	0,6
11.	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo	5	0,4
12.	Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	4	0,3
13.	Bolesti krvi i krvotvornih organa te određene bolesti imunološkog sustava	2	0,2
14.-15.	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva	1	0,1
14.-15.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	1	0,1
Ukupno		1238	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 4. Broj i udio umrlih prema MKB-skupinama bolesti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini – muški spol

Rang	MKB-skupine bolesti	Broj umrlih	%
1.	Bolesti cirkulacijskog sustava	283	46,9
2.	Novotvorine	212	35,2
3.	Ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka	30	5,0
4.	Bolesti dišnog sustava	26	4,3
5.	Bolesti probavnog sustava	25	4,1
6.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	6	1,0
7.-8.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	5	0,8
7.-8.	Bolesti genitourinarnog sustava	5	0,8
9.-10.	Bolesti živčanog sustava	4	0,7
9.-10.	Zarazne i parazitarne bolesti	4	0,7
11.-13.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	1	0,2
11.-13.	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva	1	0,2
11.-13.	Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	1	0,2
	Ukupno	603	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 5. Broj i udio umrlih prema MKB-skupinama bolesti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini – ženski spol

Rang	MKB-skupine bolesti	Broj umrlih	%
1.	Bolesti cirkulacijskog sustava	375	59,1
2.	Novotvorine	155	24,4
3.	Ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka	25	3,9
4.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	18	2,8
5.	Bolesti dišnog sustava	16	2,5
6.	Bolesti probavnog sustava	11	1,7
7.-8.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	9	1,4
7.-8.	Bolesti živčanog sustava	9	1,4
9.	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo	5	0,8
10.	Bolesti genitourinarnog sustava	4	0,6
11.-12.	Zarazne i parazitarne bolesti	3	0,5
11.-12.	Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	3	0,5
13.	Bolesti krvi i krvotvornih organa te određene bolesti imunološkog sustava	2	0,3
	Ukupno	635	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 6. Broj umrlih prema skupinama bolesti, spolu i dobi u svim skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

MKB-skupina	Spol	Svega	Dobne skupine (godine)																		
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 i više
Svega	S	1238	3	0	0	2	3	2	3	4	4	11	20	30	55	75	95	115	189	239	388
	M	603	1	0	0	1	3	2	3	3	3	4	8	17	33	57	68	69	106	106	119
	Ž	635	2	0	0	1	0	0	0	1	1	7	12	13	22	18	27	46	83	133	269
I.	S	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	3	1
	M	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1
	Ž	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0
II.	S	367	0	0	0	1	0	0	0	2	1	3	7	19	27	40	55	45	68	45	54
	M	212	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2	9	15	28	34	27	41	26	28
	Ž	155	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	5	10	12	12	21	18	27	19	26
III.	S	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
IV.	S	23	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	2	2	5	8
	M	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	1
	Ž	18	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	2	2	3	7
V.	S	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1	0	3	2	6
	M	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	1	2
	Ž	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	4
VI.	S	13	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	5	0	3
	M	4	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0
	Ž	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	4	0	3
IX.	S	658	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	3	5	12	26	30	52	92	164	269
	M	283	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	4	10	21	26	31	50	66	71
	Ž	375	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	2	5	4	21	42	98	198
X.	S	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0	2	10	5	20
	M	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	7	5	10
	Ž	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	3	0	10
XI.	S	36	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	3	2	4	3	3	6	3	2	6
	M	25	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	2	4	3	3	5	1	0	2
	Ž	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	2	2	4
XIII.	S	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	M	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	Ž	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XIV.	S	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	5
	M	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	Ž	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1
XVI.	S	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	M	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XVII.	S	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	M	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
XVIII.	S	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	2
	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	2
XIX.	S	55	0	0	0	0	2	1	3	2	0	1	5	1	4	1	2	6	4	9	14
	M	30	0	0	0	0	2	1	3	2	0	0	3	1	2	1	2	4	2	4	3
	Ž	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	2	0	0	2	2	5	11

Legenda za tablicu 6.
MKB skupine

- I. Zarazne i parazitne bolesti
- II. Novotvorine
- III. Bolesti krvi i krvotvornih organa te određene bolesti imunološkog sustava
- IV. Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma
- V. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja
- VI. Bolesti živčanog sustava
- IX. Bolesti cirkulacijskog sustava
- X. Bolesti dišnog sustava
- XI. Bolesti probavnog sustava
- XIII. Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
- XIV. Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
- XVI. Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
- XVII. Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
- XVIII. Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo
- XIX. Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka

S = svega, M =muški spol, Ž =ženski spol

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 7. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini - ukupno za oba spola

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	248	20,0
I64	Insult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	125	10,1
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	91	7,4
I50	Insuficijencija srca	75	6,1
I21	Akutni infarkt miokarda	60	4,8
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	43	3,5
I63	Cerebralni infarkt	30	2,4
C50	Zloćudna novotvorina dojke	27	2,2
J44	Druga kronična opstruktivna plućna bolest	26	2,1
C61	Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	23	1,9
	Ukupno najčešći uzroci smrti	748	60,4
	Ostali uzroci smrti	490	39,6
	Ukupno	1238	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 8. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini - muški spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	94	15,6
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	71	11,8
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	42	7,0
I21	Akutni infarkt miokarda	41	6,8
C61	Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	23	3,8
I50	Insuficijencija srca	19	3,2
J44	Druga opstruktivna plućna bolest	19	3,2
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	14	2,3
C64	Zloćudna novotvorina bubrega, osim osim bubrežne zdjelice	13	2,2
I63	Cerebralni infarkt	13	2,2
	<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>	349	57,9
	Ostali uzroci smrti	254	42,1
	Ukupno	603	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 9. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini - ženski spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	154	24,3
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	83	13,1
I50	Insuficijencija srca	56	8,8
C50	Zloćudna novotvorina dojke	27	4,3
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	22	3,1
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	20	3,5
I21	Akutni infarkt miokarda	19	3,0
I63	Cerebralni infarkt	17	2,7
C25	Zloćudna novotvorina gušterače	14	2,2
E14	Dijabetes melitus, nespecificirani	11	1,7
	<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>	423	66,6
	Ostali uzroci smrti	212	33,4
	Ukupno	635	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 10. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 0-64 godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	38	17,9
I21	Akutni infarkt miokarda	14	6,6
I25	Kronična ishemična bolest srca	10	4,7
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	9	4,2
C50	Zloćudna novotvorina dojke	7	3,3
I64	Insult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	7	3,3
K70	Alkoholna bolest jetre	7	3,3
T71	Asfiksija	7	3,3
J44	Druga kronična opstruktivna plućna bolest	5	2,4
	<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>	104	49,1
	Ostali uzroci smrti	108	50,9
	Ukupno	212	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 11. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 0-64 godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini - muški spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	24	17,8
I21	Akutni infarkt miokarda	13	9,6
I25	Kronična ishemična bolest srca	7	5,2
K70	Alkoholna bolest jetre	6	4,4
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	5	3,7
	<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>	55	40,7
	Ostali uzroci smrti	80	59,3
	Ukupno	135	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 12. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 0-64 godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini - ženski spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	14	18,2
C50	Zloćudna novotvorina dojke	7	9,1
C56	Zloćudna novotvorina jajnika (ovarija)	4	5,2
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	4	5,2
C53	Zloćudna novotvorina vrata maternice (cerviksa)	3	3,9
I25	Kronična ishemična bolest srca	3	3,9
I64	Insult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	3	3,9
	<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>	38	49,4
	Ostali uzroci smrti	39	50,6
	Ukupno	77	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 13. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini – ukupno oba spola

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	238	23,2
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	118	11,5
I50	Insuficijencija srca	75	7,3
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	53	5,2
I21	Akutni infarkt miokarda	46	4,5
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	34	3,3
I63	Cerebralni infarkt	30	2,9
J44	Druga kronična opstruktivna plućna bolest	21	2,0
C50	Zloćudna novotvorina dojke	20	1,9
C61	Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	20	1,9
	<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>	655	68,5
	Ostali uzroci smrti	371	36,2
	Ukupno	1.026	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 14. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini - muški spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	87	18,6
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	47	10,0
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	38	8,1
I21	Akutni infarkt miokarda	28	6,0
C61	Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	20	4,3
	<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>	220	47,0
	Ostali uzroci smrti	248	53,0
	Ukupno	468	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Tablica 15. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini - ženski spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	151	27,1
I64	Infarkt, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	80	14,3
I50	Insuficijencija srca	56	10,0
C50	Zloćudna novotvorina dojke	20	3,6
I21	Akutni infarkt miokarda	18	3,2
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	18	3,2
S72	Prijelom bedrene kosti	18	3,2
	<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>	361	64,7
	Ostali uzroci smrti	197	35,3
	Ukupno	558	100

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

3. BOLESTI CIRKULACIJSKOG SUSTAVA (kardiovaskularne bolesti)

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

Bolesti cirkulacijskog sustava čini skupina bolesti srca i krvnih žila s MKB-šiframa I00-I99. U 2014. g. u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti radi ovih bolesti obavljeno je 10.747 pregleda u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om, a od toga 4.818 pregleda u dobi 0-64 g. (44,83%) i 5.929 u dobi 65 g. i više (55,16%). Ukupan broj posjeta zbog cirkulacijskih bolesti bio je za 4% manji u odnosu na 2013. godinu. Najčešći razlozi specijalističko-konzilijarnih pregleda bile su hipertenzivne bolesti (I10-I15) s ukupnim udjelom od 35%. U specijalističkim ordinacijama bez ugovora s HZZO-om obavljeno je 4.222 pregleda zbog bolesti cirkulacijskog sustava, 5,55% više nego prethodne godine. Od toga je 2.376 pregleda (56,27%) obavljeno u dobnoj skupini 0-64 g., a 1.846 (43,72%) u dobi 65 g. i više. Najčešći razlozi pregleda u ovim ordinacijama bile su također hipertenzivne bolesti.

Bolesti cirkulacijskog sustava vodeći su uzroci smrti opće populacije s udjelom od 47,4%. Prema MKB-skupinama, ishemične bolesti srca i cerebrovaskularne bolesti su najčešće kardiovaskularne bolesti kao uzroci smrti.

3.1. Bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

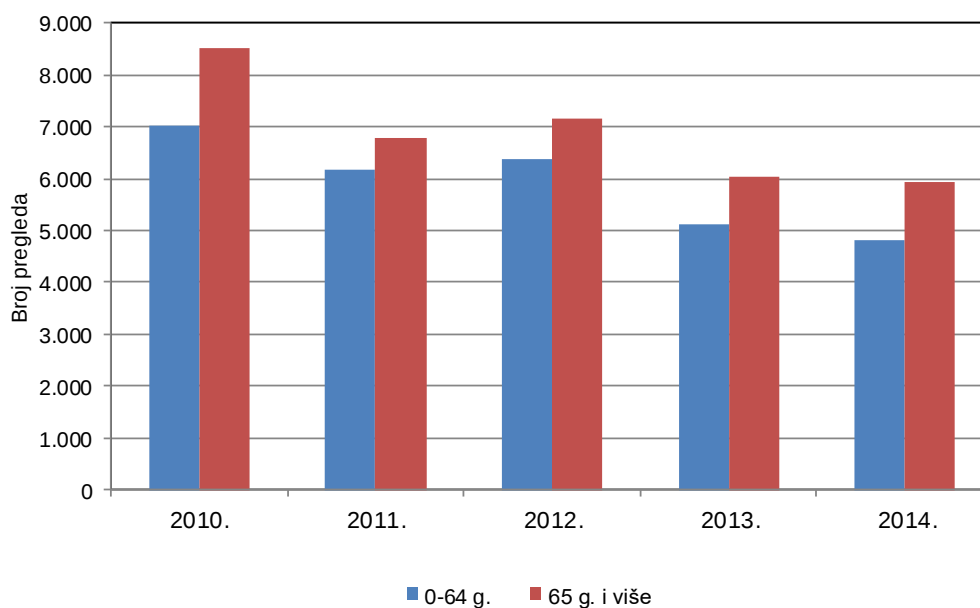
Bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Akutna reumatska groznica	I00-I02	1	0,0	0	0,0	1	0,0
Kronične reumatske bolesti srca	I05-I09	35	0,7	68	1,1	103	1,0
Hipertenzivne bolesti	I10-I15	1.855	38,5	1.906	32,1	3.761	35,0
Akutni infarkt miokarda	I21-I23	139	2,9	102	1,7	241	2,2
Druge ishemične bolesti srca	I20, I24-I25	385	8,0	669	11,3	1.054	9,8
Druge srčane bolesti	I26-I52	645	13,4	1.091	18,4	1.736	16,2
Cerebrovaskularni inzult	I60-I64	154	3,2	342	5,8	496	4,6
Druge cerebrovaskularne bolesti	I65-I68	94	2,0	169	2,9	263	2,4
Posljedice cerebrovaskularne bolesti	I69	87	1,8	179	3,0	266	2,5
Ateroskleroza	I70	64	1,3	161	2,7	225	2,1
Bolesti vena (embolija, tromboza, varices)	I80-I87	920	19,1	716	12,1	1.636	15,2
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava		439	9,1	526	8,9	965	9,0
Bolesti cirkulacijskog sustava - ukupno	Ukupno	4.818	100	5.929	100	10.747	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Akutna reumatska groznica	I00-I02	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kronične reumatske bolesti srca	I05-I09	1	0,0	5	0,3	6	0,1
Hipertenzivne bolesti	I10-I15	921	38,8	593	32,1	1.514	35,9
Akutni infarkt miokarda	I21-I23	77	3,2	76	4,1	153	3,6
Druge ishemične bolesti srca	I20, I24-I25	119	5,0	139	7,5	258	6,1
Druge srčane bolesti	I26-I52	262	11,0	429	23,2	691	16,4
Cerebrovaskularni inzult	I60-I64	71	3,0	47	2,5	118	2,8
Druge cerebrovaskularne bolesti	I65-I68	44	1,9	44	2,4	88	2,1
Posljedice cerebrovaskularne bolesti	I69	34	1,4	60	3,3	94	2,2
Ateroskleroza	I70	66	2,8	123	6,7	189	4,5
Bolesti vena (embolija, tromboza, varices)	I80-I87	741	31,2	317	17,2	1.058	25,1
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava		40	1,7	13	0,7	53	1,3
Bolesti cirkulacijskog sustava - ukupno	Ukupno	2.376	100	1.846	100	4.222	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Slika 1. Broj posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2010. do 2014. godine prema dobnim skupinama (ordinacije i ustanove s ugovorom HZZO-om)

3.2. Bolesti cirkulacijskog sustava kao uzroci smrti

Tablica 3. Umrli zbog bolesti cirkulacijskog sustava prema spolu, dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

MKB-šifra	Naziv bolesti	Spol	0-64 g		65 g. i više		Ukupno	
			broj	%	broj	%	broj	%
I05-I09	Kronične reumatske bolesti srca	M	1	2,6	1	0,4	2	0,7
		Ž	0	0,0	0	0,0	0	0,0
		U	1	2,0	1	0,2	2	0,3
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	M	1	2,6	6	2,5	7	2,5
		Ž	0	0,0	7	1,9	7	1,9
		U	1	2,0	13	2,1	14	2,1
I20-I25	Ishemične bolesti srca	M	21	53,8	121	49,6	142	50,2
		Ž	4	33,3	171	47,1	175	46,7
		U	25	49,0	292	48,1	317	48,2
I26-I52	Ostali oblici bolesti srca	M	9	23,1	33	13,5	42	14,8
		Ž	3	25,0	71	19,6	74	19,7
		U	12	23,5	104	17,1	116	17,6
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	M	6	15,4	71	29,1	77	27,2
		Ž	5	41,7	107	29,5	112	29,9
		U	11	21,6	178	29,3	189	28,7
I70-I79	Bolesti arterija, arteriola i kapilara	M	1	2,6	12	4,9	13	4,6
		Ž	0	0,0	7	1,9	7	1,9
		U	1	2,0	19	3,1	20	3,0
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava - ukupno	M	39	100	244	100	283	100
		Ž	12	100	363	100	375	100
		U	51	100	607	100	658	100

M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

4. NOVOTVORINE

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2014. godini u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (DNŽ) prema zadnjim dostupnim podacima Registra za rak, ukupan broj novodijagnosticiranih bolesnika s invazivnim rakom (C00-C97 prema MKB-10, bez raka kože C44) bio je 598 (322 osobe muškoga i 276 ženskog spola) (618 novooboljelih osoba u 2013.). Gruba stopa incidencije iznosila je 487,9/100.000 stanovnika odnosno 540,1/100.000 za muški i 438,5/100.000 za ženski spol (504,2/100.000 stanovnika odnosno 587,0/100.000 za muškarce i 425,8/100.000 za žene u 2013.)

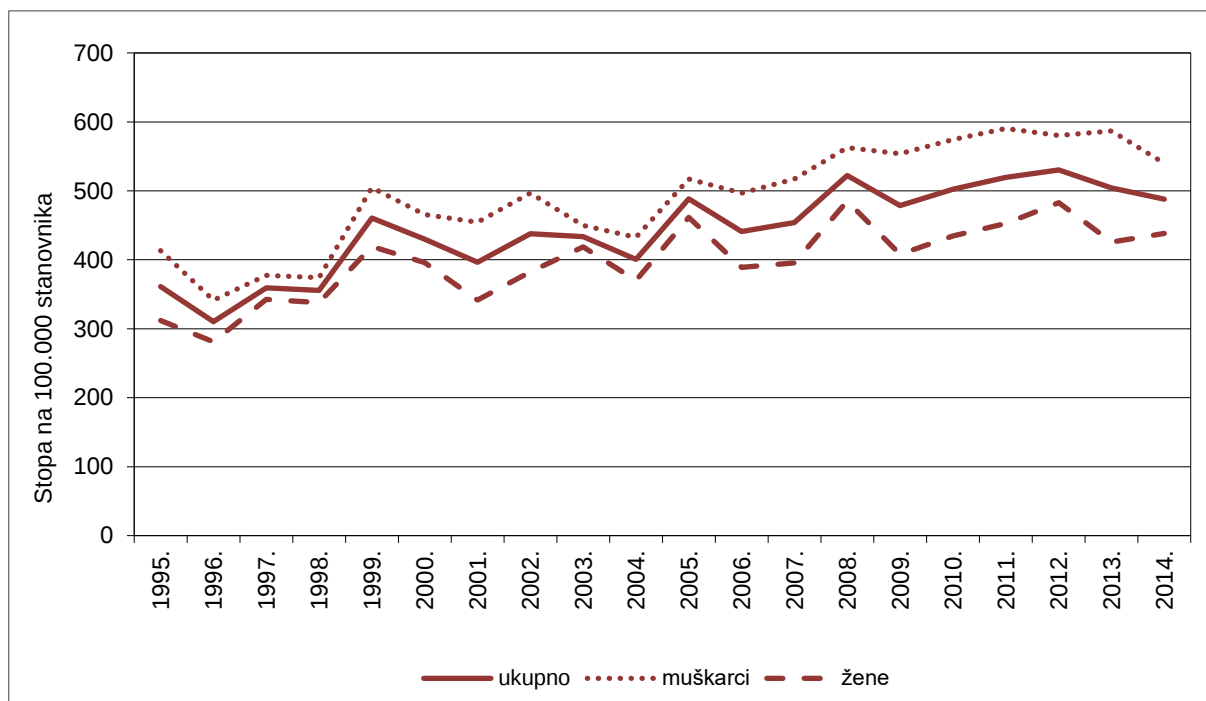
Najčešća sijela raka u 2014. u muškaraca bila su bronh i pluća (17,7%), debelo crijevo i rektum (16,5%) te prostata (13,4%). Kod žena najčešće sijelo bila je dojka (30,1%), zatim debelo crijevo i rektum (14,9%), bronh i pluća te štitnjača s jednakim udjelom (5,8%).

4.1. Incidencija raka

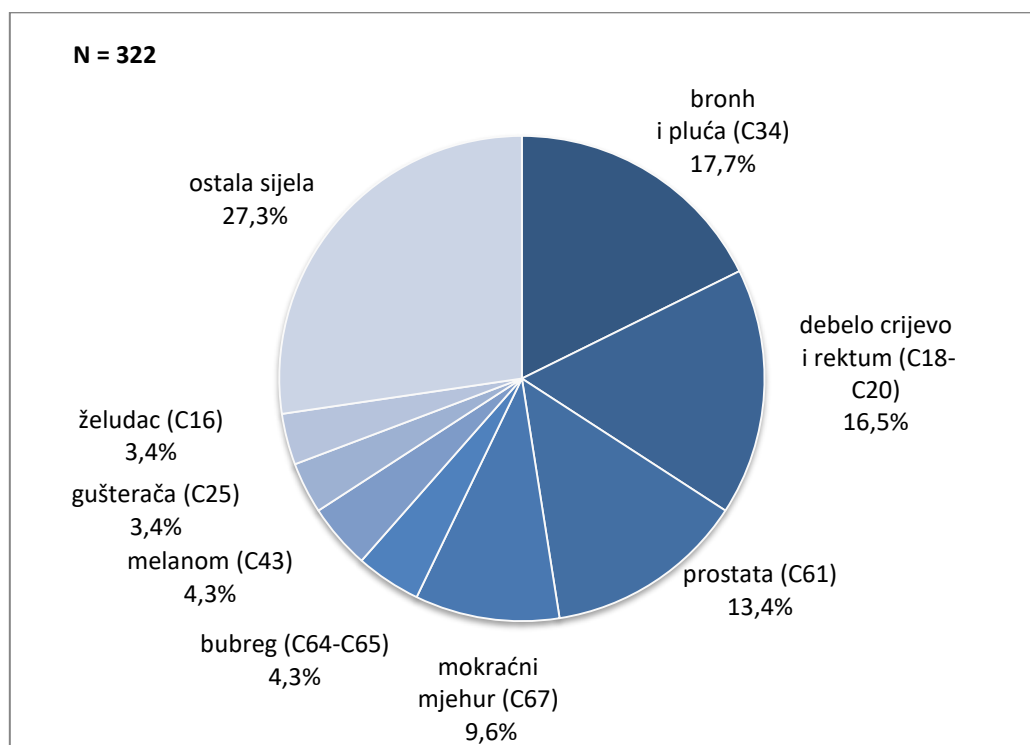
Tablica 1. Broj novooboljelih od svih sijela raka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema spolu 1995. - 2014. godine

Godina	Ukupno	Muškarci	Žene
1995.	456	253	203
1996.	392	209	183
1997.	454	231	223
1998.	449	229	220
1999.	582	309	273
2000.	543	285	258
2001.	487	270	217
2002.	538	295	243
2003.	533	267	266
2004.	492	257	235
2005.	600	307	293
2006.	542	295	247
2007.	558	307	251
2008.	642	334	308
2009.	588	329	259
2010.	617	341	276
2011.	637	352	285
2012.	650	346	304
2013.	617	349	268
2014.	598	322	276

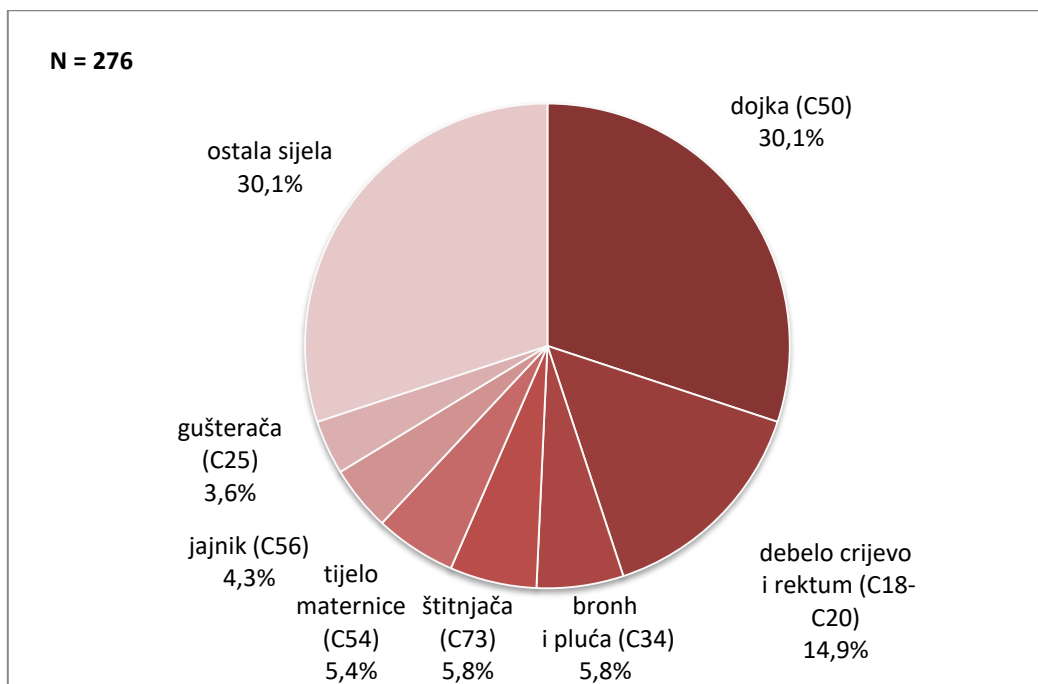
Izvor podataka: Registar za rak Hrvatski zavod za javno zdravstvo

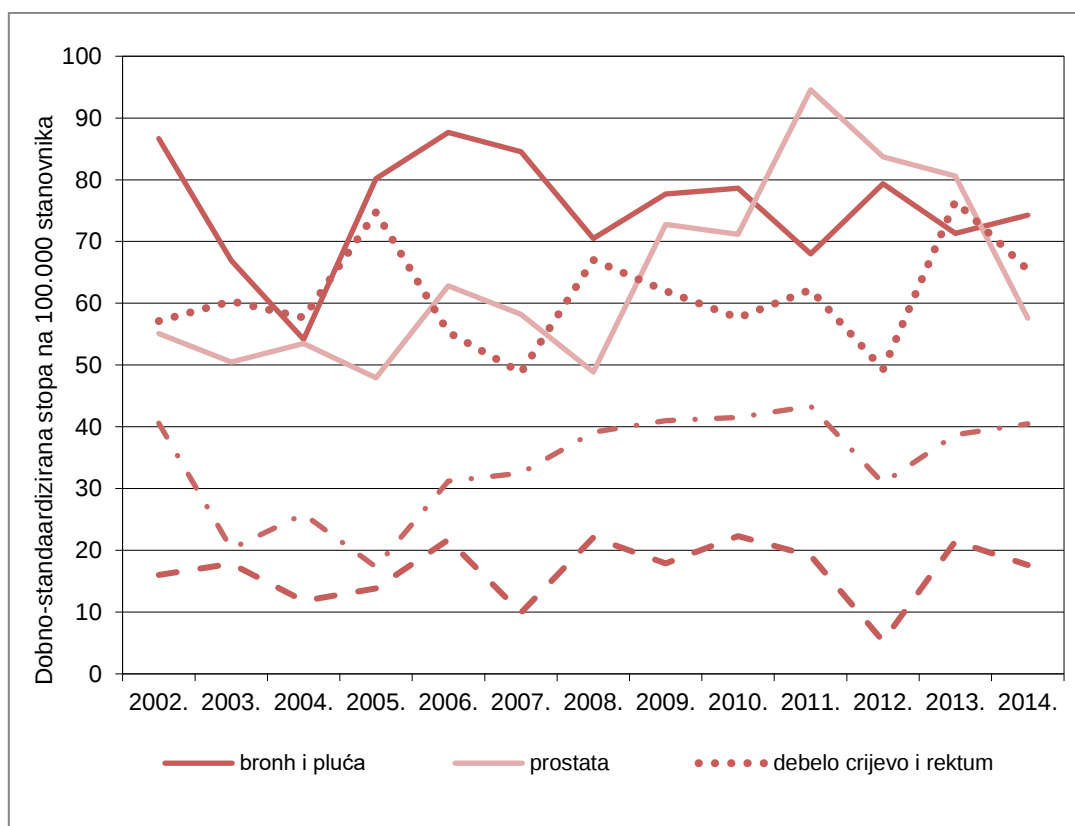
Slika 1. Grube stope incidencije i smrtnosti od raka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 1995. - 2014. godine

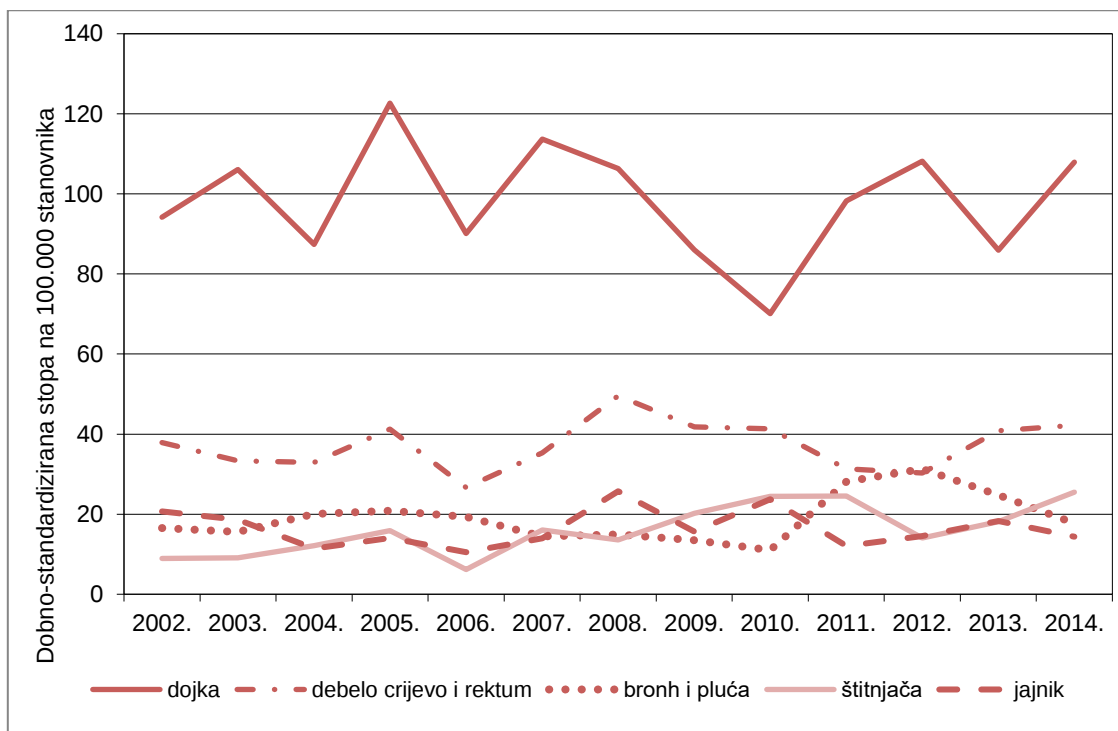
Slika 2. Najčešća sijela raka kod muškaraca u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Slika 3. Najčešća sijela raka kod žena u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Slika 4. Dobno-standardizirane stope incidencije najčešćih sijela raka kod muškaraca u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2002. - 2014. godine

Slika 6. Dobno-standardizirane stope incidencije najčešćih sijela raka kod žena u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2002. - 2013. godine

4.2. Zloćudne novotvorine u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog zloćudnih novotvorina u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini prema dobnim i MKB-skupinama (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

Naziv novotvorine	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Zloćudna novotvorina želuca	C16	103	1,0	64	0,7	167	0,9
Zloćudna novotvorina završnog debelog crijeva (rektuma)	C20	282	2,8	380	4,3	662	3,5
Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća	C33-C34	458	4,5	646	7,3	1.104	5,8
Zloćudni melanom kože	C43	33	0,3	73	0,8	106	0,6
Zloćudna novotvorina dojke	C50	2.276	22,4	1.326	15,0	3.602	19,0
Zloćudna novotvorina vrata maternice	C53	46	0,5	6	0,1	52	0,3
Zloćudne novotvorine limfnog, hematopoetičnog i srodnog tkiva	C81-C97	220	2,2	260	2,9	480	2,5
Ostale zloćudne novotvorine		2.709	26,7	3.649	41,3	6.358	33,5
Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode	D00-D48	4.028	39,7	2.435	27,5	6.463	34,0
Zloćudne novotvorine - ukupno	C00-C97	10.155	100	8.839	100	18.994	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog zloćudnih novotvorina u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini prema dobnim i MKB-skupinama (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Naziv novotvorine	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Zloćudna novotvorina želuca	C16	20	8,2	7	7,0	27	7,8
Zloćudna novotvorina završnog debelog crijeva (rektuma)	C20	14	5,7	13	13,0	27	7,8
Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća	C33-C34	12	4,9	4	4,0	16	4,6
Zloćudni melanom kože	C43	6	2,4	1	1,0	7	2,0
Zloćudne novotvorine limfnog, hematopoetičnog i srodnog tkiva	C81-C97	4	1,6	8	8,0	12	3,5
Ostale zloćudne novotvorine		130	53,1	30	30,0	160	46,4
Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode	D00-D48	59	24,1	37	37,0	96	27,8
Zloćudne bolesti - ukupno	C00-C97	245	100	100	100	345	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

5. OZLJEDE, OTROVANJA I OSTALE POSLJEDICE VANJSKIH UZROKA

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2014. u DNŽ u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti obavljeno je ukupno 14.735 pregleda zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka (S00-T98) u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om (4,34% više u odnosu na 2013.), 11.735 pregleda u dobi 0-64 g. (2,22% više nego prethodne godine) i 3.000 u dobi 65 g. i više (13% više nego u 2013.). U ordinacijama bez ugovora s HZZO-om obavljeno je 740 pregleda (110% više nego u 2013.): 642 u dobi 0-64 g. i 98 u dobi 65 g. i više.

Nasilne smrti nalaze se na trećem mjestu uzroka smrti. Najveći udio nasilnih smrti uzrokovan je slučajnim ozljedama (60%). Slijede nasilne smrti zbog nezgoda pri prijevozu (20%) i namjernog samoozljeđivanja (18%).

5.1. Ozljede i otrovanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini (ordinacije i ustanove koje imaju ugovor s HZZO-om)

Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Prijelomi	S X 2	3.184	27,1	1.190	39,7	4.374	29,7
Dislokacije, uganuća i nategnuća	S X 3	1.962	16,7	292	9,7	2.254	15,3
Opekline i korozije	T20-T32	53	0,5	12	0,4	65	0,4
Otrovanja lijekovima i biološkim tvarima	T36-T50	15	0,1	1	0,0	16	0,1
Ostale ozljede, otrovanja i djelovanja vanjskih uzroka		6.521	55,6	1.505	50,2	8.026	54,5
Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka - ukupno	S00-T98	11.735	100	3.000	100	14.735	100

X = 0-9 prema MKB - klasifikaciji

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Prijelomi	S X 2	207	32,2	46	46,9	253	34,2
Dislokacije, uganuća i nategnuća	S X 3	247	38,5	15	15,3	262	35,4
Opekline i korozije	T20-T32	1	0,2	0	0,0	1	0,1
Ostale ozljede, otrovanja i djelovanja vanjskih uzroka		187	29,1	37	37,8	224	30,3
Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka - ukupno	S00-T98	642	100	98	100	740	100

X = 0-9 prema MKB - klasifikaciji

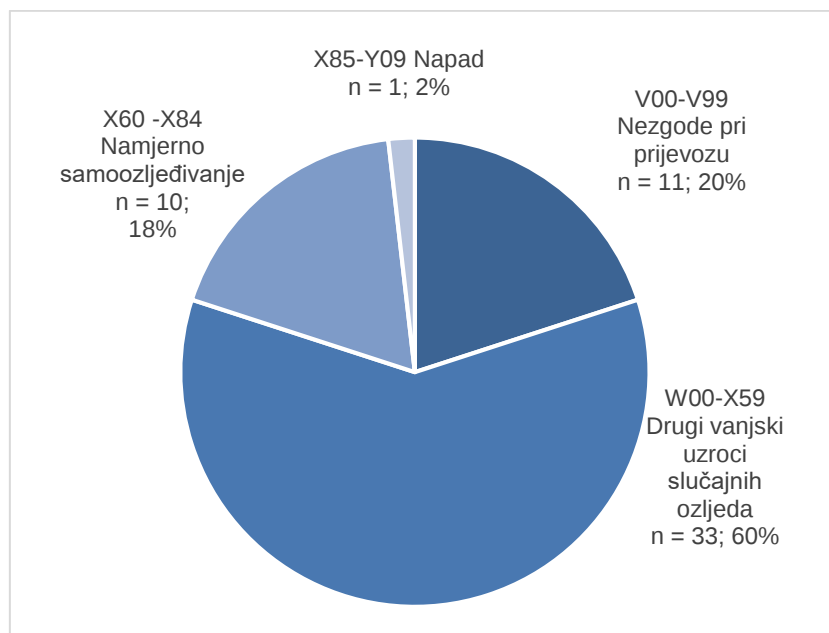
Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

5.2. Nasilne smrti zbog ozljeda i otrovanja

Tablica 3. Nasilne smrti prema vanjskom uzroku smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Uzrok smrti		Spol	Ukupno	Dobne skupine (godine)							
				0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	≥75
V01-V99	Nezgode pri prijevozu	M	10	0	2	1	0	3	1	2	1
		Ž	1	0	0	0	0	0	0	1	0
		U	11	0	2	1	0	3	1	3	1
W00-X59	Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	M	15	0	0	2	0	0	1	4	8
		Ž	18	0	0	0	0	0	0	1	17
		U	33	0	0	2	0	0	1	5	25
X60-X84	Namjerno samoozljeđivanje	M	5	0	1	2	0	1	1	0	0
		Ž	5	0	0	0	1	2	1	0	1
		U	10	0	1	2	1	3	2	0	1
X85-Y09	Napad	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ž	1	0	0	0	0	0	1	0	0
		U	1	0	0	0	0	0	1	0	0
	Ukupno	M	30	0	3	5	0	4	3	6	9
		Ž	25	0	0	0	1	2	2	2	18
		U	55	0	3	5	1	6	5	8	27

M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Slika 1. Udio nasilnih smrti prema vanjskom uzroku smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

6. DUŠEVNI POREMEĆAJI I POREMEĆAJI PONAŠANJA

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2014. godini u DNŽ u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti obavljeno je 10.888 pregleda zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (F00-F99) u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om (32% manje nego prethodne godine). Od toga je 9.093 pregleda bilo u dobi 0-64 g. (17% manje nego u 2013.) i 1.795 u dobi 65 g. i više (gotovo jednako kao i prethodne godine). U ordinacijama bez ugovora s HZZO-om obavljeno je 458 pregleda: 334 u dobi 0-64 g. i 124 u dobi 65 g. i više. Najveći broj specijalističko-konzilijarnih pregleda obavljen je zbog neuroza i afektivnih poremećaja povezanih sa stresom (F40-F48).

Iste godine u DNŽ izvršeno je 10 samoubojstava (5 muškaraca i 5 žena), tri manje nego u 2013. Najčešći način izvršenog samoubojstva bilo je namjerno samoozljeđivanje vješanjem, davljenjem i ugušenjem (7). Prema dobi, najveći broj izvršenih samoubojstava bio je u dobi 45-54 g. (ukupno 2) i 55-64-g. (ukupno 2).

6.1. Duševni poremećaji u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

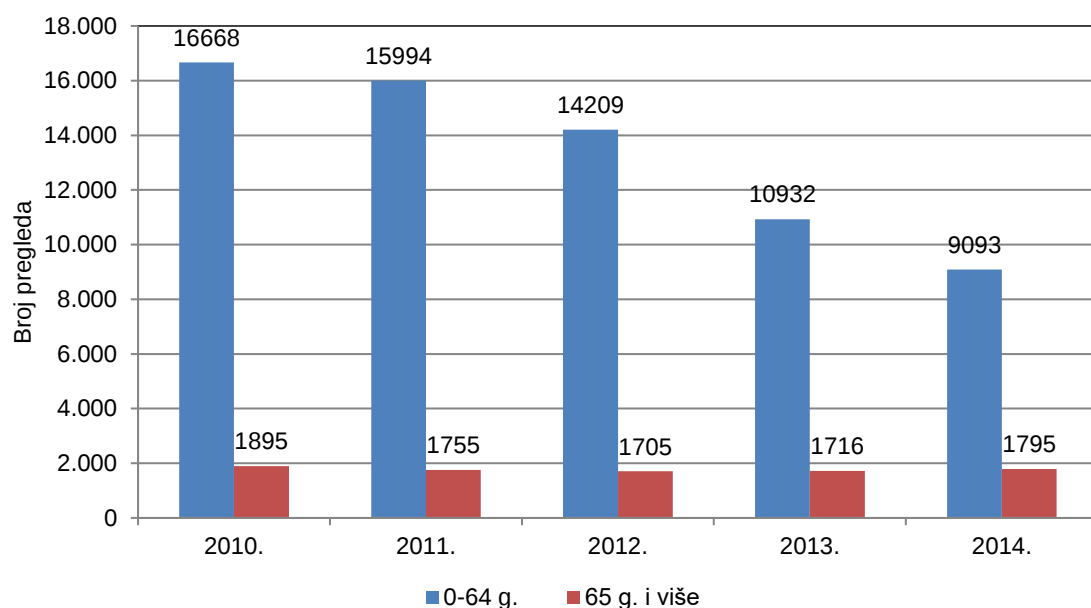
Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Demencija	F00-F03	29	0,3	165	9,2	194	1,8
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola	F10	186	2,0	37	2,1	223	2,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima	F11-F19	86	0,9	3	0,2	89	0,8
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	F20-F29	2.480	27,3	370	20,6	2.850	26,2
Neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatoformni poremećaji	F40-F48	4.063	44,7	661	36,8	4.724	43,4
Duševna zaostalost	F70-F79	68	0,7	0	0,0	68	0,6
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja		2.181	24,0	559	31,1	2.740	25,2
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja - ukupno	F00-F99	9.093	100	1.795	100	10.888	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Demencija	F00-F03	21	15,0	15	12,1	36	7,9
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola	F10	30	9,0	17	13,7	47	10,3
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima	F11-F19	20	6,0	3	2,4	23	5,0
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	F20-F29	16	4,8	13	10,5	29	6,3
Neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatoformni poremećaji	F40-F48	230	68,9	67	54,0	297	64,8
Duševna zaostalost	F70-F79	4	1,2	7	5,6	11	2,4
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja		13	3,9	2	1,6	15	3,3
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja - ukupno	F00-F99	334	100	124	100	458	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

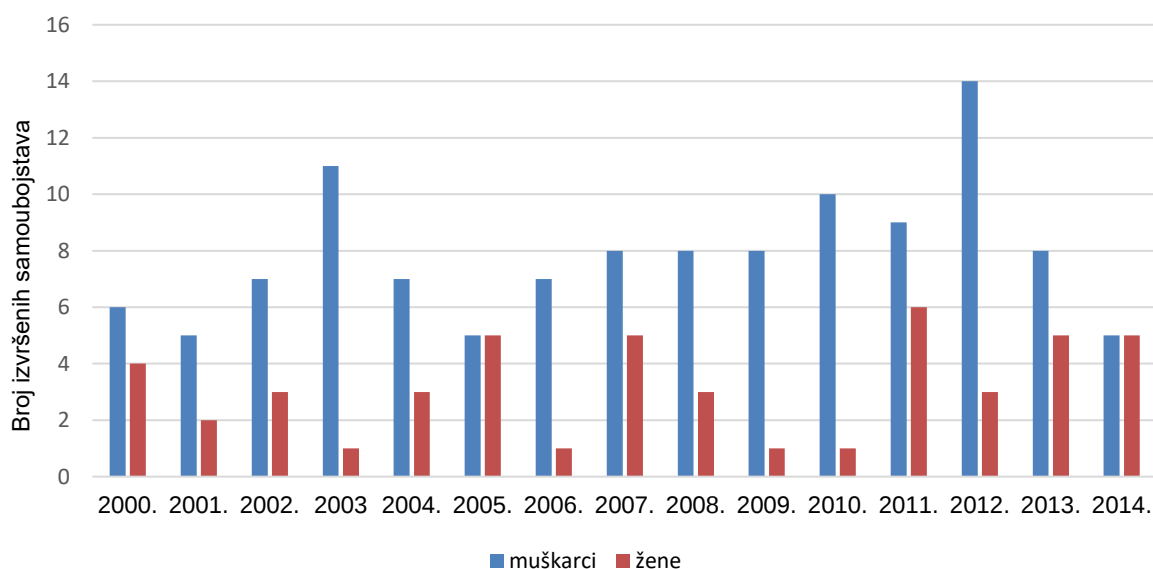
Slika 1. Broj posjeta zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2010. do 2014. godine prema spolu (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

6.2. Samoubojstva

Tablica 3. Izvršena samoubojstva prema vanjskom uzroku samoozljeđivanja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini prema spolu i dobi

Vanjski uzrok samoozljeđivanja	MKB-šifra	Spol	Ukupno	Dobne skupine (godine)							
				0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	≥75
Namjerno samootrovanje i izlaganje antiepilepticima, sedativima-hipnoticima, antiparkinsonicima i psihotropnim lijekovima, nesvrstanim drugamo	X61	Muški	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ženski	1	0	0	0	0	1	0	0	0
		Ukupno	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Namjerno samootrovanje i izlaganje drugim i nespecificiranim kemikalijama i štetnim tvarima	X69	Muški	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ženski	1	0	0	0	0	0	0	0	1
		Ukupno	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Namjerno samoozljeđivanje vješanjem, davljenjem i ugušenjem	X70	Muški	4	0	1	1	0	1	1	0	0
		Ženski	3	0	0	0	1	1	1	0	0
		Ukupno	7	0	1	1	1	2	2	0	0
Namjerno samoozljeđivanje skokom s visokog mjesta (visine)	X80	Muški	1	0	0	1	0	0	0	0	0
		Ženski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ukupno	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Namjerno samoozljeđivanje - ukupno	X60-X84	Muški	5	0	1	2	0	1	1	0	0
		Ženski	5	0	0	0	1	2	1	0	1
		Ukupno	10	0	1	2	1	3	2	0	1

M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2014

Slika 2. Broj izvršenih samoubojstava u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2000. do 2014. godine prema spolu

7. STACIONARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji dvije su stacionarne zdravstvene ustanove: Opća bolnica Dubrovnik (OB Dubrovnik) i Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Kalos“ (SB Kalos) te Izvanbolničko rodilište Doma zdravlja Metković (DZ Metković).

U 2014. g. OB Dubrovnik imala je godišnju zauzetost kreveta 297,8 dana uz 81,6% iskorištenost kreveta, SB Kalos 224,3 dana uz 61,4% iskorištenosti, a Izvanbolničko rodilište u DZ Metković 50,6 dan i 13,9% iskorištenosti. Prosječna dužina liječenja u OB Dubrovnik iznosila je 6,3 dana (6,8 u RH u općim bolnicama), u Izvanbolničkom rodilištu DZ Metković 3,1 dana, a u „Kalosu“ 17,3 dan.

OB Dubrovnik ima 363 kreveta za liječenje akutnih bolesnika. Najveća godišnja zauzetost kreveta u OB Dubrovnik bila je na ortopedskom odjelu (471,4 dana), odjelu infektologije (447,3 dana) i pedijatriji (334,3). Najveća prosječna dužina liječenja u OB Dubrovnik je bila na palijativnom odjelu 19,6 dana.

Dnevna bolnica i bolnička hemodijaliza u OB Dubrovnik ima 86 kreveta. Tijekom 2014. godine u dnevnoj bolnici i bolničkoj hemodijalizi liječilo se 2.130 bolesnika s najviše zabilježenih ispisanih bolesnika na onkologiji (400), psihijatriji (263), ginekologiji (226), odjelu interne gastroenterološke dnevne bolnice (225) te na oftamologiji (213). Vodeće MKB-skupine u ukupnom bolničkom zbrinjavanju bile su: bolesti cirkulacijskog sustava s udjelom od 14,8%, novotvorine 12,5%, bolesti probavnog sustava 9,9%, bolesti dišnog sustava 9,4% te ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka 7,6%. 54,5% hospitaliziranih osoba bilo je u dobi 0-64 godine, a 20,3% u dobi 65 godina i više.

Najviše djece u dobi 0-6 godina bilo je na liječenju zbog bolesti dišnog sustava (J00-J99), određenih stanja nastala u perinatalnom razdoblju (P00-P96) te zaraznih i parazitarne bolesti (A00-B99). Prosječna dužina liječenja djece ove dobi bila je 5,7 dana.

Vodeći razlozi hospitalizacije školske djece (7-19 godina) bile su bolesti dišnog sustava (J00-J99), ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98) te skupina simptoma, znakova i abnormalnih kliničkih i laboratorijskih nalaza nesvrstani drugamo (R00-R99). Prosječna dužina njihovog liječenja bila je 4,9 dana za muški spol odnosno 5,5 dana za ženski.

Muška radno-produktivna populacija (20-64 godine) bila je najčešće hospitalizirana zbog bolesti probavnog sustava (K00-K93 15,1%), bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99 14,8%), novotvorine (C00-D48 11,8%), duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (F00-F99 11,5%) te ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (9,8%). Najčešće skupine bolesti žena ove dobi su: novotvorine (C00-D48 14,3%), čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (Z00-Z99 13,5%), te bolesti genitourinarnog sustava (N00-N99 10,7%). Bolesti cirkulacijskog sustava bile su na šestom mjestu uzroka hospitalizacije ženske radno-produktivne populacije, a ozljede i otrovanja na devetom. Prosječna dužina liječenja osoba u dobi 20-64 godine bila je 8 dana za muški spol i 7 dana za ženski.

Najčešće pojedinačne dijagnoze hospitaliziranih muškaraca ove dobi bile su preponska kila (K40), duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (F10), shizofrenija (F20), angina pectoris (I20) i dijabetes melitus neovisan o inzulinu (E11). Kod hospitaliziranih žena to su bile sljedeće dijagnoze: kontakt sa zdravstvenom službom u drugim okolnostima (Z76), dobroćudna novotvorina jajnika (D27), lažni trudovi (O47), žučni kamenci (kolelitijaza) (K80) i zloćudna novotvorina dojke (C50).

Osobe starije dobi (65 godina i više) bile su najčešće hospitalizirane zbog bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99) i novotvorina (C00-D48). Kod muškaraca navedene dobi slijede bolesti probavnog (K00-K93) i bolesti dišnog (J00-J99) sustava, a kod žena bolesti oka i očnih adneksa (H00-H59) te ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98). Prosječna dužina liječenja bila je 8,7 dana za muški spol i 9,9 za ženski. Najčešće pojedinačne dijagnoze hospitaliziranih muškaraca starije dobi bile su: cerebralni infarkt (I63), insuficijencija srca (I50), angina pectoris (I20), preponska kila (K40) i mijelodisplastični sindromi (D46). Za ženske osobe starije dobi to su bile sljedeće dijagnoze: prijelom bedrene kosti (S72), cerebralni infarkt (I63), dijabetes melitus neovisan o inzulinu (E11), senilna katarakta (H25) i insuficijencija srca (I50).

Tablica 1. Kapacitet kreveta i kretanje bolesnika u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

		Liječenje akutnih bolesnika		Liječenje kroničnih bolesnika
		Opća bolnica Dubrovnik	Izvanbolničko rodilište Metković	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju "Kalos"
Kreveti	broj	363	14	250
	na 1000 stanovnika* ¹	3,0	0,1	2,0
	na 1 liječnika	3,3	4,7	35,7
Ispisani bolesnici		17.041	229	3.239
Bolnički dani		108.105	709	56.072
Prosječna dužina liječenja		6,3	3,1	17,3
Dnevna zauzetost kreveta* ²		296,2	1,9	153,6
Godišnja zauzetost kreveta* ³		297,8	50,6	224,3
Iskorištenost u %* ⁴		81,6	13,9	61,4
Broj pacijenata po krevetu		46,9	16,4	13,0
Interval obrtaja* ⁵		1,4	19,2	10,9
Pomor	broj umrlih	336	0	2
	na 100 bolesnika	2,5	0	0,1

Izvor podataka: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove

*¹ Izračun prema popisu stanovništva 2011. godine

*² Dnevna zauzetost = broj dana bolničkog liječenja / 365

*³ Godišnja zauzetost = broj dana bolničkog liječenja / broj kreveta

*⁴ Iskorištenost = dnevna zauzetost / broj kreveta x 100

*⁵ Interval obrtaja = 365 - (broj pacijenata po krevetu x prosječna dužina liječenja) / broj pacijenata

Tablica 2. Zauzetost i iskorištenost kreveta u Općoj bolnici Dubrovnik po odjelima u 2014. godini

Odjeli	Broj kreveta	Ispisani bolesnici	Dani liječenja ispisanih bolesnika	Zauzetost		% iskorištenosti	Prosječna dužina liječenja
				Dnevna	Godišnja		
Anestezija, reanimacija i intenzivna njega	10	504	1.606	4,4	160,6	44,0	3,2
Ginekologija i opstetricija	44	1.917	10.861	29,8	246,8	67,6	5,7
Infektologija	10	584	4.473	12,3	447,3	122,5	7,7
Interna	87	3.608	26.288	72,0	302,2	82,8	7,3
Palijativa	30	65	1.272	3,5	42,4	11,6	19,6
Kirurgija	71	2.705	15.251	41,8	214,8	58,9	5,6
Neurologija	20	741	5.909	16,2	295,5	80,9	8,0
Oftalmologija	10	692	2.272	6,2	227,2	62,2	3,3
ORL	14	844	3.746	10,3	267,6	73,3	4,4
Ortopedija	10	595	4.714	12,9	471,4	129,2	7,9
Pedijatrija	20	1.357	6.685	18,3	334,3	91,6	4,9
Psihijatrija	27	645	8.385	23,0	310,6	85,1	13,0
Urologija	10	654	2.280	6,2	228,0	62,5	3,5
Ukupno	363	14.911	93.742	256,8	258,2	70,8	6,3

Izvor podataka: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove

Tablica 3. Broj ispisanih bolesnika, broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja po spolu u Općoj bolnici Dubrovnik po odjelima u 2014. godini

Odjeli	Spol	Ispisani bolesnici	Dani liječenja	Prosječna dužina
Anestezija, reanimacija i intenzivna njega	M	304	997	3,3
	Ž	200	609	3,0
	U	504	1606	3,2
Ginekologija i opstetricija	M	0	0	0
	Ž	1917	10861	5,7
	U	1917	10861	5,7
Infektologija	M	294	2222	7,6
	Ž	290	2251	7,8
	U	584	4473	7,7
Interna medicina	M	2073	14729	7,1
	Ž	1535	11559	7,5
	U	3608	26288	7,3
Paliјativa	M	26	360	13,8
	Ž	39	912	23,4
	U	65	1272	19,6
Kirurgija	M	1434	7979	5,6
	Ž	1271	7272	5,7
	U	2705	15251	5,6
Neurologija	M	356	2842	8,0
	Ž	385	3067	8,0
	U	741	5909	8,0
Oftalmologija	M	302	835	2,8
	Ž	390	1437	3,7
	U	692	2272	3,3
Otorinolaringologija	M	407	1860	4,6
	Ž	437	1886	4,3
	U	844	3746	4,4
Ortopedija	M	275	1795	6,5
	Ž	320	2919	9,1
	U	595	4714	7,9
Pedijatrija	M	647	3211	5,0
	Ž	710	3474	4,9
	U	1357	6685	4,9
Psihijatrija	M	375	4576	12,2
	Ž	270	3809	14,1
	U	645	8385	13,0
Urologija	M	549	1891	3,4
	Ž	105	389	3,7
	U	654	2280	3,5
Ukupno	M	7042	43297	6,1
	Ž	7869	50445	6,4
	U	14911	93742	6,3

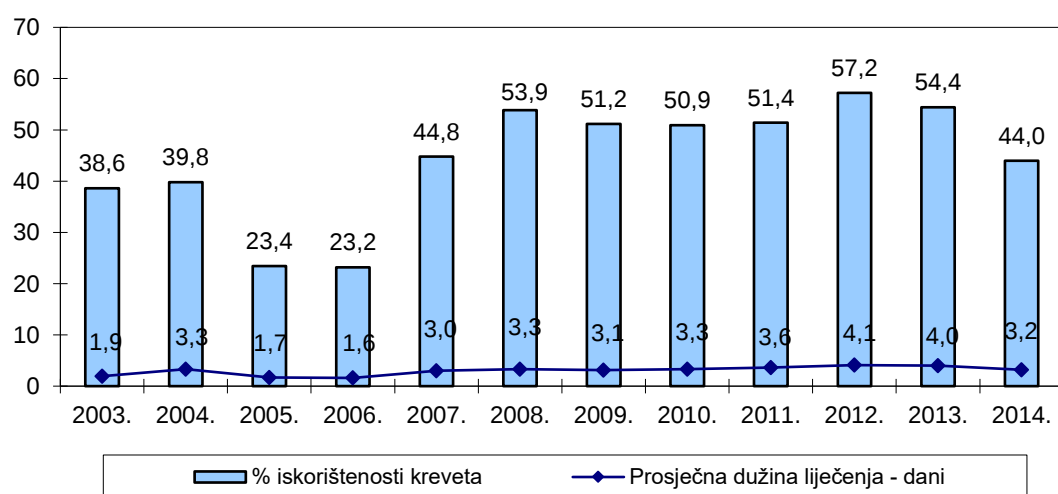
M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno

Izvor podataka: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove

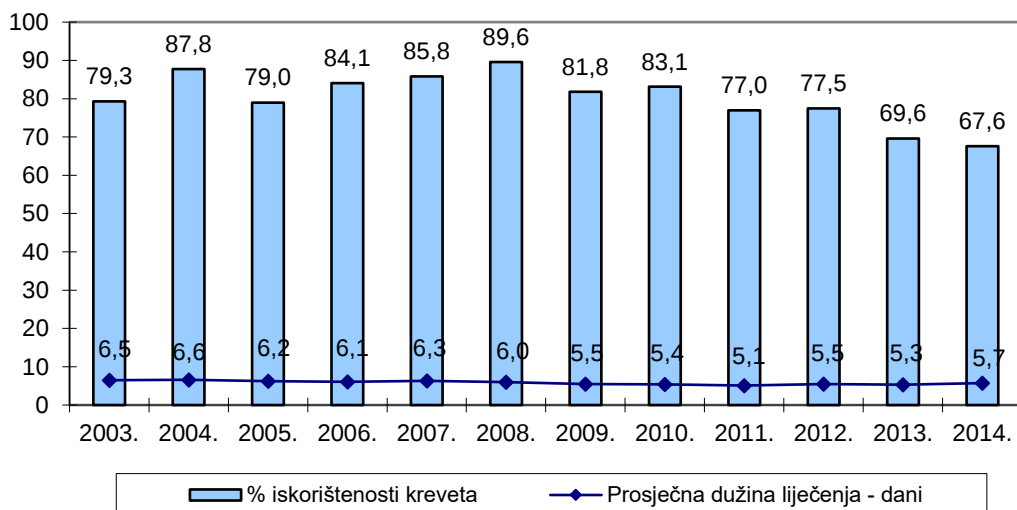
Tablica 4. Zauzetost i iskorištenost kreveta u dnevnoj bolnici po specijalnostima u Općoj bolnici Dubrovnik u 2014. godini

Specijalnosti	Broj kreveta	Ispisani bolesnici	Dani liječenja ispisanih bolesnika	Zauzetost kreveta		% iskorištenosti kreveta	Prosječna dužina liječenja (dani)
				dnevna	godišnja		
Dermatologija	6	2	5	0,0	0,8	0,2	2,5
Interna	2	24	159	0,4	79,5	21,8	6,6
Interna - kardiologija	1	4	10	0,0	10,0	2,7	2,5
Interna - pulmologija	2	133	290	0,8	145,0	39,7	2,2
Interna - gastroenterologija	2	225	610	1,7	305,0	83,6	2,7
Interna - hematologija	2	211	876	2,4	438,0	120,0	4,2
Interna - dijabetologija	1	41	66	0,2	66,0	18,1	1,6
Infektologija	4	26	46	0,1	11,5	3,2	1,8
Ginekologija	2	226	377	1,0	188,5	51,6	1,7
Kirurgija	10	4	10	0,0	1,0	0,3	2,5
Neurologija	2	69	188	0,5	94,0	25,8	2,7
Oftalmologija	2	213	257	0,7	128,5	35,2	1,2
Otorinolaringologija	1	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ortopedija	1	1	1	0,0	1,0	0,3	1,0
Pedijatrija	4	170	628	1,7	157,0	43,0	3,7
Psihijatrija	20	263	2872	7,9	143,6	39,3	10,9
Urologija	2	82	99	0,3	49,5	13,6	1,2
Onkologija	9	400	3707	10,2	411,9	112,8	9,3
Hemodijaliza	13	36	4162	11,4	320,2	87,7	115,6
Ukupno	86	2.130	14.363	39,4	167,0	45,8	6,7

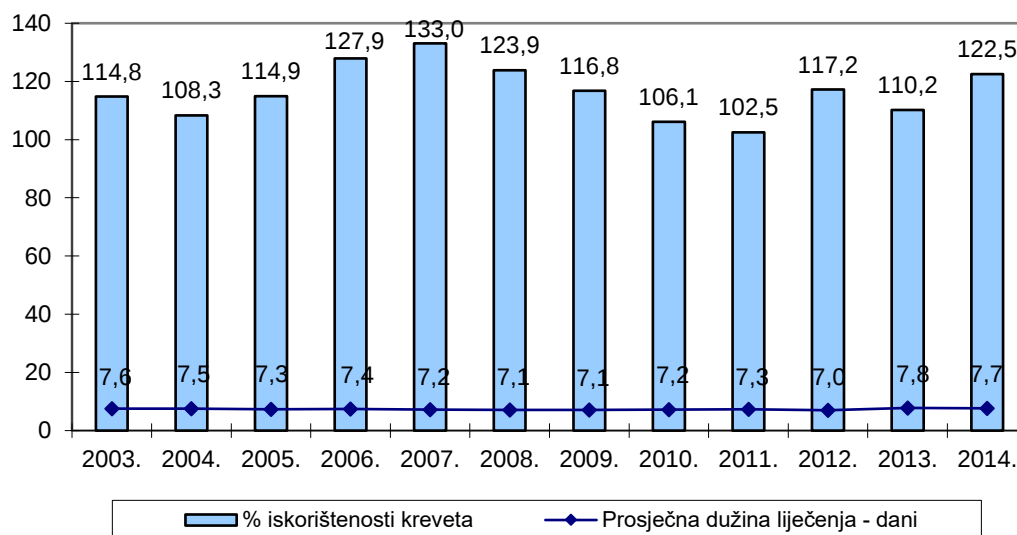
Izvor podataka: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove za dnevnu bolnicu

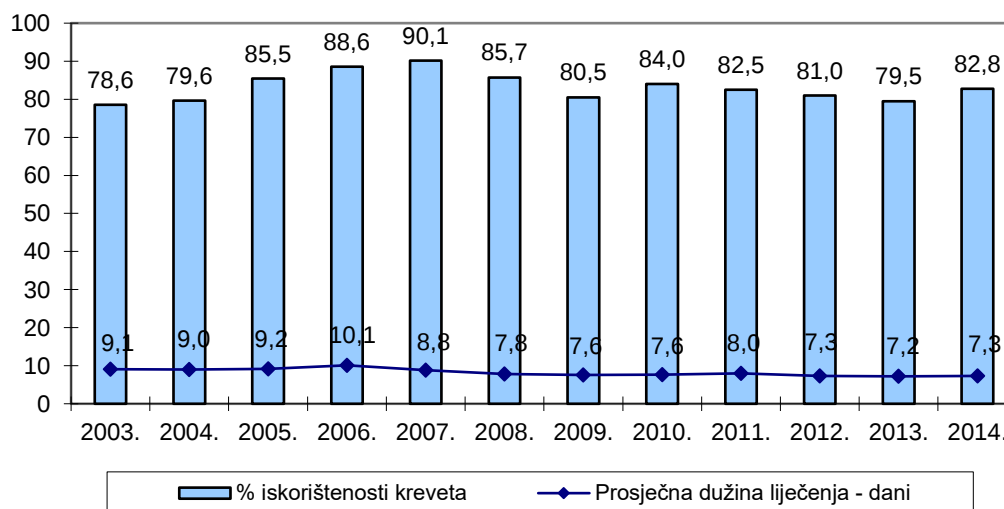
Slika 1. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu anestezije, reanimacije i intenzivne njege OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

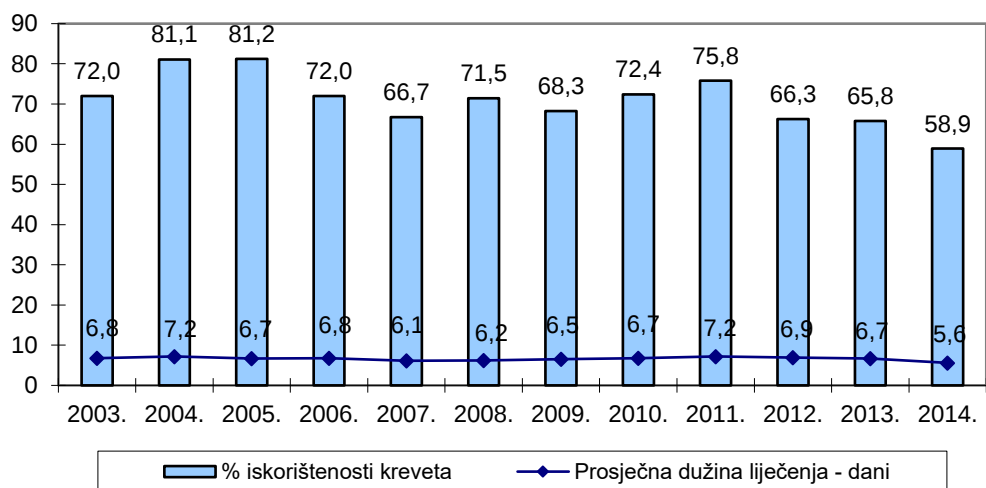
Slika 2. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu ginekologije i opstetricije OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

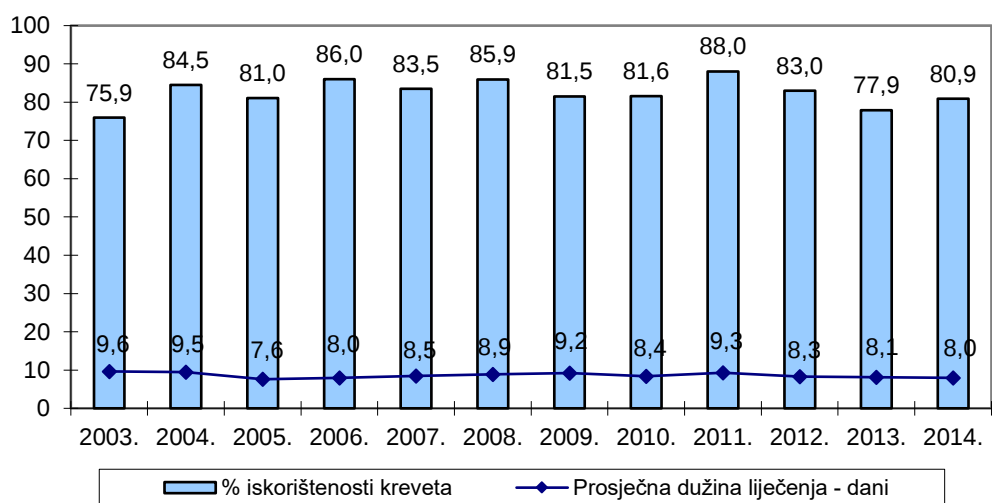
Slika 3. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu infektologije OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

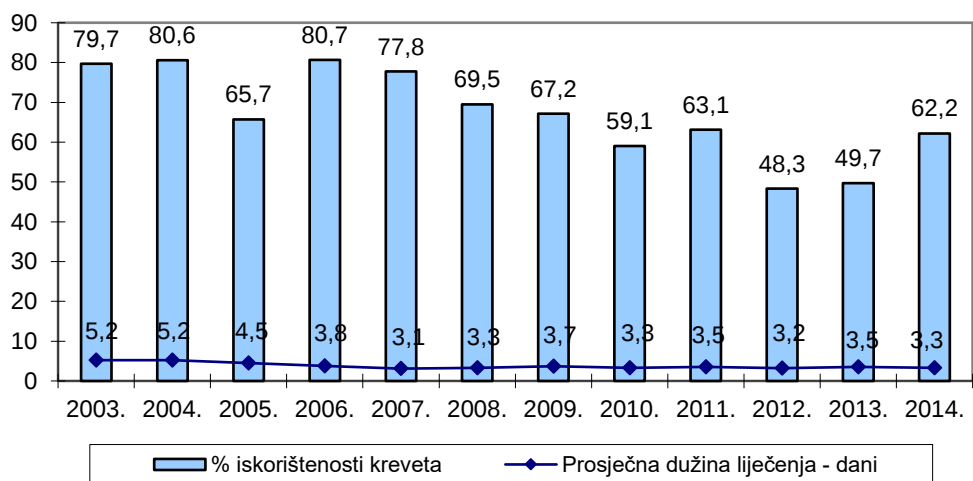
Slika 4. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu interne medicine OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

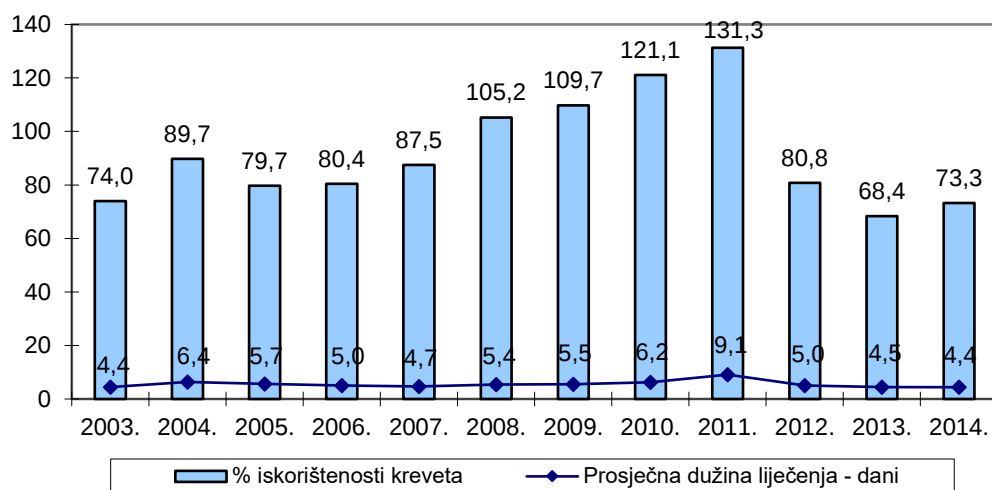
Slika 5. Postotak iskorisćenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu kirurgije OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

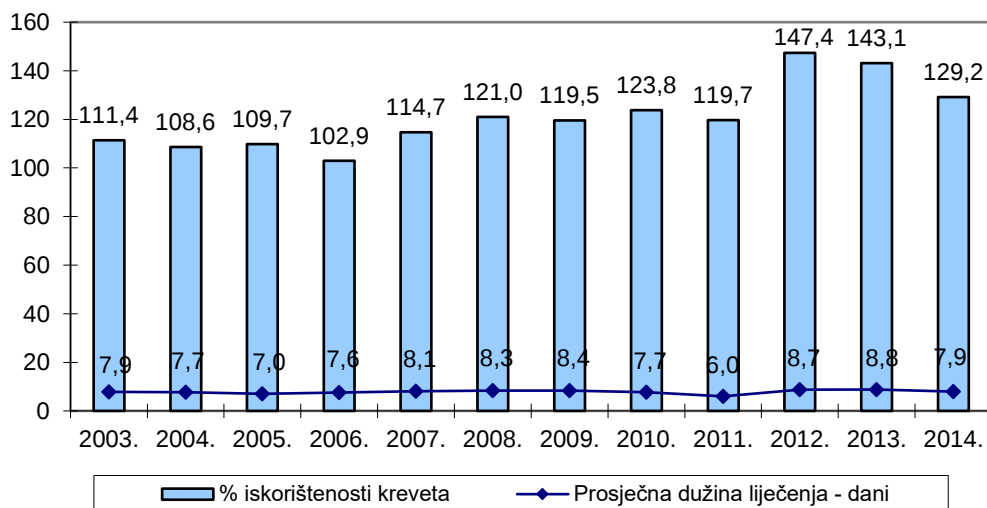
Slika 6. Postotak iskorisćenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu neurologije OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

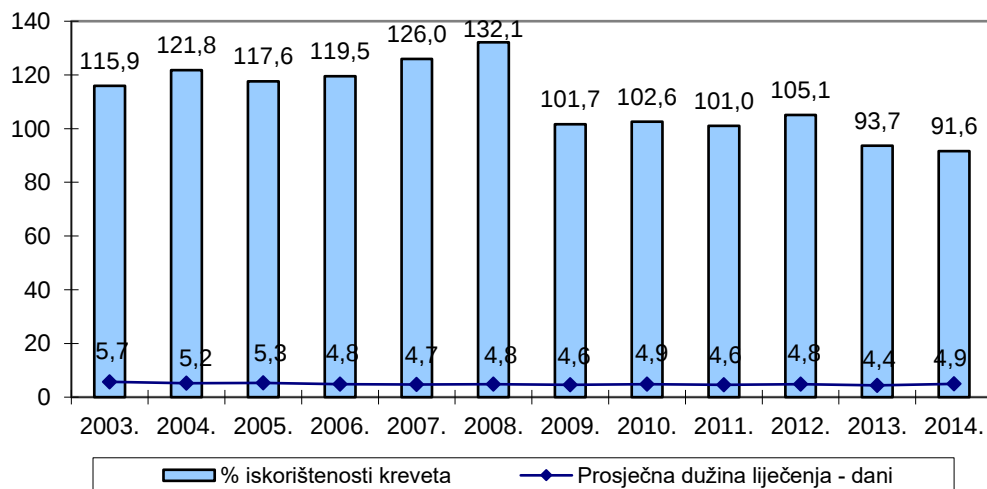
Slika 7. Postotak iskorisćenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu oftalmologije OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

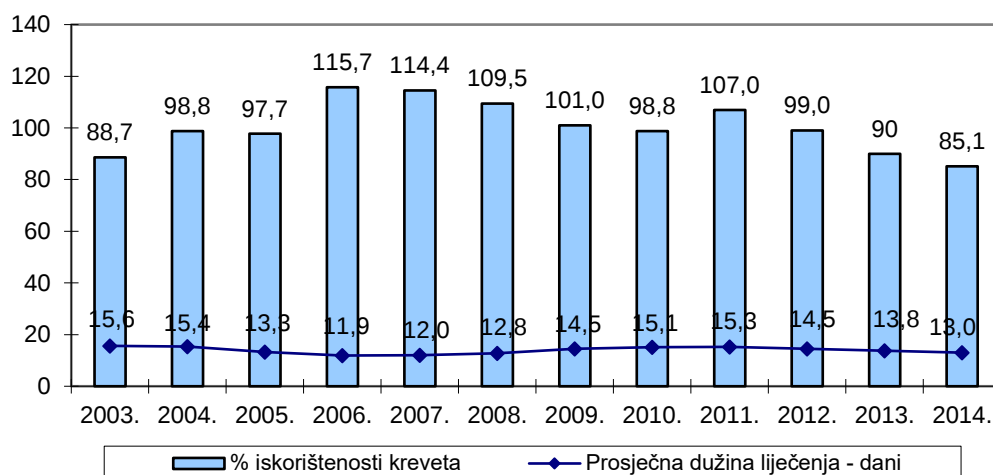
Slika 8. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na ORL odjelu OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

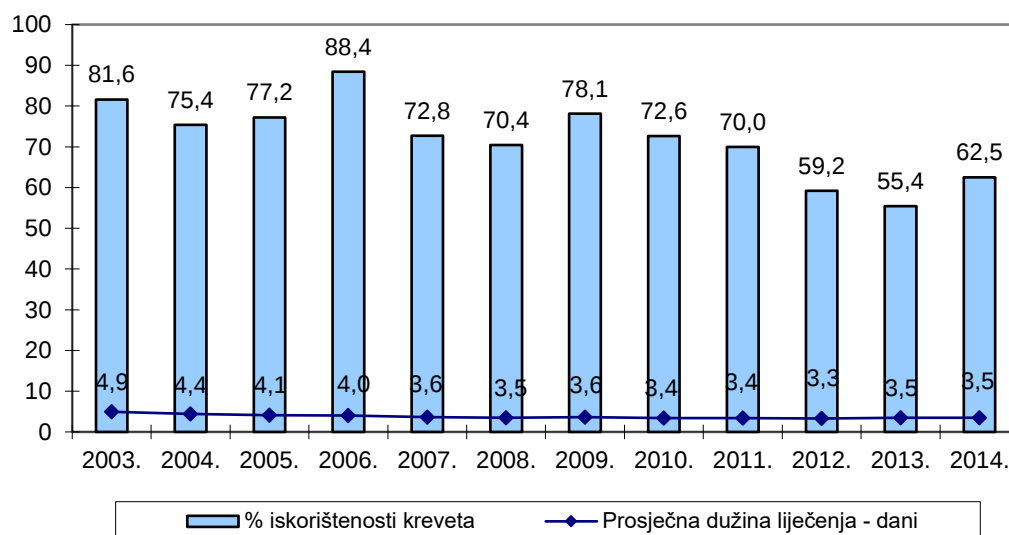
Slika 9. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu ortopedije OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

Slika 10. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu pedijatrije OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

Slika 11. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu psihijatrije OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

Slika 12. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu urologije OB Dubrovnik, 2003. - 2014. godine

Izvor podataka za slike 1-12: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove

Tablica 5. Broj hospitaliziranih osoba prema MKB-skupinama u Općoj bolnici Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	Naziv MKB-skupine	Hospitalizirane osobe	
		Broj	%
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	1.848	14,8
C00-D48	Novotvorine	1.562	12,5
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	1.234	9,9
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	1.169	9,4
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	947	7,6
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	854	6,9
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	648	5,2
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	626	5,0
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	541	4,3
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	454	3,6
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	452	3,6
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	400	3,2
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	369	3,0
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	333	2,7
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje*	254	2,0
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	194	1,6
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	191	1,5
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	187	1,5
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	121	1,0
Q00-Q99	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	69	0,6
	UKUPNO	12.453	100

* Bez prijava poroda i prekida trudnoće
Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 6. Broj hospitaliziranih osoba muškog spola prema MKB-skupinama u Općoj bolnici Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	Naziv MKB-skupine	Hospitalizirane osobe	
		Broj	%
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	1059	16,9
C00-D48	Novotvorine	806	12,8
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	737	11,7
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	684	10,9
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	512	8,2
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	376	6,0
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	358	5,7
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	255	4,1
M00-M99	Bolesti mišićno koštanog sustava i vezivnoga tkiva	223	3,6
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	220	3,5
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	188	3,0
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	169	2,7
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	164	2,6
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	130	2,1
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	114	1,8
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	108	1,7
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	82	1,3
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	60	1,0
Q00-Q99	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	34	0,5
	UKUPNO	6.279	100

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 7. Broj hospitaliziranih osoba ženskog spola prema MKB-skupinama u Općoj bolnici Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	Naziv MKB-skupine	Hospitalizirane osobe	
		Broj	%
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	789	12,8
C00-D48	Novotvorine	756	12,2
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	497	8,0
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	485	7,9
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	479	7,8
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	478	7,7
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	435	7,0
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	321	5,2
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	268	4,3
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje*	254	4,1
M00-M99	Bolesti mišićno koštanog sustava i vezivnoga tkiva	229	3,7
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	212	3,4
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	205	3,3
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	203	3,3
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	199	3,2
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	105	1,7
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	83	1,3
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	80	1,3
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	61	1,0
Q00-Q99	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	35	0,6
	UKUPNO	6.174	100

* Bez prijava poroda i prekida trudnoće
Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 8. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije djece muškog spola u dobi 0-6 godina u OB Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirana djeca		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	213	34,4	1.265	35,9	5,9
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	108	17,4	778	22,1	7,2
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	81	13,1	369	10,5	4,6
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	46	7,4	258	7,3	5,6
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	41	6,6	171	4,9	4,2
	Ostale bolesti	131	21,1	682	19,3	5,2
	UKUPNO	620	100,0	3.523	100,0	5,7

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 9. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije djece ženskog spola u dobi 0-6 godina u OB Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirana djeca		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	119	29,7	708	30,8	5,9
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	83	20,7	633	27,5	7,6
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	49	12,2	242	10,5	4,9
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	36	9,0	116	5,0	3,2
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	24	6,0	110	4,8	4,6
	Ostale bolesti	90	22,4	492	21,4	5,4
	UKUPNO	401	100,0	2.301	100,0	5,7

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 10. Pet najčešćih dijagnoza hospitalizirane djece u dobi 0-6 godina u OB Dubrovnik u 2014. godini - ukupno oba spola

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitalizirane djece
1.	J35	Kronične bolesti tonzila i adenoida	118
2.	P59	Neonatalna žutica zbog drugih i nespecificiranih uzroka	70
3.	A08	Virusne i druge specificirane crijevne infekcije	54
4.	P39	Druge infekcije specifične za perinatalno razdoblje	49
5.	J20	Akutni bronhitis	48
		Ostale bolesti	682
		UKUPNO	1021

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 11. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba muškog spola u dobi 7-19 godina u OB Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	84	18,6	493	22,4	5,9
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	80	17,7	425	19,3	5,3
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	47	10,4	214	9,7	4,6
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	43	9,5	279	12,7	6,5
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	40	8,9	187	8,5	4,7
	Ostale bolesti	157	34,8	605	27,5	3,8
	UKUPNO	451	100,0	2.203	100,0	4,9

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 12. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba ženskog spola u dobi 7-19 godina u OB Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	83	21,0	542	24,9	6,5
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	69	17,5	343	15,7	5,0
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	47	11,9	198	9,1	4,2
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	35	8,9	252	11,6	7,2
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	28	7,1	119	5,5	4,3
	Ostale bolesti	133	33,6	724	33,2	5,4
	UKUPNO	395	100,0	2.178	100,0	5,5

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 13. Pet najčešćih dijagnoza hospitaliziranih osoba u dobi 7-19 godina u OB Dubrovnik u 2014. godini - ukupno oba spola

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	J35	Kronične bolesti tonzila i adenoida	51
2.	K35	Akutna upala crvuljka (apendicitis)	47
3.	R10	Boli u trbuhu i u zdjelici	33
4.	S06	Intrakranijalna ozljeda	26
5.-6.	J18	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	24
5.-6.	Z03	Medicinsko promatranje i praćenje (opservacija i evaluacija) zbog sumnje na bolest i bolesna stanja	24
		Ostale bolesti	641
		UKUPNO	846

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 14. Pet najčešćih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba muškog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	404	15,1	3.037	14,1	7,5
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	397	14,8	3.097	14,4	7,8
C00-D48	Novotvorine	317	11,8	2.644	12,3	8,3
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	307	11,5	4.225	19,6	13,8
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	263	9,8	1.816	8,4	6,9
	Ostale bolesti	988	36,9	6704	31,1	6,8
	UKUPNO	2.676	100,0	21.523	100,0	8,0

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 15. Pet najčešćih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba ženskog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
C00-D48	Novotvorine	408	14,3	2.895	14,5	7,1
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	385	13,5	1.878	9,4	4,9
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	305	10,7	1.584	8,0	5,2
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	250	8,7	1.734	8,7	6,9
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	129	4,5	894	4,5	6,9
	Ostale bolesti	1383	48,3	10936	54,9	7,9
	UKUPNO	2.860	100,0	19.921	100,0	7,0

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

*Bez prijava poroda i prekida trudnoće

Tablica 16. Pet najčešćih pojedinačnih dijagnoza hospitaliziranih osoba muškog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2014. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	K40	Preponska kila (ingvinalna hernija)	109
2.-3.	F10	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom	77
2.-3.	F20	Shizofrenija	77
4.	I20	Angina pectoris	73
5.	E11	Dijabetes melitus neovisan o inzulinu	56
		Ostale bolesti	2361
		UKUPNO	2676

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 17. Pet najčešćih pojedinačnih dijagnoza hospitaliziranih osoba ženskog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2014. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	Z76	Osobe koje kontaktiraju zdravstvenu službu u drugim okolnostima	331
2.	D27	Dobročudna novotvorina jajnika (ovarija)	79
3.	O47	Lažni trudovi	74
4.	K80	Žučni kamenci (kolelitijaza)	63
5.	C50	Zloćudna novotvorina dojke	62
		Ostale bolesti	2251
		UKUPNO	2860

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 18. Pet najčešćih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba muškog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovnik u 2014. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	569	22,6	5.909	23,6	10,4
C00-D48	Novotvorine	329	13,1	3.438	13,8	10,4
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	266	10,6	1.345	5,4	5,1
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	221	8,8	2.724	10,9	12,3
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	214	8,5	1.944	7,8	9,1
	Ostale bolesti	919	36,5	9635	38,5	10,5
	UKUPNO	2.518	100,0	24.995	100,0	9,9

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 19. Pet najčešćih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba ženskog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovniku u 2014. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	569	22,6	5.909	23,6	10,4
C00-D48	Novotvorine	329	13,1	3.438	13,8	10,4
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	266	10,6	1.345	5,4	5,1
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	221	8,8	2.724	10,9	12,3
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	214	8,5	1.944	7,8	9,1
	Ostale bolesti	919	36,5	9635	38,5	10,5
	UKUPNO	2.518	100,0	24.995	100,0	9,9

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 20. Pet najčešćih pojedinačnih dijagnoza hospitaliziranih osoba muškog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovnik u 2014. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	I63	Cerebralni infarkt	104
2.	I50	Insuficijencija srca	98
3.	I20	Angina pectoris	83
4.	K40	Preponska kila (ingvinalna hernija)	73
5.	D46	Mijelodisplastični sindromi	72
		Ostale bolesti	2088
		UKUPNO	2518

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 21. Pet najčešćih pojedinačnih dijagnoza hospitaliziranih osoba ženskog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovnik u 2014. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	S72	Prijelom bedrene kosti (femura)	114
2.	I63	Cerebralni infarkt	110
3.	E11	Dijabetes melitus neovisan o inzulinu	108
4.	H25	Senilna katarakta	102
5.	I50	Insuficijencija srca	87
		Ostale bolesti	1997
		UKUPNO	2518

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

8. PORODI

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

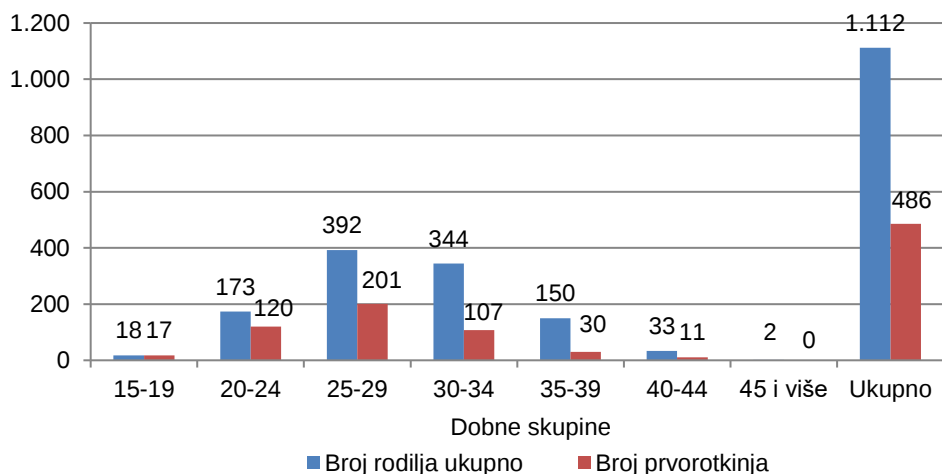
U 2014. godini u zdravstvenim ustanovama Dubrovačko-neretvanske županije registrirano je ukupno 1.156 poroda. Zdravstvena ustanova s najviše zabilježenih poroda je OB Dubrovnik (86,2%), zatim izvanbolničko rodilište Metković (13,6%). Jedan porod je zabilježen u DZ Vela Luka. Prema prebivalištu roditelja, najviše (96,1%) ih je iz Dubrovačko-neretvanske županije, 2,3% iz drugih županija Hrvatske, a najmanje (1,4%) iz inozemstva. Rodilje s prebivalištem u inozemstvu rodile su u Općoj bolnici Dubrovnik, troje ih je rodilo u izvanbolničkom rodilištu Metković. Ukupno je rođeno 1.176 djece od čega je šestoro mrtvorodenih. Jedno dijete je umrlo u dobi 0-6 dana. U zdravstvenim ustanovama DNŽ u 2014. godini zabilježeno je ukupno 1.112 roditelja s prebivalištem u DNŽ. Posljednjih deset godina promjene u socijalno-kulturnim odrednicama i životnom standardu stanovništva posttranzicijskih zemalja u koje se ubraja Hrvatska i DNŽ, utjecale su i na odluku o dobi rađanja. Iako medicinski i biološki optimalna dob žene za rađanje je 20-30 godina, sve češće žene rađaju u dobi 25.-34. godine, što je zabilježeno i u DNŽ. U 2014. godini najčešće zastupljena dobna skupina roditelja je 25.-29. godine (35,3%). Prvorotkinje su najčešće rađale u dobi 25.-29. godine (41,4%) te 20.-24. (24,7%) i 30.-34. godine (22%) dok je maloljetničkih poroda (15-19 godina) među prvorotkinjama bilo 3,5%. Prema redu rođenja 43,7% žena je rodilo prvo dijete, 37,1% je rodilo drugo, a 19,2% žena troje i više djece.

Prema porođajnoj težini živorođene djece u 2014. godini najviše rođenih (73,2%) težilo je između 3.000 - 3.999 grama. Prema spolu najviše rođenih djevojčica (43,9%) bilo je u težinskoj skupini 3.000 - 3.499 grama, dok je među muškom živorođenom djecom najzastupljenija težina (39,7%) 3.500 - 3.999 grama. U težinskoj skupini većoj od 4.000 grama više je zastupljeno muške živorođene djece, dok je u težinskoj skupini nižoj od 3.000 grama više ženske živorođene djece. Porođajna težina manja od 2.500 grama u živorođene djece u 2014. godini zabilježena je u 39 djece (3,5%). U zdravstvenim ustanovama u DNŽ u 2014. godini najviše roditelja s prebivalištem u DNŽ porod je završio na spontani način (80,5%), zatim carskim rezom (19,3%). Potom slijede vakuum (0,1%) i zadak (0,1%). Rodilje s prebivalištem u DNŽ u 2014. su najčešće na prvi pregled dolazile između 1. do 12. tjedna trudnoće (73,2%), a njih 1,8% je prvi pregled obavilo u 22. tjednu trudnoće i više. Medicinski preporučeni broj antenatalnih pregleda od 9 i više imalo je 776 (69,8%) roditelja, dok je njih 40 (3,7%) imalo manje od 6 pregleda. Najveći broj antenatalnih pregleda obavljen je u dobi 25.-34. godine što i odgovara dobnoj raspodjeli roditelja s prebivalištem u DNŽ. Najčešći uzrok smrti mrtvorodene djece u 2014. godini u DNŽ su fetus i novorođenče s krioamnionitisom.

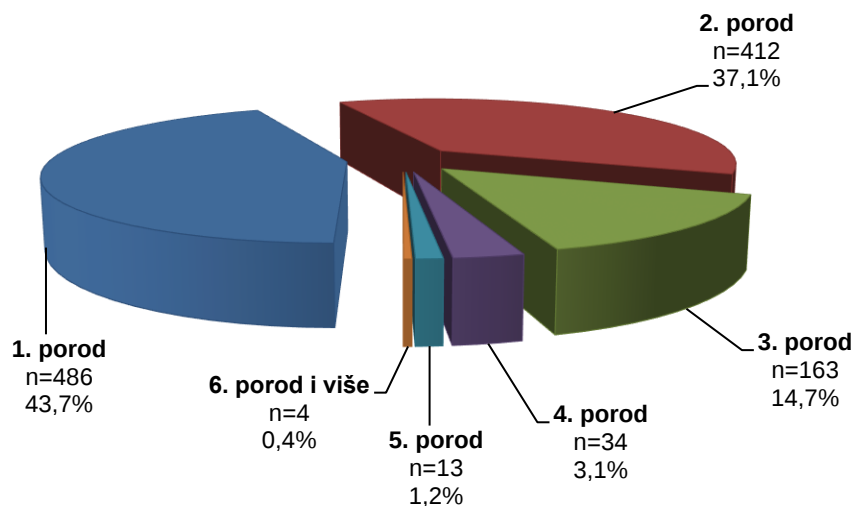
Tablica 1. Broj registriranih poroda u zdravstvenim ustanovama Dubrovačko-neretvanske županije 2014. godini

Zdravstvena ustanova	Prebivalište roditelja	Broj poroda	Broj ukupno rođenih	Broj živorođenih	Broj mrtvorodenih	Broj umrlih (0-6 dana)
Opća bolnica Dubrovnik	DNŽ	971	989	983	6	0
	Druge županije RH	12	12	12	0	0
	Inozemstvo	14	16	16	0	0
	UKUPNO	997	1017	1011	6	0
Izvanbolničko rodilište DZ Metković	DNŽ	140	140	140	0	1
	Druge županije RH	15	15	15	0	0
	Inozemstvo	3	3	3	0	0
	UKUPNO	158	158	158	0	1
DZ Korčula	DNŽ	0	0	0	0	0
DZ Vela Luka	DNŽ	1	1	1	0	0
Ukupno u zdravstvenim ustanovama	DNŽ	1112	1130	1124	6	1
	Druge županije RH	27	27	27	0	0
	Inozemstvo	17	19	19	0	0
	UKUPNO	1156	1176	1170	6	1

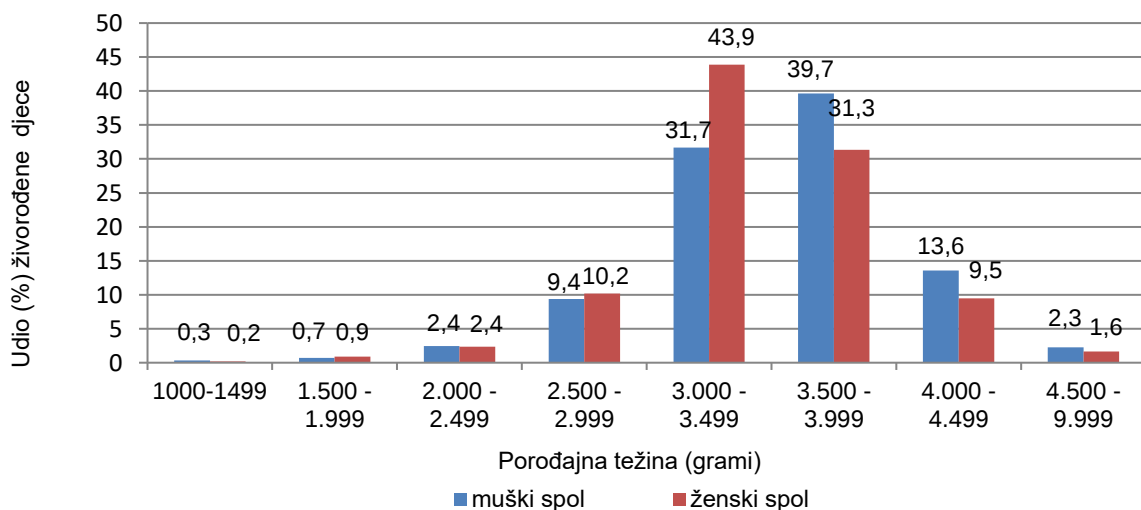
Izvor podataka: Prijave poroda (JZ-POR).

Slika 1. Broj rođenja u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini prema dobi (roditelji s prebivalištem u DNŽ)

Slika 2. Porodi obavljeni u zdravstvenoj ustanovi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014-godini prema redu rođenja (roditelji s prebivalištem u DNŽ)

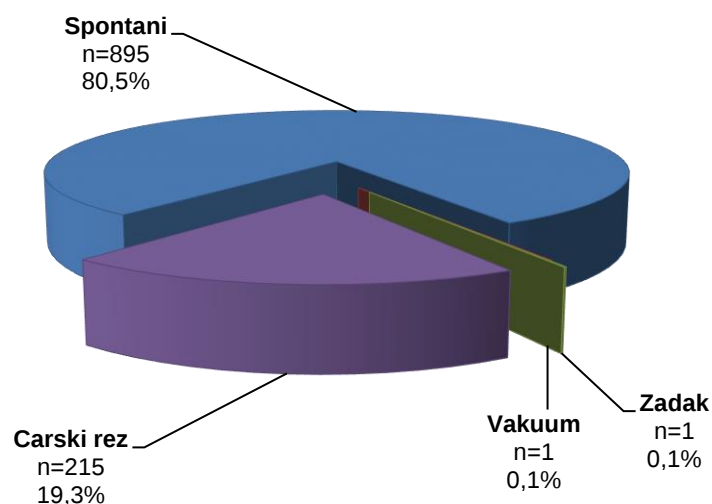

Slika 3. Udio (%) živorođene djece prema spolu i porođajnoj težini pri rođenju u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini (roditelji s prebivalištem u DNŽ)

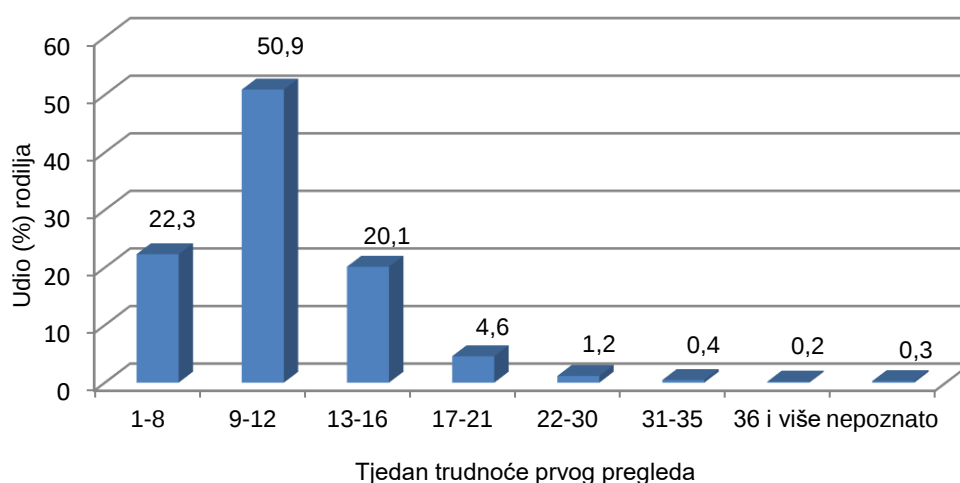
Tablica 2. Živorodena djeca porođajne težine manje od 2500 grama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji za razdoblje od 2005. do 2014. godine do (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

Živorodena djeca		Godine									
		2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
ukupno		1.143	1.242	1.206	1.354	1.263	1.306	1.184	1.193	1.098	1.124
porođajne težine <2500 grama	broj	32	34	29	41	29	33	21	19	29	39
	% od živorođenih	2,8	3,1	2,5	3,0	2,3	2,5	1,8	1,6	2,6	3,5

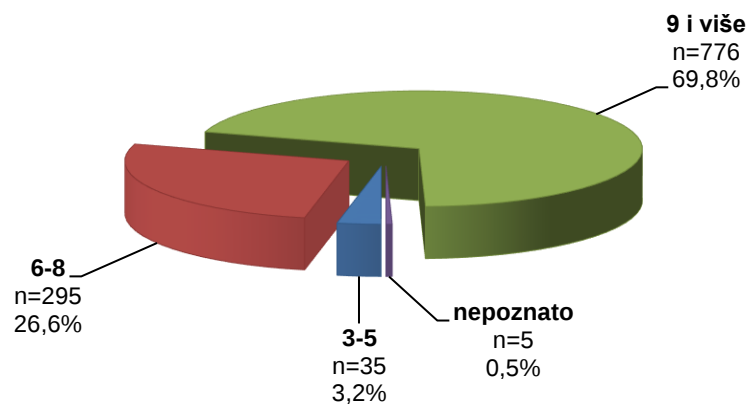
Izvor podataka: Prijave poroda (JZ-POR)

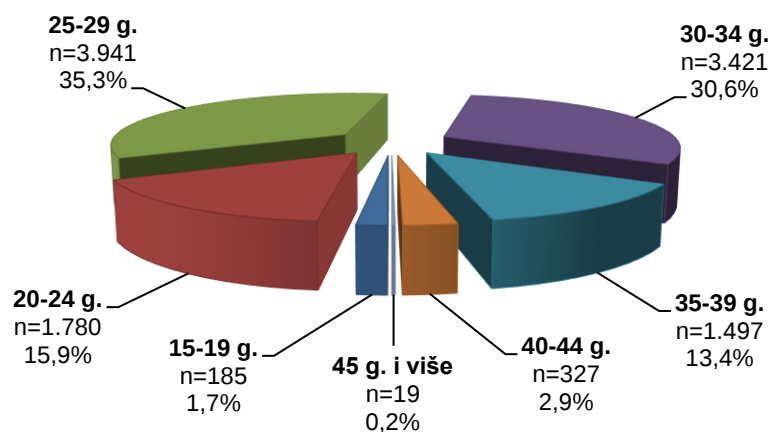
Slika 4. Porodi u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini prema načinu završetka (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 5. Rodilje u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini prema vremenu prvog pregleda (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 6. Rodilje u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini prema broju antenatalnih pregleda (rodilje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 7. Broj antenatalnih pregleda prema dobi roditelja u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini (rodilje s prebivalištem u DNŽ)

Tablica 3. Perinatalno umrli prema uzrocima smrti u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Uzrok smrti	Mrtvorodeni	Umrli od 0-6 dana	Ukupno
Intrauterina hipoksija, nespecificirana	1	0	1
Neonatalna aspiracija amnionske tekućine i sluzi	1	0	1
Defekt atrijskog septuma	1	0	1
Fetus i novorođenče s korioamnionitisom	2	0	2
Fetus i novorođenče s drugim oblicima odvajanja posteljice i krvarenjima	1	0	1
Sindrom hipoplastičnoga lijevog srca	0	1	1
Ukupno	6	1	7

Izvor podataka: Prijava perinatalne smrti (JZ-PER)

9. PREKIDI TRUDNOĆE

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

Svaki prekid trudnoće sukladno zakonskim propisima prijavljuje se na odgovarajućem obrascu Zavodu za javno zdravstvo. Obrazac Prijava prekida trudnoće (JZ-POB) ispunjava se za žene hospitalizirane zbog svake trudnoće završene pobačajem do navršenih 22 tjedana trudnoće. Prijave se dostavljaju za sve žene, bez obzira imaju li stalno prebivalište u Hrvatskoj ili izvan nje.

U zdravstvenim ustanovama u DNŽ u 2014. godini prijavljeno je ukupno 169 prekid trudnoće, od čega se 89,3% (151) odnosio na žene s prebivalištem u DNŽ, 4,1% (7) na žene iz drugih županija Hrvatske, a 6,5% (11) na žene s prebivalištem u inozemstvu.

Prema MKB-skupinama u 2014. godini zabilježeno je 66,9% (113) ostalih abnormalnih produkata začeca (O02), 15,4% (26) spontanih (O03), 10,7% (18) legalno induciranih prekida trudnoće, i 6,5% (11) izvanmaterničnih trudnoća (O00).

Najveći broj žena s prebivalištem u DNŽ koje su tijekom 2014. godine izvršile prekid trudnoće bio je u dobi 30-39 godina (60,9%). U djevojaka do 19 godina zabilježena su dva prekida trudnoće.

Najčešće vrste prekida koji su obavljeni u zdravstvenim ustanovama u DNŽ za žene s prebivalištem u DNŽ su abnormalni produkti začeca (106 ili 70,2%), spontani prekidi (22 ili 14,6%), legalno inducirani prekidi trudnoća (15 ili 9,9%) i izvanmaternična trudnoća (7 ili 4,6%).

Kod žena s prebivalištem u DNŽ kod kojih je zabilježen legalno inducirani prekid trudnoće, 6 žena (40,0%) nema djece, 8 (53,3%) ima jedno dijete i 1 žena (6,7%) ima dvoje djece. Podatak da žene traže prekid trudnoće govori u prilog činjenici da se prekid trudnoće još uvijek koristi kao metoda kontracepcije.

Usporedbom broja poroda i prekida trudnoće od 2001.- 2013. godine u DNŽ primjetan je pad broja poroda 2001.-2003., zatim blagi porast 2004.-2008., ponovni pad 2009.-2013. godine te lagani rast 2013.-2014. Kroz navedeno razdoblje kretanje broja prekida trudnoće bilo je pretežno stabilno, dok je od 2013.-2014. u blagom padu.

U zdravstvenim ustanovama u DNŽ u razdoblju 2001. – 2008. godine zabilježen je pad u broju legalno induciranih prekida trudnoće na 100 poroda, dok je u razdoblju 2009. – 2014. primijećen blagi porast.

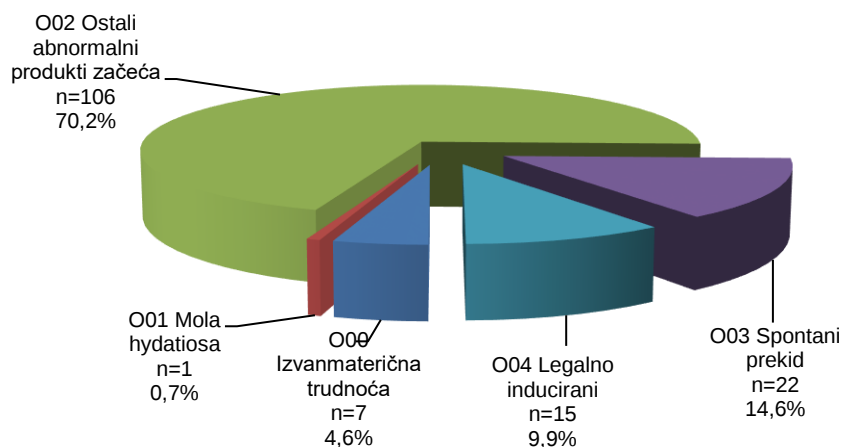
Tablica 1. Broj prekida trudnoće registriranih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Prebivalište žene	Prekidi trudnoće											
	Izvanmaternična trudnoća O00		Mola hydatidosa O01		Ostali abnormalni produkti začeca O02		Spontani O03		Legalno inducirani O04		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Dubrovačko-neretvanska županija	7	63,6	1	100,0	106	93,8	22	84,6	15	83,3	151	89,3
Republika Hrvatska	1	9,1	0	0,0	4	3,5	1	3,8	1	5,6	7	4,1
Inozemstvo	3	27,3	0	0,0	3	2,7	3	11,5	2	11,1	11	6,5
UKUPNO	11	100	1	100	113	100	26	100	18	100	169	100

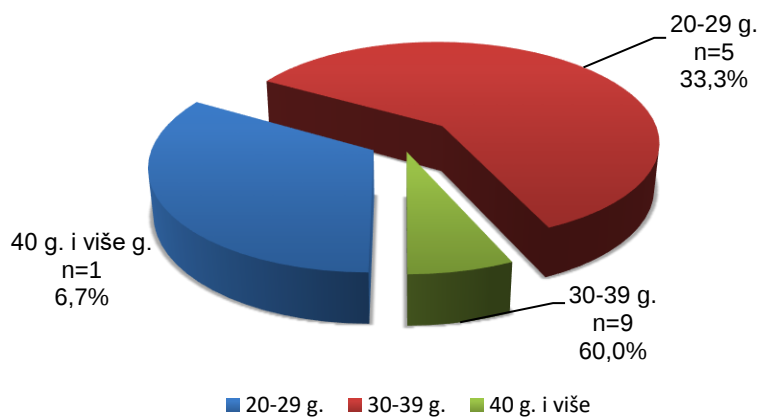
Tablica 2. Prekidi trudnoće po vrstama prekida i dobnim skupinama žena zabilježeni u zdravstvenim ustanovama Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

MKB-šifra	Vrsta prekida	Dobne skupine (godine)					
			do 19	20-29	30-39	40 i više	UKUPNO
O00	Izvanmaternična trudnoća	Broj	0	1	6	0	7
		%	0	14,3	85,7	0	100
O01	Mola hydatiosa	Broj	0	1	0	0	1
		%	0	0	0	0	0
O02	Ostali abnormalni produkti začeća	Broj	2	32	66	6	106
		%	1,9	30,2	62,3	5,7	100
O03	Spontani	Broj	0	4	11	7	22
		%	0	18,2	50,0	31,8	100
O04	Legalno inducirani prekidi	Broj	0	5	9	1	15
		%	0	33,3	60,0	6,7	100
O05-O07	Ostali pobačaji	Broj	0	0	0	0	0
		%	0	0	0	0	0
UKUPNO		Broj	2	43	92	14	151
		%	1,3	28,5	60,9	9,3	100

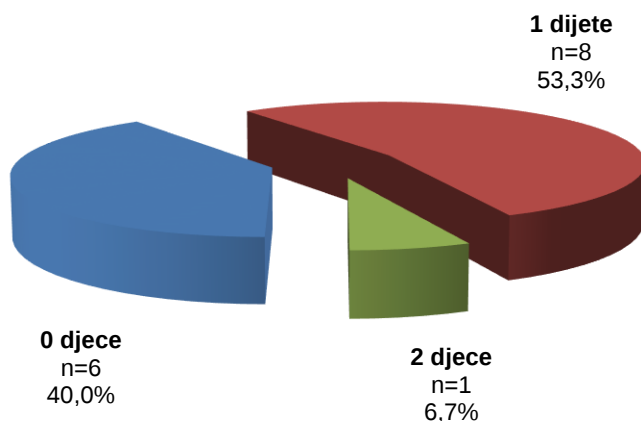
Izvor podataka: Prijava prekida trudnoće (JZ-POB)

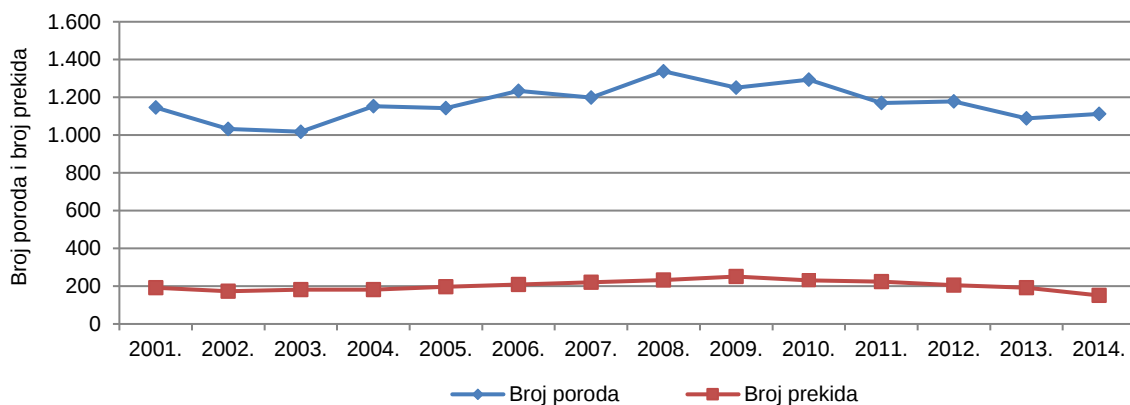
Slika 1. Prekidi trudnoće prema vrsti prekida u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

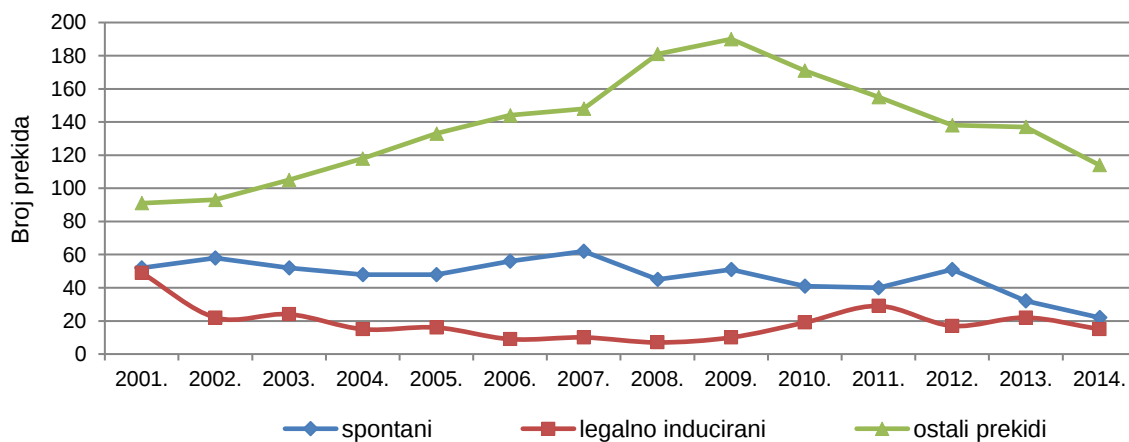
Slika 2. Broj žena koje su imale legalno inducirani prekid trudnoće u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema dobi u 2014. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

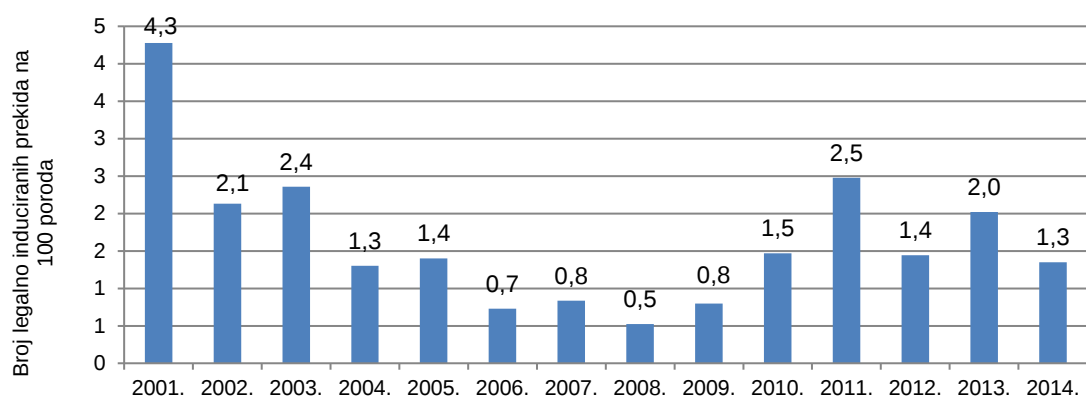
Slika 3. Broj žena koje su imale legalno inducirani prekid trudnoće u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema broju žive djece u 2014. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

Slika 4. Broj poroda i broj prekida obavljenih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, 2001. - 2014. godine (žene s prebivalištem u DNŽ)

Slika 5. Broj prekida obavljenih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema vrsti prekida, 2001. - 2014. godine (žene s prebivalištem u DNŽ)

Slika 6. Broj legalno induciranih prekida na 100 poroda obavljenih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, 2001. - 2014. godine (žene s prebivalištem u DNŽ)

10. BOLESTI OVISNOSTI

Martina Jerinić Njirić, prof. pedagogije

U 2014. godini u Odjelu za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije liječeno je 240 osoba zbog zlouporabe sredstava ovisnosti. Njih 213 liječeno je zbog opijatske ovisnosti što je 26 osoba ili 10,9% manje nego u 2013. godini, a 27 osoba bili su neopijatski ovisnici i konzumenti (tablica 1). U odjelu u Dubrovnik liječene su 142 osobe (njih 124 zbog opijatske ovisnosti), na Korčuli 38 osoba (njih 33 zbog opijatske ovisnosti), u Pločama 39 a od toga 37 zbog opijatske ovisnosti te u Metkoviću 21 osoba (19 opijatskih ovisnika) (tablica 1).

Tijekom 2014. g. na liječenje se po prvi put javilo 14 novih ovisnika i konzumenata, od čega su 3 novo liječena opijatska ovisnika, a 11 novo liječenih neopijatskih ovisnika ili konzumenata (tablica 2).

Prema spolu bilo je 217 muškaraca i 23 žene. Kod muškaraca njih 190 (87,5%) bili su ovisnici o opijatima, a 27 (12,5%) ostali konzumenti. Od 23 žene njih 22 (95,6%) bile su opijatske ovisnice, a jedna (4,4%) konzumentica ostalih sredstava ovisnosti (slika 1). Najveći broj liječenih opijatskih ovisnika bio je na terapiji buprenorfinom s udjelom od 49,6%, na terapiji metadonom 41,6% dok je 8,8% bilo bez terapije (slika 2). Osobe koje ne uzimaju supstitucijsku terapiju su stabilni apstinenti, a dalje dolaze na kontrole i savjetovanja. I osobe koje služe dužu zatvorsku kaznu najčešće ne uzimaju supstitucijsku terapiju dok se nalaze u zatvoru.

Broj ukupno liječenih osoba zbog zlouporabe droga, kao i broj osoba liječenih zbog opijatske ovisnosti povećavao se od 1998. do kraja 2009. godine, a otada broj ukupno liječenih osoba pada. Za razliku od toga, broj novih liječenih osoba i novo liječenih zbog opijatske ovisnosti raste do kraja 2005. godine, dok od 2007. ima silaznu putanju (slika 3).

Kod prvog javljanja na liječenje osoba ovisnih o psihoaktivnim tvarima obavezni smo, metodom intervjua, uzimati njihove osnovne podatke i početkom svake sljedeće godine, dok su u sustavu liječenja, ažurirati ih. Podaci su nam važni za što adekvatnije pristupanje liječenju i pomoći osobama koji se liječe u odjelu kao i za planiranje preventivnih aktivnosti. Jedno od upita u navedenom upitniku odnosi se na povod uzimanja psihoaktivnih tvari. Prema analizi odgovora, najčešći povod uzimanja psihoaktivnih tvari su: znatiželja, utjecaj vršnjaka, dosada, zabava, želja za samopotvrđivanjem i neznanje o mogućim štetnim posljedicama. Manji broj njih izabere probleme u obitelji ili školi. Od 14 novih nikad liječenih osoba u 2014. g. njih 28,6% (4 osobe) navodi znatiželju kao povod uzimanja psihoaktivnih tvari. Također 28,6% (4 osobe) navode dosadu, 14,3% (dvije osobe) želju za samopotvrđivanjem te 7,1% zabavu, utjecaj vršnjaka i probleme u obitelji ili školi (odnosno po jedna osoba) (slika 4).

U Odjel za mentalno zdravlje prijavljuju se osobe ovisnici o opijatima ili konzumenti neopijata samovoljno ili u pratnji svoje obitelji. Međutim, Centar za socijalnu skrb i sud upućuju nam osobe kojima su izrečene mjere obaveznog liječenja ili pojačane brige i nadzora. Liječnici primarne i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, službe za izvanbolničko liječenje ovisnosti drugih županija i drugi također mogu uputiti osobe kojima je potrebna pomoć u liječenju ovisnosti. Tako se u 2014. najveći broj novo liječenih osoba javio na liječenje u pratnji obitelji (šest osoba ili 50,0%). Centar za socijalnu skrb uputio je u sklopu svojih mjera tri osobe (21,4%), dvije osobe javile su se osobno (14,3%), dok je sud uputio jednu osobu (14,3%) (slika 5).

Uspoređujući stopu liječenih osoba na razini Republike Hrvatske i Dubrovačko-neretvanske županije (slika 6) primjećuje se porast broja ovisnika, koji se liječe zbog ovisnosti o psihoaktivnim tvarima na razini države i naše županije od 1998. do 2006. godine. Na razini Republike Hrvatske broj liječenih osoba potom stagnira, dok se u Dubrovačko-neretvanskoj županiji bilježi lagani porast broja liječenih osoba sve do 2009. godine. Razdoblje rasta ukupnog broja osoba liječenih od ovisnosti o opijatima i neopijatima rezultat je kvalitetnijeg i organiziranijeg obuhvata. Naime, uspostavljena je bolja suradnja i umreženost institucija, koje se bave osobama kojima je potrebna pomoć i liječenje od ovisnosti (liječnici obiteljske medicine, centri za socijalnu skrb, zatvori, prekršajni, općinski i županijski sudovi). Od 2009. godine do danas taj broj je u laganom padu, a za to postoji nekoliko razloga:

1. Broj novih heroinskih (opijatskih) ovisnika koji se javljaju na liječenje je manji. Istovremeno više osoba umire dijelom zbog posljedica uzimanja opijata, a dijelom zbog drugih zdravstvenih poteškoća.
2. Osobe koje se liječe od opijatske ovisnosti i uzimaju zamjensku terapiju trebale bi redovito dolaziti na liječničku kontrolu. Međutim, određeni broj osoba ne javi se redovito svaku godinu, već svaku drugu unatoč našim nastojanjima i kontaktiranjima istih.
3. Osobe koje se nalaze u evidenciji našeg odjela, a počinitelji su kaznenih djela nalaze se u zatvorima diljem Hrvatske i prijavljeni su u penološkom sustavu, a ne u odjelu ovog Zavoda sve dok ne izađu iz zatvora. Isto tako osobe počinitelji kaznenih djela iz drugih krajeva koji služe kaznu u zatvoru u Dubrovniku za to vrijeme prijavljeni su u našoj evidenciji dok im traje kazna.

4. Određeni broj osoba iz drugih krajeva Hrvatske, koji se liječe zbog ovisnosti o opijatima, zapošljavaju se tijekom turističke sezone u Dubrovačko-neretvanskoj županiji te se za to vrijeme liječe i evidentiraju u našem odjelu.

Slijedom navedenih podataka, potrebno je i dalje raditi na obuhvatu i zbrinjavanju osoba ovisnih o psihoaktivnim drogama te jačanju međusektorske suradnje i prevencije zlorabe droga. Planiranim aktivnostima radi se na poboljšanju kvalitete obuhvata, liječenja, pomoći i podrške osobama ovisnima o psihoaktivnim tvarima. S druge strane istraživanjem života mladih ljudi na području naše županije, radi boljeg uvida u stanje, nastojimo poboljšati provođenje postojećih programa prevencije i osmisliti nove, koji su u skladu s potrebama mladih.

Tablica 1. Broj osoba liječenih zbog zlorabe sredstava ovisnosti prema sredstvu ovisnosti i mjestu liječenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

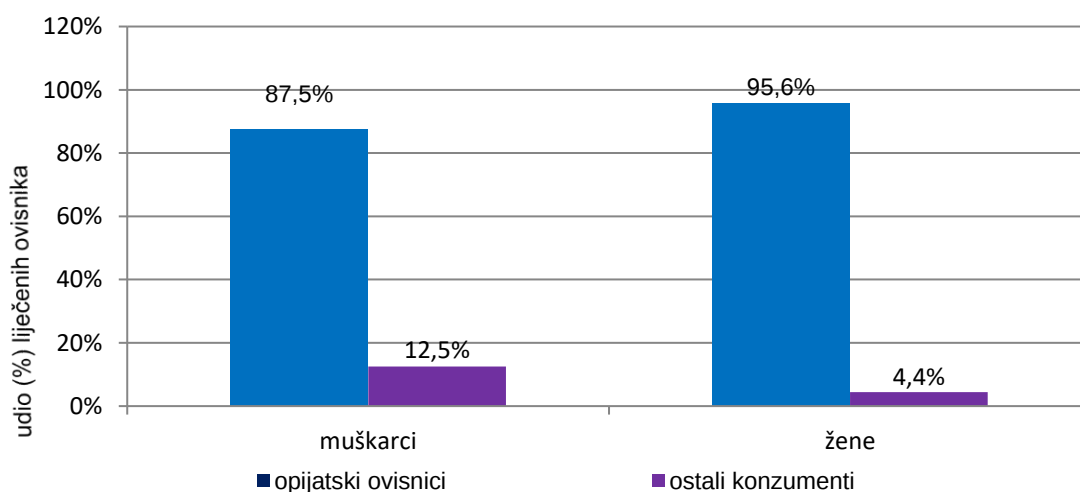
Sredstvo ovisnosti	Dubrovnik	Korčula	Ploče	Metković	Ukupno
Opijati	124	33	37	19	213
Ostalo	18	5	2	2	27
UKUPNO	142	38	39	21	240

Izvor podataka: Odjel za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

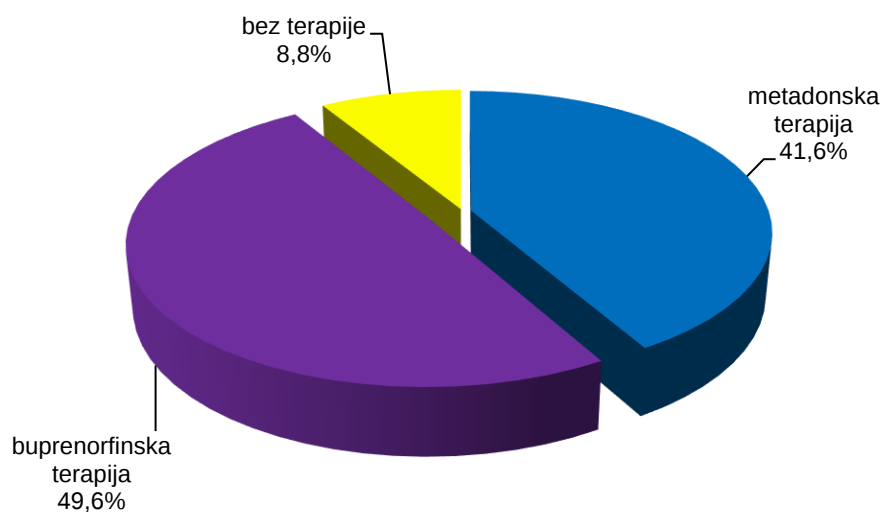
Tablica 2. Broj novo liječenih ovisnika prema sredstvu ovisnosti i mjestu liječenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

	Dubrovnik	Korčula	Ploče	Metković	Ukupno
Novi opijatski ovisnici	1	0	0	2	3
Novi ostali konzumenti	8	2	0	1	11
UKUPNO	9	2	0	3	14

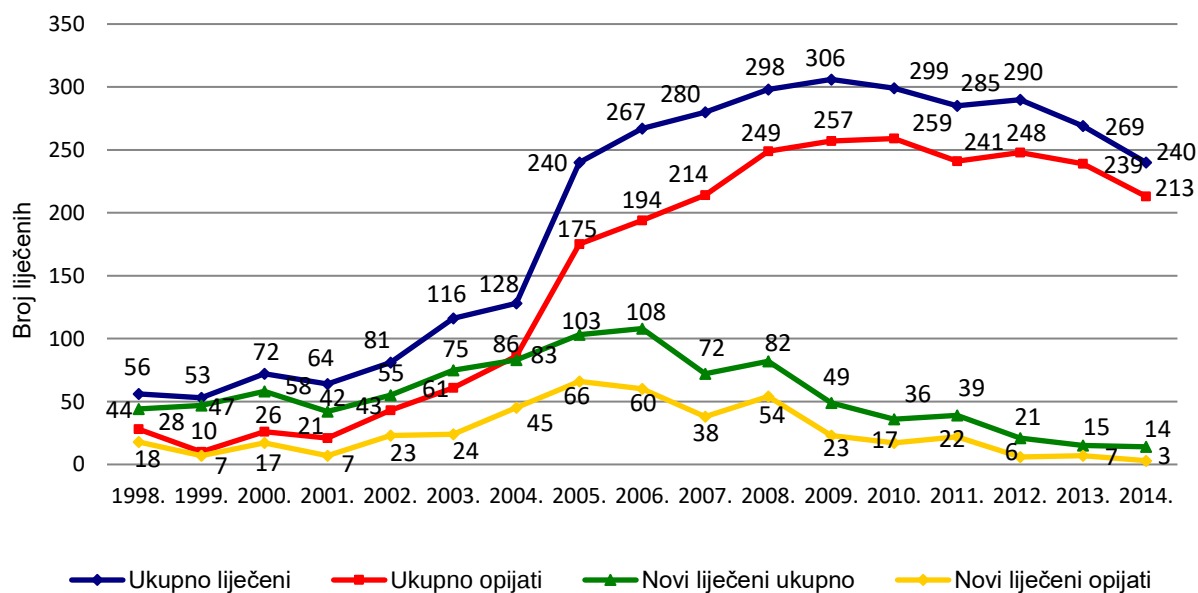
Izvor podataka: Odjel za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

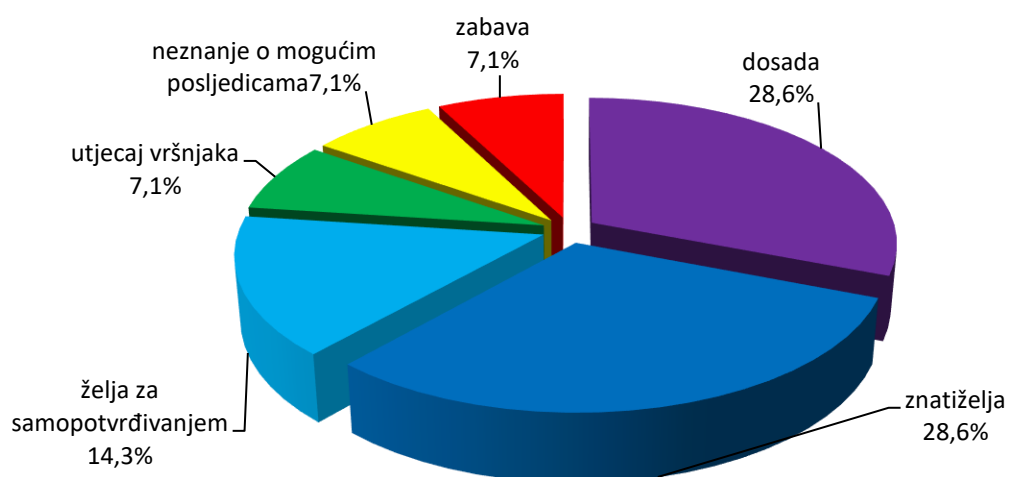
Slika 1. Udio osoba liječenih zbog zlorabe droga prema sredstvu ovisnosti i spolu u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

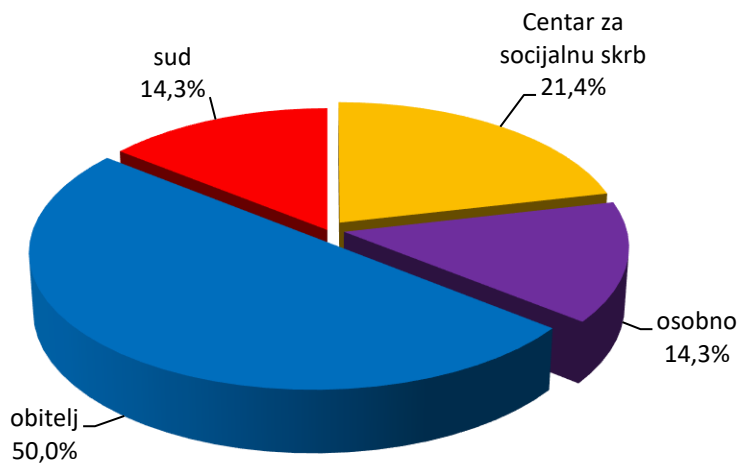
Slika 2. Udio liječenih opijatskih ovisnika prema vrsti supstitucijske terapije u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

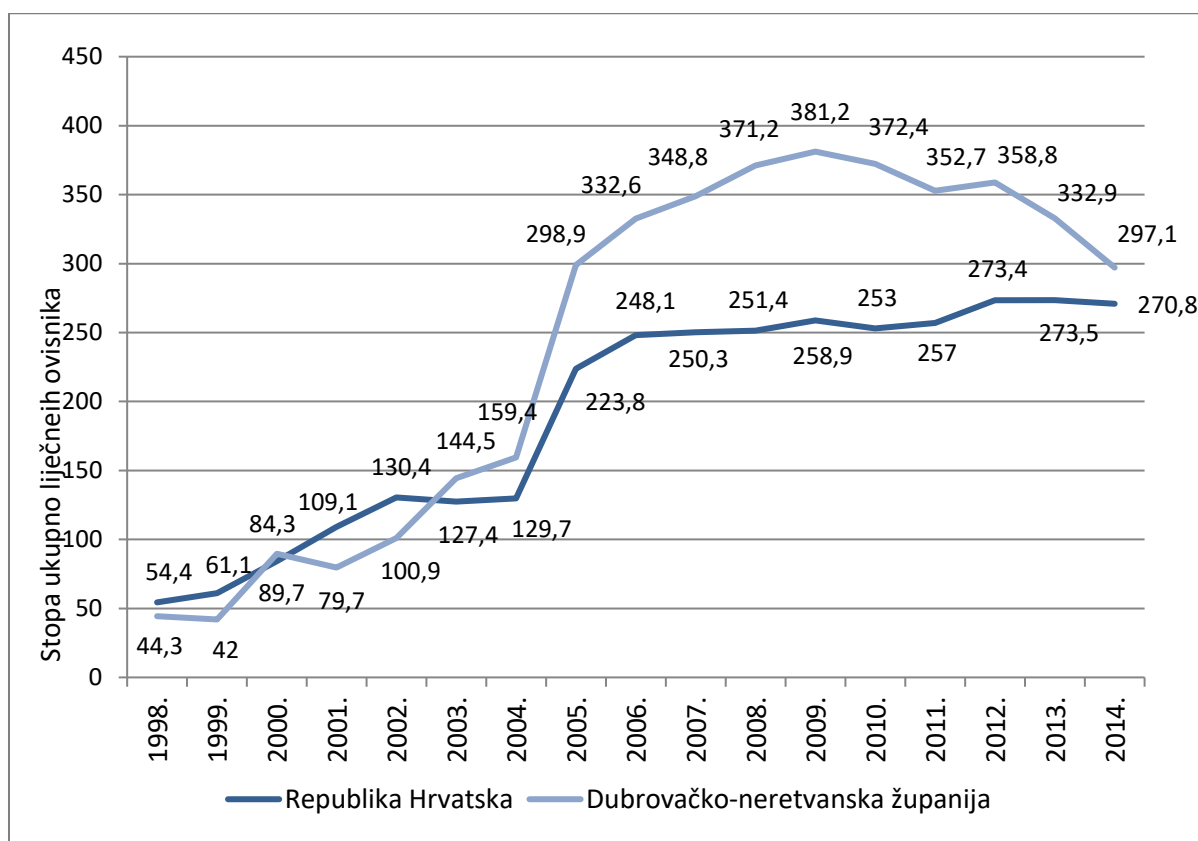
Slika 3. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe droga, ukupno i novo liječenih u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u razdoblju od 1998. do 2014. godine

Slika 4. Udio novih nikad liječenih osoba u Zavodu za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini prema povodu uzimanja psihoaktivnih tvari

Slika 5. Udio novih nikad liječenih osoba u Zavodu za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini prema načinu upućivanja na liječenje

Slika 6. Stopa liječenih zbog zlouporabe droga na razini Republike Hrvatske i Dubrovačko-neretvanske županije u razdoblju od 1998. do 2014. godine

11. RAD U PREVENTIVNOJ I SPECIFIČNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI ŠKOLSKE DJECE, MLADEŽI I STUDENATA

Asja Palinić Cvitanović, dr. med., spec. školske medicine

U preventivnoj i specifičnoj zdravstvenoj zaštiti školske djece, mladeži i studenata u 2014. godini provodi se program mjera za 9.469 učenika osnovnih škola, 5.611 učenika srednjih škola, 340 studenata, te 38 učenika koji se zbog većih odstupanja u razvoju školuju u posebnim školama.

Sistematskim pregledom je obuhvaćeno 3.580 učenika osnovne škole, 1.213 učenika prvih razreda srednjih škola, te 229 studenata prve godine studija. Na kontrolne preglede javilo se 215 učenika. Bilo je 11,3% učenika i učenica s problemom pretilosti, dok je 2013. g. bilo pretilih 13,8% učenika i 12% učenica. Učenika sa skoliozom je 2%, u odnosu na 3,3% 2013. g., a učenica 3,8 % u odnosu na 6,8% u 2013.g. Refrakcijske anomalije su izražene kod 10,9% učenika i 14,9 % učenica, u odnosu na 2013.g. kada su bile kod 13,9 % učenika i 17,2% učenica.

Skrininzima je obuhvaćeno 5.472 učenika osnovnih škola, 1.069 učenika srednjih škola. Skrininzi su se obavljali u trećem razredu osnovne škole na poremećaje vida i vida na boje, kao i rasta i razvoja, iskrivljenje kralježnice u šestom razredu osnovne škole, te poremećaje sluha i probleme mentalnog zdravlja u sedmom razredu kao i poremećaje ponašanja na području spolnosti i ovisnosti učenika prvih razreda srednje škole.

Namjenskim pregledima zbog prilagođenog programa TZK-a, športskih aktivnosti, smještaja u učenički ili studentski dom, prelazaka u druge škole ili na fakultete, profesionalne orijentacije, prije cijepjenja, na vlastite zahtjeve i dr. obuhvaćeno je 6.772 učenika osnovnih škola, te 689 učenika srednjih škola. Cijepljeno je 8.837 učenika osnovnih škola i 1.152 učenika srednjih škola u skladu s kalendarom cijepjenja protiv morbila, parotitisa, rubeole, difterije, tetanusa, dječje paralize, te hepatitisa B. Nisu zabilježene ozbiljnije nuspojave osim lokalnih reakcija na mjestu aplikacije cjepiva.

Učenici, roditelji i učitelji su koristili naš savjetodavni rad 952 puta u svezi problema učenja, što je porast u odnosu na 2013. godinu kada je istih posjeta savjetovalištu bilo 761. Posjeta u svezi rizičnih ponašanja je bilo 485, u svezi mentalnog zdravlja 1.135, dok je 2013. godine bila 631 posjeta. Zbog reproduktivnog zdravlja imali smo 90 posjeta, a savjetovanja u svezi kroničara je bilo 1.088, u odnosu na 740 tijekom 2013. godine. Porast broja posjeta razumijemo kao porast poteškoća kod djece i mladih, ali i osviještenosti za traženje pomoći i prepoznavanje te važne djelatnosti u Službi za školsku medicinu. Predavanjima i radionicama su obuhvaćeni učenici prvih razreda osnovne škole s temom „Higijena s naglaskom na pravilno pranje zubi po modelu“, učenici trećih razreda osnove škole s temom „Skrivene kalorije“, te „Higijena u pubertetu“, posebno za dječake, posebno za djevojčice, što provode medicinske sestre.

Liječnici su provodili predavanja za učenike petih razreda „Promjene u pubertetu“, te predavanja, radionice, tribine, okrugli stol za učenike prvih i drugih razreda srednje škole u svezi unapređenja reproduktivnog zdravlja. Teme su bazirane na prevenciji SPB, kao i metodama planiranja obitelji.

Komisijskim radom (zajedno s predstavnicima stručnih službi škola i djelatnika u nastavi) za upis u prvi razred osnovne škole obuhvaćeno je 1.230 djece, a za primjereni oblik odgoja i obrazovanja 102 djece, od kojih je 53 nastavilo obrazovanje uz redovan školski program i individualizirani pristup, a 49 uz program prilagođen njihovom kapacitetu za učenje.

Tablica 1. Nalazi sistematskih pregleda školske djece i mladeži u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u školskoj godini 2013./2014.

SISTEMATSKIM PREGLEDOM UTVRĐENO	UPIS u I. r. OŠ		V. r. OŠ		VIII. r. OŠ		I. r. SŠ		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Broj učenika ukupno	659	571	582	552	663	622	744	716	2648	2461
Broj pregledanih	659	571	557	515	653	625	602	611	2471	2322
TT/TV>90c	108	116	67	31	55	54	50	62	280	263
TT/TV<10c	5	4	15	18	26	29	28	26	74	77
Nepravilno držanje	160	179	98	113	139	164	142	154	539	610
Kifoza	0	2	0	2	10	11	12	11	22	22
Skolioza	1	3	10	23	17	31	22	32	50	89
Ostale strukturalne deformacije kralježnice	3	4	1	3	2	7	3	5	9	19
Pedes planovalgi	146	102	120	67	86	40	54	57	406	266
Refrakcijske anomalije	60	44	45	68	75	105	89	130	269	347
Strabizam	10	9	4	7	3	3	2	10	19	29
Sljepoća na boje	0	0	18	0	18	0	23	0	59	0
Oštećenje sluha	3	3	0	2	0	0	1	0	4	5
Štitnjača N	655	561	546	467	645	589	600	518	2446	2135
Štitnjača O/I	4	0	11	48	8	36	2	93	25	177
Štitnjača I i>I	0	0	0	1	0	1	0	3	0	5
Karijes	26	23	5	1	9	2	7	0	47	26
Murmor cordis innocens	18	12	13	12	9	21	20	19	60	64
RR>140/90 mmHg	0	0	0	0	5	3	6	2	11	5
Verificirane srčane mane	5	1	1	2	2	2	1	2	9	7
Dislalijsa	73	33	6	6	7	6	1	0	87	45
Dizartrijsa	0	1	2	1	1	2	0	1	3	5
Ostale govorne mane	9	2	2	2	8	1	1	0	20	5
Hb uzeto uzoraka	628	545	0	0	0	0	0	0	628	545
Hb < 11 g/L	2	1	0	0	0	0	0	0	2	1
Uzeto uzoraka urina	659	574	0	0	0	0	0	0	659	574
Urin albumen +	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
Pubertet po Tanneru I	658	567	516	124	531	38	460	34	2165	763
Pubertet po Tanneru II	1	4	37	225	12	7	1	0	51	236
Pubertet po Tanneru III	0	0	4	146	57	65	40	8	101	219
Pubertet po Tanneru IV	0	0	0	18	53	207	98	65	151	290
Pubertet po Tanneru V	0	0	0	2	0	308	3	504	3	814
Ostale anomalije spolovila	58	0	8	0	2	0	1	0	69	0
Menarhe	0	0	0	21	0	404	0	580	0	1005
EPI	3	5	0	4	1	5	1	1	5	15
Prilagođeni program	0	0	7	5	8	13	7	1	22	19
Ponavljjači	0	0	0	1	6	0	27	14	33	15

12. ZARAZNE BOLESTI I CIJEPLJENJA

Miljenko Ljubić, dr. med., spec epidemiologije

Broj ukupno pristiglih prijava zaraznih bolesti u Službu za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini iznosio je 3012 (osim gripe). Po učestalosti prema prijavama zaraznih bolesti najviše je bilo prijava oboljelih od vodenih kozica (659), slijede potom prijave oboljelih, slično kao i prethodnih godina, enterokolitisa, streptokokne upale grla, upale pluća te herpes zostera.

Od tuberkuloze u Dubrovačko-neretvanskoj županiji tijekom 2014. godine bilo je prijavljeno 7 novooboljelih osoba, što predstavlja incidenciju od 5,7/100 000 stanovnika. Tako Dubrovačko-neretvanska županija nastavlja imati niže vrijednosti incidencije oboljelih od tuberkuloze od hrvatskog prosjeka. Tim vrijednostima (ispod 10 novooboljelih / na 100 000 stanovnika), naša županija ima vrijednosti kao i vrijednosti oboljelih u najrazvijenijim zemljama EU. To je svakako veliki uspjeh svih onih koji su uključeni u prevenciji suzbijanja i liječenju ove bolesti. Rezultat je to zajedničkog rada različitih službi od zdravstvenih (liječnici, medicinske sestre, ...) do socijalnih radnika, odnosno čitave društvene zajednice.

Ukupan broj prijavljenih slučajeva oboljelih od gripe u sezoni 2013/2014 iznosio je samo 42 osobe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. (najmanji broj prijava u proteklih 8 sezona). Mali broj prijava oboljelih od gripe zabilježen je i cijeloj RH.

Tijekom 2014. godine zabilježeno je nekoliko značajnijih epidemija. Epidemija vodenih kozica u dječjem vrtiću Dubrovnik sa 145 oboljele djece i jedne tete od izloženih 242. Nije bilo hospitaliziranih. Provedene su protuepidemijske mjere u vrtiću. Epidemija alimentarne intoksikacije u jednom restoranu sa 11 oboljelih osoba. Tijekom epidemiološkog izvida u restoranu uzeti su brisevi nosa djelatnicima restorana, ukupno njih 13. U jednog djelatnika izoliran *Staphylococcus aureus*. Ostalih 12 djelatnika je negativno. Uzeti su i brisevi na mikrobiološku čistoću, a od hrane je uzet sir iz ulja koji je bio pozitivan na *Staphylococcus aureus*. Poduzete su protuepidemijske mjere nakon kojih je epidemija zaustavljena.

Zabilježeno je i nekoliko obiteljskih epidemija (ukupno 4) sa manjim brojem oboljelih (ukupno 10) gdje je uslijed neadekvatnog rukovanja u pripremi i čuvanju hrane došlo do crijevnih zaraznih bolesti (salmoneloze i kampilobakterioze). Nakon prijave oboljelih od zaraznih bolesti Služba za epidemiologiju je provela epidemiološke izvide i predložila protuepidemijske mjere te je tako zaustavljeno širenje ovih epidemija.

U ustanovama koje su pod zdravstvenim nadzorom sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti zabilježeno je nekoliko epidemija (ukupno 5): dvije epidemije enterobijaze (broj oboljelih 6), jedna epidemija *Salmonelle enteritidis* (broj oboljelih 3), jedna epidemija ušljivosti glave (broj oboljelih 10) i epidemija skabijesa (broj oboljelih 9). Zabilježene su i dvije obiteljske epidemije skabijesa (broj oboljelih 4) i jedna obiteljska epidemija enterobijaze (broj oboljelih 2). Nakon provedenih epidemioloških izvida i provedenih protuepidemijskih mjera sve te epidemije su uspješno zaustavljene.

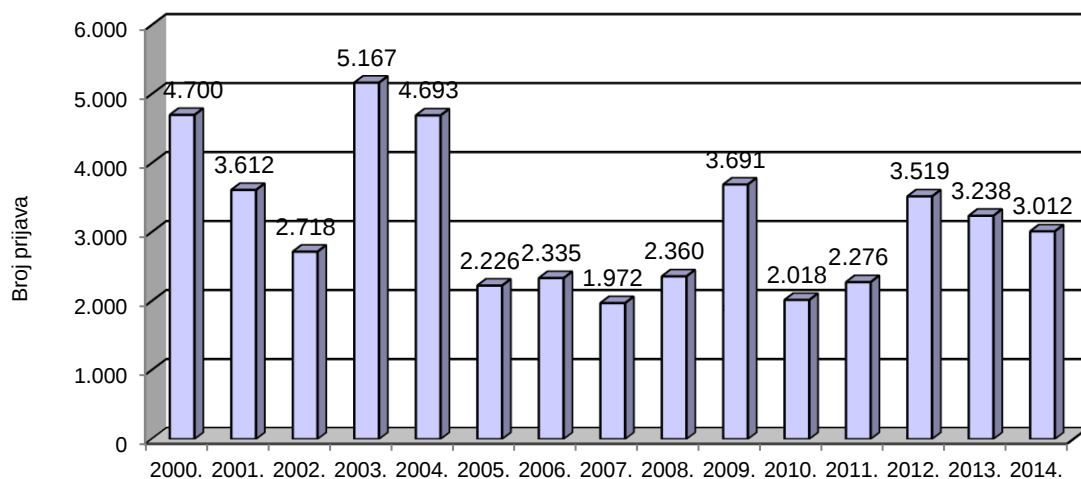
U Dubrovačko-neretvanskoj županiji u sezoni 2013./2014. ukupno je cijepljeno 4.498 osoba protiv gripe, najmanje u posljednjih 17 godina. Najviše cijepljenih osoba je u kategoriji osoba starijih od 65 godina. Tako se nastavlja trend lošijeg odaziva na cijepljenje protiv gripe što je posljedica nastavka medijske kampanje protiv cijepljenja i senzacionalističkih natpisa i nastupa u vezi cjepiva. Nastavak lošijeg odaziva zabilježen je u cijeloj Hrvatskoj, a ne samo u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Začuduje što su ti medijski navodi utjecali i na smanjeni broj cijepljenja zdravstvenih radnika. U provedbi i nadzoru Programa obveznog cijepljenja dojenčadi, male, predškolske i školske djece na području naše županije kao i u cijeloj Hrvatskoj počinje se sve više osjećati trend odbijanja cijepljenja tzv. antivakcinalni pokreti putem senzacionalističkih i neoznanstvenih natpisa gotovo u svim medijima koji zbunjuju javnost i cijepljenje prikazuju kao nešto što je nepotrebno i štetno. Posljedica takvih istupa je da jedan broj roditelja odbija ili odgađa cijepljenje svoje djece. Sve to imalo je utjecaja na nešto manji cjepni obuhvat i u našoj županiji. Potrebno je zbog toga da svi oni uključeni u provedbi Programa obvezne imunizacije što više informiraju i educiraju roditelje, školsku djecu i odraslu populaciju o korisnosti cijepljenja, posljedicama zbog odbijanja cijepljenja kao i rizicima za nastanak nuspojava nakon cijepljenja.

U antirabičnim ambulantama Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije tijekom 2014. godine ukupno je pregledna 81 osoba, od kojih je 38 osoba (46,9%) dobilo antirabičnu profilaksu. Najviše cijepljenih osoba je zbog ugriza ili kontakta psa (68,4 %). Većina tih pasa je nepoznatog vlasnika (lulalice) koji nisu mogli biti podvrgnuti obveznom veterinarskom nadzoru te su zbog toga takve ugrizene osobe i cijepljene. Potrebno je od mjerodavnih službi (komunalni redari, higijeničari, veterinari i sl.) kao i zdravstvenim edukacijama utjecati da se smanji broj pasa čiji su vlasnici nepoznati. Manji dio osoba zbog višestrukih ili opsežnih ugriza i pretežno u području glave zahtijevao je cijepljenje, iako su vlasnici psa bili poznati.

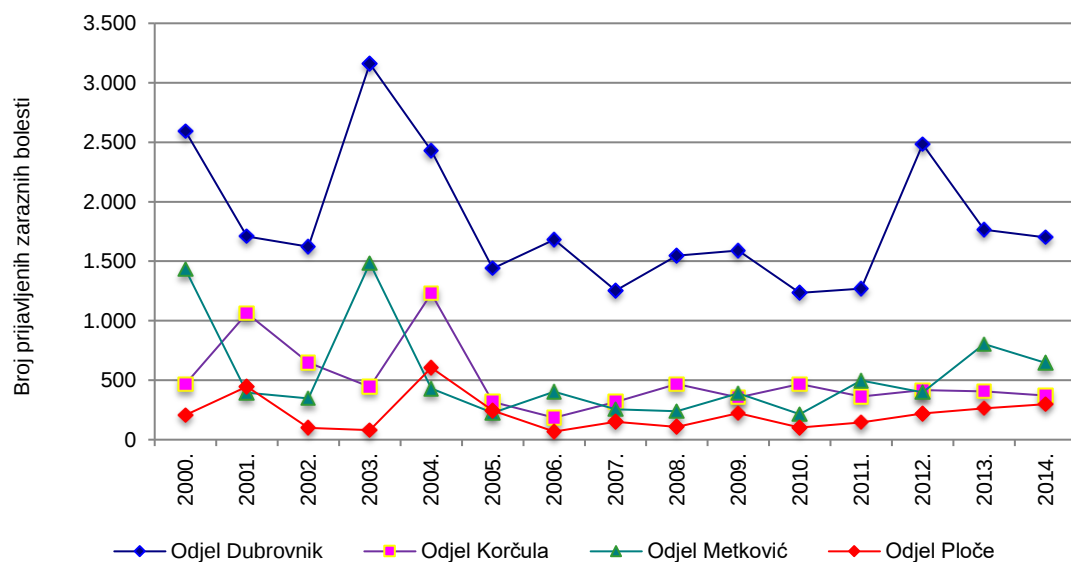
12.1. Kretanje zaraznih bolesti

Tablica 1. Zarazne bolesti prijavljene epidemiološkim odjelima Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini

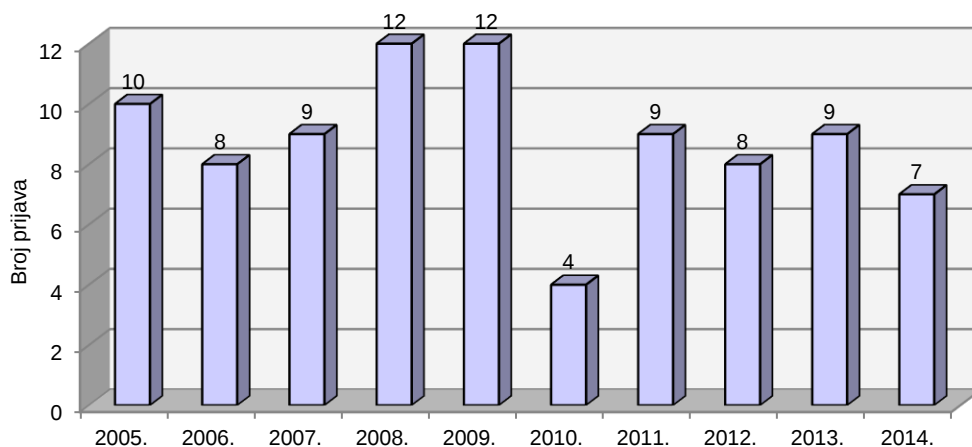
Naziv zarazne bolesti	Broj prijavljenih zaraznih bolesti prema epidemiološkim odjelima				Ukupno	
	Dubrovnik	Metković	Korčula	Ploče	Broj	%
Aktivna tuberkuloza (Tuberculosis activa)	2	1	4	0	7	0,2
Bakterijska sepsa (sepsis purulenta)	8	2	4	0	14	0,5
Dizenterija (Dysenteria bacilaris)	0	1	0	0	1	0,0
Ehinokokoza (Echinococcosis)	0	3	0	0	3	0,1
Enterokolitis (Enterocolitis)	414	120	101	16	651	21,6
Erizipel (Erysipelas)	15	6	2	4	27	0,9
Helmintoze (Helmintoses)	43	26	12	10	91	3,0
Hepatitis A	0	0	0	1	1	0
Hepatitis B	1	0	0	1	2	0
Hepatitis C	3	0	1	3	7	0,2
Herpes zoster	75	76	18	33	202	6,7
Hripavac (Pertussis)	1	0	0	0	1	0,0
Infekcijska mononukleoza (M.infectiosa)	76	18	12	4	110	3,7
Kampilobakterioza (Campylobacteriosis)	53	8	0	0	61	2,0
Kapavac (Gonorrhea)	1	0	0	0	1	0,0
Klamidijaza (Chlamydiasis) i ostale SPB	0	0	4	1	5	0,2
Kozice, (varicellae)	448	79	60	72	659	21,9
Legionarska bolest (Legionellosis)	1	0	0	0	1	0,0
Leptospiroza (Leptospiroses)	0	2	0	3	5	0
Mediterranska pjegava groznica	0	1	0	0	1	0,0
Meningokokni meningitis (M.epidemic)	0	0	1	0	1	0,0
Meningitis bakterijski (Meningitis purulenta)	1	0	0	0	1	0,0
Ospice (Morbilli)	1	0	0	0	1	0,0
Q groznica (Febris Q)	0	1	0	0	1	0
Salmoneloza (Salmonellosis)	22	8	2	1	33	1,1
Streptokona upala grla (Angina streptoc.)	201	110	30	34	375	12,5
Svrab (Scabies)	17	12	21	8	58	1,9
Šarlah (Scarlatina)	59	31	9	3	102	3,4
Trovanje hranom (osim salmonela) T.alim.	13	0	0	0	13	0,4
Upala pluća (Pneumonia, Bronchopneum)	127	81	64	51	323	10,7
Ušljivost glave/tijela (Pediculosis cap/corp)	17	0	0	0	17	0,6
Virusni gastroenterokolitis (Gastroenteroc. vir.)	76	51	9	45	181	6,0
Virusni meningitis (Meningitis virosa)	3	2	13	4	22	0,7
Zarazna upala mozga (Encephalitis)	0	1	0	0	1	0,0
Zaušnjaci (Parotitis epidemica)	3	3	0	0	6	0,2
Ostalo*	18	2	3	4	27	0,9
UKUPNO	1699	645	370	298	3012	100,0

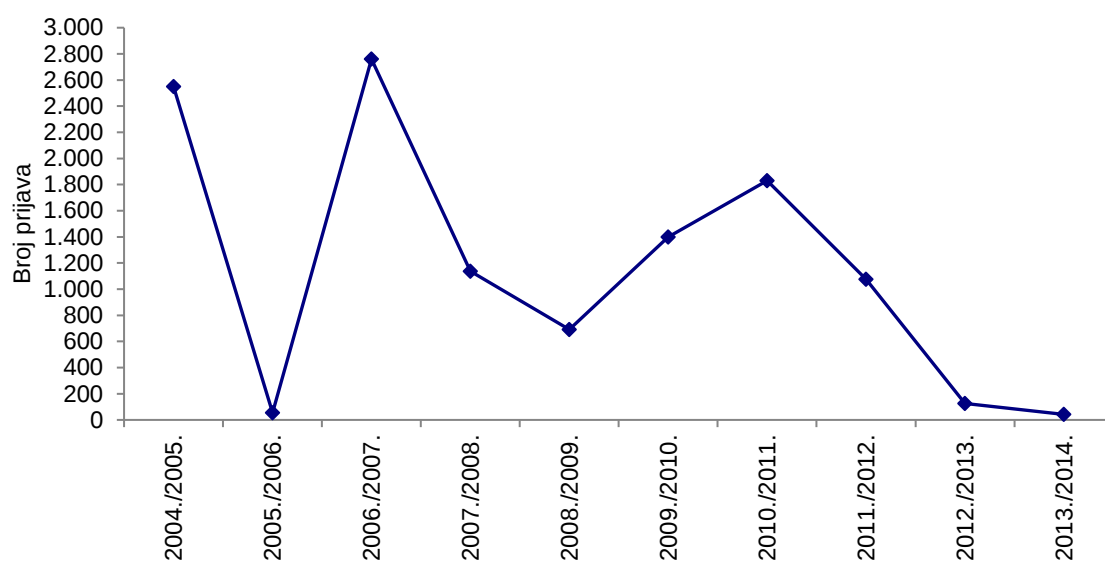
Slika 1. Broj prijavljenih zaraznih bolesti Zavodu za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije od 2000. do 2014. godine

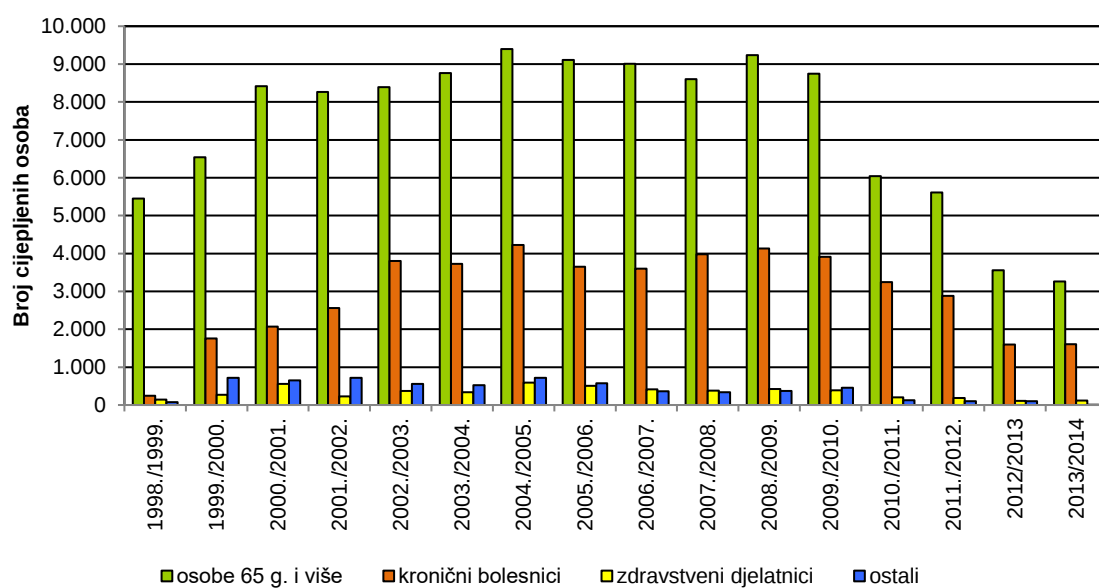
Slika 2. Broj prijavljenih zaraznih bolesti Zavodu za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije od 2000. do 2014. godine, prema odjelima

Slika 3. Broj prijava oboljelih od aktivne tuberkuloze u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2005. do 2014. godine

Slika 4. Broj prijava oboljelih od gripe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2004. do 2014. godine

Slika 5. Broj osoba cijepljenih protiv gripe prema kategorijama cijepljenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1998. do 2014. godine

12.2. Cijepljenje (imunizacija)

Tablica 2. Izvješće o izvršenim imunizacijama prema Programu obveznog cijepljenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Cijepljeno je protiv	Broj predviđenih osoba	Cijepljeno od predviđenih	%
Difterije, tetanusa i pertusisa (DTP) Potpuno primarno (sve tri doze) (prva godina života)	1275	1159	90,9
DTP docjepljivanje 1. (druga godina života)	1098	884	80,5
Difterije i tetanusa (Td) docjepljivanje 1. (prvi razred O.Š.)	1276	1168	91,5
Difterije i tetanusa (Td) docjepljivanje 2. (osmi razred O.Š.)	1307	1194	91,3
Difterije i tetanusa (Td) docjepljivanje 3. (završni razred srednje škole)	1529	1266	82,7
Tetanusa (60 godina života)	1265	103	8,1
Poliomijelitisa Potpuno primarno (sve tri doze) (prva godina života)	1275	1159	90,9
Poliomijelitisa docjepljivanje 1. (druga godina života)	1098	884	80,5
Poliomijelitisa docjepljivanje 2. (prvi razred O.Š.)	1276	1130	88,5
Poliomijelitisa docjepljivanje 3. (osmi razred O.Š.)	1307	1208	92,4
Haemophilusa influenzae tip B Potpuno primarno (sve tri doze) (prva godina života)	1275	1159	90,9
Haemophilusa influenzae tip B docjepljivanje (druga godina života)	1098	884	80,5
Ospica, rubeole i parotitisa Primarno (druga godina života)	1098	877	79,8
Ospica, rubeole i parotitisa docjepljivanje (prvi razred O.Š.)	1238	1070	86,4
Tuberkuloze (primarno) (prva godina života)	1230	1228	99,8
Hepatitisa B (potpuno) (prva godina života)	1276	1160	90,9
Hepatitisa B (potpuno) (šesti razred O.Š.)	1229	1117	90,8

12.3. Antirabična zaštita

Tablica 3. Antirabična zaštita u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2005. do 2014. godine

Godina	Broj pregledanih osoba	Broj cijepljenih osoba	Cijepljeni zbog		
			Kontakt/ ugriz psa	Kontakt/ ugriz mačke	Kontakt/ugrožen ostale životinje
2005.	23	11	10	0	1
2006.	35	23	16	7	0
2007.	63	49	34	12	3
2008.	53	37	26	9	2
2009.	56	34	28	3	3
2010.	85	47	34	7	6
2011.	74	41	23	5	13
2012.	78	39	25	10	4
2013.	97	52	31	8	13
2014.	81	38	26	11	1

Tablica 4. Broj pregledanih osoba u antirabičnoj ambulanti Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini

Vrsta ozljede	Broj pregledanih osoba u kontaktu sa životinjama	Broj tretiranih osoba		
		Cjepivo	Cjepivo + HRIG	Ukupno
„A“	0	-	-	-
„B“	15	15	-	15
„C“	23	23	-	23
„D“	43	0	-	0
Ukupno	81	38	0	38

„A“: ozljeda od utvrđeno bijesne životinje

„B“: ozljeda od životinje sumnjive na bjesnoću

„C“: ozljeda od nepoznate, uginule, odlutale, ubijene ili divlje životinje

„D“: ozljeda od životinje koja je nakon 10 dana nadzora ostala zdrava

Tretirano (imunoprofilaksom) radi ugriza/ogrebotine/kontakta s: psom **26**, mačkom **11** i štakorom **1**

13. ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA

Mato Lakić, dr. med., spec. epidemiologije
Marija Jadrušić, dipl. ing. med. biokemije
Dolores Grilec, dipl. ing. kemije
mr. Ivana Ljevaković Musladin, dipl. ing. kemije

13.1. Zdravstvena ispravnost vode za piće

Zdravstvena ispravnost vode za piće u našoj županiji ocjenjuje se prema Pravilniku o o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13 i NN 141/13), a provodi se na više načina:

- samokontrola vodovoda temeljem Ugovora s većinom vodovoda (isporučitelja vodnih usluga) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji,
- samokontrola subjekata koji posluju s hranom (npr. hoteli, trgovački lanci),
- županijski monitoring javne vodoopskrbe (iz razvodne mreže),
- monitoring izvorišta vode namijenjenih javnoj vodoopskrbi.

U skladu s EU i usklađivanjem zakonodavstva koji regulira ovo područje s Direktivom vijeća 1998/83/EZ o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (Zakon o vodi za ljudsku potrošnju (NN 56/13)) usklađena je i terminologija pa se sada preporuča umjesto izraza voda za piće koristiti izraz voda za ljudsku potrošnju. Ovim zakonskim propisima uređuje način provođenja monitoringa (praćenja) vode za ljudsku potrošnju i njegovo financiranje u cilju zaštite ljudskog zdravlja od nepovoljnih utjecaja bilo kojeg onečišćivača. Definirana su nova pravila monitoringa vode za ljudsku potrošnju. Broj propisanih uzoraka vode za piće u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je znatno smanjen u odnosu na prethodnu 2013. godinu. Smanjen je broj uzoraka iz Programa monitoringa izvorišta. Propisan je veći opseg analize tako da imamo podugovaranje s laboratorijem HZJZ-a za pokazatelje za koje instrumentalno nismo opremljeni (revizijski monitoring).

Izmjenama Pravilnika o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13 i 141/13) uveden je pokazatelj ugljikovodici umjesto pokazatelja mineralna ulja.

Zakon o vodi za ljudsku potrošnju (NN 56/13) i Pravilnik o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13 i NN 141/13) propisuju parametre analize, vrstu analize, opseg analize te kriterije za ocjenu zdravstvene ispravnosti.

Tako se i način provedbe monitoringa promijenio u odnosu na prethodne godine. Uvodi se redovni i revizijski monitoring. Osnovni cilj monitoringa je spoznaja o zdravstvenoj ispravnosti vode za ljudsku potrošnju na mjestu potrošnje, ukazivanje na probleme u vodoopskrbi te procjena rizika za zdravlje pučanstva.

Svrha redovnog monitoringa je dobivanje osnovnih podataka o senzorskim, fizikalnim, kemijskim i mikrobiološkim parametrima sukladnosti vode za ljudsku potrošnju i podataka o učinkovitosti prerade vode za ljudsku potrošnju (osobito dezinfekcije). Svrha revizijskog monitoringa je dobivanje podataka o svim parametrima provjere sukladnosti vode za ljudsku potrošnju.

Direktiva vijeća 98/83/EC predviđa godišnja i trogodišnja izvješćivanja država članica Europskoj komisiji prema *Guidance document on reporting under the Drinking Water Directive 98/83/EC*. Republika Hrvatska nije još uspostavila potpunu informatičku bazu kako bi rezultate analiza upisivali u realnom vremenu, a analizu rezultata dobile sve zainteresirane strane. Aplikacija za praćenje kakvoće vode namijenjene za ljudsku potrošnju koju izrađuju Hrvatske vode i Hrvatski zavod za javno zdravstvo još se dorađuje.

Naš laboratorij je u 2014. analizirao 22 uzorka s 21 crpilišta (izvorišta) u županiji. Laboratorijske analize su se provodile u opsegu propisanim Pravilnikom, a na temelju Plana monitoringa izvorišta kojeg za svaku godinu donosi Ministarstvo zdravlja. Na temelju podataka dobivenih monitoringom izvorišta vode namijenjenih javnoj vodoopskrbi Hrvatski zavod za javno zdravstvo će uspostaviti bazu podataka o kvaliteti vode i izvršiti procjenu opasnosti od onečišćenja izvorišta u suradnji s pravnom osobom koja koristi i upravlja tim vodoopskrbnim sustavom i Hrvatskim vodama.

U 2014. godini obavljene su analize 3.543 uzorka voda (tablica 1), kako vode za ljudsku potrošnju iz javnih vodovoda (sirova voda i voda nakon dezinfekcije), ostalih javnih vodoopskrbnih objekata, te individualne vodoopskrbe tako i vode iz sustava tople vode na prisustvo *Legionella spp.*

U 2014. godini analizirano je 14 uzoraka vode iz originalnog pakiranja prema Pravilniku o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (NN 95/11).

Od ukupnog broja analiziranih uzoraka voda za piće (2.908), njih 519 (7,8%) nije udovoljavalo MDK. U 2014. godini, 308 uzoraka leda (pregledano 68 ledomata) analizirano je prema Vodiču za mikrobiološke kriterije za hranu, ožujak, 2011. To je značajno veći broj uzoraka nego u 2013. godini. Utvrdili smo 67 (21,8%) neispravnih uzoraka tj. 15 ledomata.

Od 370 analiziranih uzoraka vode na pokazatelj *Legionella spp.*, imali smo 44 izolata (11,9%). Od 22 analize monitoringa izvorišta, samo je jedna bila zdravstveno ispravna zbog mikrobiološke opterećenosti krških voda. Samokontrole vodovoda dale su 22% uzoraka koji nisu odgovarali prema Pravilniku, dok su samokontrole drugih subjekata imale 14,5% takvih uzoraka. Monitoringom javne vodoopskrbe kojeg financira Dubrovačko-neretvanska županija uzeto je 425 uzoraka iz mreže među kojima je bilo 60 neodgovarajućih uzoraka (14,1%).

Parametar koji najčešće nije udovoljavao MDK-u Pravilnika bila je **mutnoća** kao posljedica obilnih kiša, no dovoljna koncentracija slobodnog rezidualnog klora, samim tim i odsustvo mikroorganizama, jamči zadovoljavajuću mikrobiološku kvalitetu. Važno je naglasiti da sve vode u našoj županiji nisu opterećene organskom tvari pa ne postoji opasnost od nastajanja trihalometana u značajnoj količini kao nusprodukta dezinfekcije tako mutne vode.

Na nekim izvorištima u našoj županiji povremeno se bilježe vrijednosti **sulfata** koje premašuju MDK. U 2014. smo imali značajno manje razdoblje suše nego 2011., 2012. i 2013. pa je i pojava sulfata iznad MDK bila rjeđa. Vrijednosti sulfata koje se mjere u našoj županiji znatno su niže od 1000 mg/L kada bi kod pijenja takve vode mogli očekivati laksativni učinak. Sulfati koje nalazimo u našim vodama (voda porijeklom iz izvora Norin, Klokun u dolini Neretve) prirodnog su porijekla i jedino imaju korozivni učinak na distribucijski sustav.

Povišene vrijednosti **klorida** (npr. izvorište u Žuljani, crpilišta u Blatskom polju, crpilište Doljani pored Metkovića) posljedica su miješanja slatke i morske vode. Natrij iz NaCl-a može imati utjecaj na krvni tlak, no dnevne količine koje se unesu preko vode za piće puno su manje od onih koje se unose ostalom hranom.

Ukupni broj kolonija na 37°C i 22°C dobar su indikator integriteta i čistoće distribucijskog sustava, a povećava se prilikom pogoršanja čistoće, stagnacije vode ili stvaranja biofilma. Prekoračenje MDK vrijednosti za ovaj parametar samo za sebe nema negativni učinak na zdravlje, ali je važan parametar za procjenu rizika.

Ukupni koliformi su indikatori učinkovitosti tretmana vode, a pošto se u nas voda ne prerađuje, oni su odraz čistoće distribucijskog sustava i potencijalnog prisustva biofilma.

E. coli je normalni je stanovnik probavnog trakta ljudi i životinja i indikator je nedavne fekalne kontaminacije. Prisutnost ovih mikroorganizama u vodi za piće pokazatelj je nedovoljne dezinfekcije. Neke *E. coli* mogu uzrokovati simptome infekcije probavnog sustava.

Enterokoki su indikatori ljudskog ili životinjskog fekalnog zagađenja, ali i onečišćenja zemljom. Bolje se odupiru dezinfekciji od *E. coli* pa mogu duže preživjeti u vododistribucijskom sustavu.

Tablica 1. Broj pregledanih uzoraka voda po svrsi analize u Dubrovačko-neretvanskoj županiji za 2014. godinu

VRSTA UZORKA	SVRHA ANALIZE	PREGLEDANI UZORCI	
		Broj	%
VODA ZA PIĆE	Samokontrola vodovoda	1.573	44,4
	Samokontrola vodovoda - SRK i mutnoća	263	7,4
	Tehnički pregled građevine i minimalni uvjeti ađevine	291	8,2
	Monitoring javne vodoopskrbe	425	12,0
	Samokontrole subjekata koji posluju s hranom (HACCP i sl.)	249	7,0
	Monitoring izvorišta	22	0,6
	Epidemiološka indikacija	5	0,1
	Službena kontrola	0	0,0
	Ostalo - Privatne analize, probne bušotine, monitoring izvora nakon zatvaranja izvorišta, veterinarski broj	12	0,3
OSTALO	Led	308	8,7
	Ostalo (voda u originalnoj ambalaži, voda za zalijevanje poljoprivrednih kultura..)	25	0,7
	samokontrola objekta - mikrobiološko ispitivanje vode za piće na prisustvo <i>Legionella spp.</i>	335	9,5
	Epidemiološka indikacija (Legionella)	35	1,0
UKUPNO		3.543	100,0

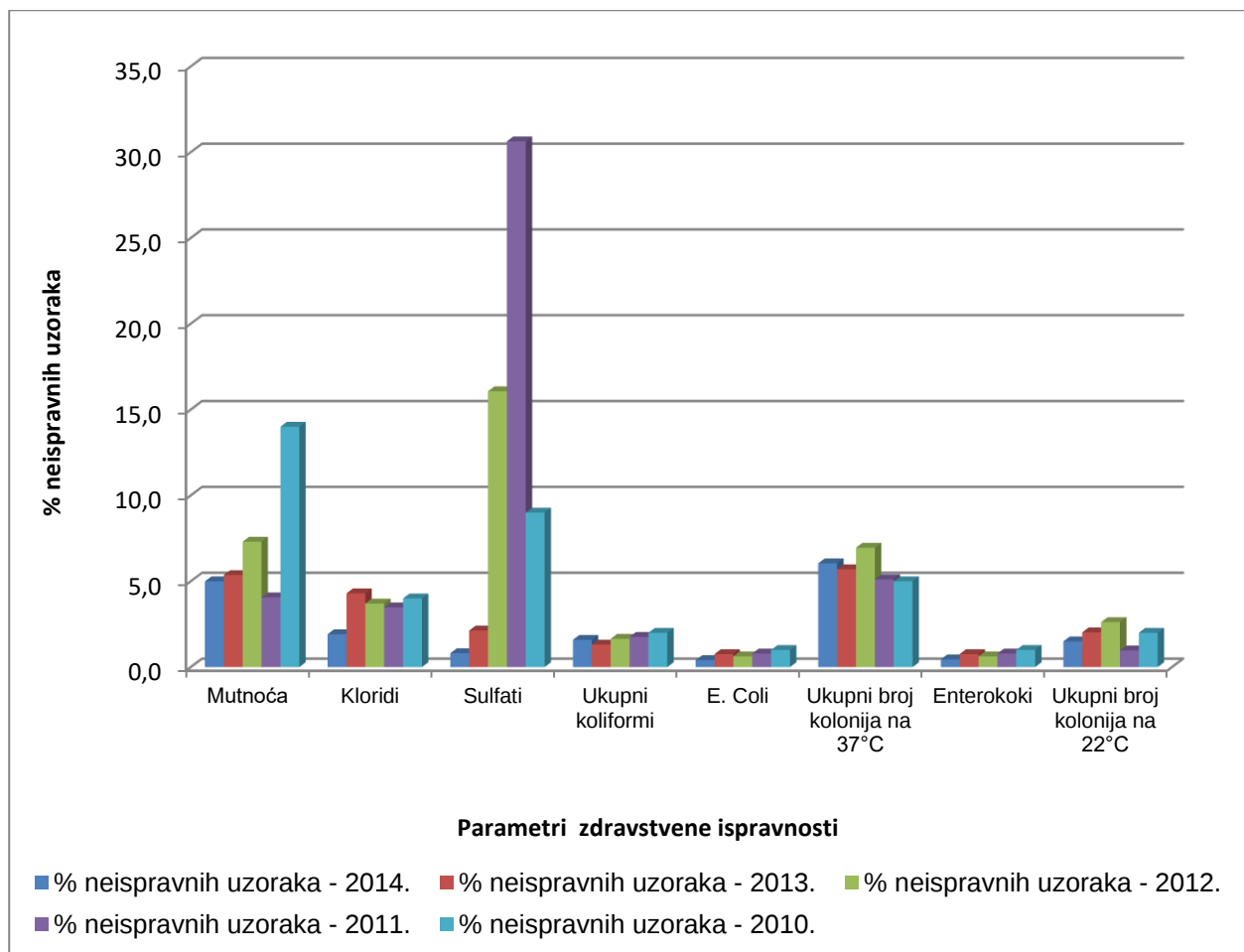
Tablica 2. Zdravstvena ispravnost vode za piće u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Svrha analize	Javni vodovod - sirova		Javni vodovod -nakon dezinfekcije		Ostali javni vodoopskrbni objekti		Ukupno -voda za piće	
	ukupno uzoraka	NE ODGO-VARA	ukupno uzoraka	NE ODGO-VARA	Ukupno uzoraka	NE ODGO-VARA	ukupno uzoraka	NE ODGO-VARA
Samokontrole vodovoda	291	200 (68,7%)	1.274	144 (11,3%)	8	2	1.573	346 (22%)
Tehnički pregledi građevine i sl.	0	0	288	11 (3,8%)	3	2	291	13 (4,5%)
Monitoring javne vodoopskrbe	0	0	419	54 (12,9%)	6	6	425	60 (14,1%)
Samokontrole i HACCP	0	0	216	25 (11,6%)	25	10 (40%)	241	35 (14,5%)
Monitoring izvorišta	22	21 (95,5%)	0	0	0	0	22	21 (95,5%)
Epidemiološka indikacija - <i>Legionella</i>	0	0	35	18 (51,4%)	0	0	35	18 (51,4%)
samokontrola objekta - <i>Legionella</i>	0	0	314	24 (7,6%)	7	2	321	26 (8,1%)
Službena kontrola	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	313	221 (70,6%)	2.546	276 (10,8%)	49	22 (44,9%)	2.908	519 (17,8%)

Tablica 3. Najčešći parametri zdravstvene ispravnosti u vodi za piće u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u javnoj vodoopskrbi (nakon dezinfekcije) koji nisu odgovarali Pravilniku o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13 i 141/13) u 2014. godini

Parametri neispravnosti	Broj pregledanih uzoraka - 2014.	Broj neispravnih uzoraka -2014.	% neispravnih
Mutnoća	2422	121	5,0
Kloridi	2196	42	1,9
Sulfati	494	4	0,8
Ukupni koliformi	2200	35	1,6
E. coli	2200	9	0,4
Ukupni broj kolonija na 37°C *	2200	133	6,0
Enterokoki	2200	10	0,5
Ukupni broj kolonija na 22°C *	2200	33	1,5

* povećani broj kolonija na 37°C i 22°C nemaju negativni učinak na zdravlje

Slika 1. Usporedba parametara zdravstvene ispravnosti u vodi za piće (izraženi u %-tku) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u javnoj vodoopskrbi (nakon dezinfekcije) koji nisu odgovarali Pravilniku o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13 i 141/13) u razdoblju 2010. - 2014. godina

13.2. Analiza bazenske vode

Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije je u 2014. godini imao ugovore za ispitivanje bazenske vode na 108 bazena koji se kontroliraju prema Pravilniku o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima bazenskih kupališta te o zdravstvenoj ispravnosti bazenskih voda (NN 107/12, NN 88/14). Tijekom 2014. godine stupile su na snagu Izmjene i dopune Pravilnik o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima bazenskih kupališta te o zdravstvenoj ispravnosti bazenskih voda (NN 107/12, NN 88/14) kojim se smanjuje učestalost uzorkovanja bazenskih voda na bazenskim kupalištima. Broj uzoraka na godišnjoj razini je bio 6% veći jer je Pravilnik stupio na snagu u srpnju 2014, a imamo i novo sklopljene ugovore te novoizgrađene bazenske objekte kod već ugovorenih naručitelja. Ispitivanja su se provodila na 44 zatvorena i 64 otvorena bazena.

Bazeni u Dubrovačko-neretvanskoj županiji pune se slatkom vodom (88 bazena), a ostalih 20 bazena morskom vodom. Bazene ispituju samo hotelske kuće, dok privatni iznajmljivači samo iznimno. U 2014. godini 98% ispitanih uzoraka bazena bilo je iz hotela.

Tijekom 2014. godine analizirano je prema ugovorima za samokontrolu bazenskih kupališta 1058 uzoraka bazenskih voda (196 bazena s morskom vodom, a 862 bazen sa slatkom vodom). Također smo analizirali i 13 uzoraka voda za punjenje. Kako se svi bazeni sa slatkom vodom pune iz javnog vodovoda ulazne vrijednosti kemijskih i mikrobioloških pokazatelja su nam poznate.

U prvom dijelu godine vrijedila je izuzetno stroga odredba za pokazatelj oksidativnost za bazensku vodu (stroža MDK vrijednost nego za vodu za ljudsku potrošnju). MDK vrijednost za pokazatelj oksidativnost se određivala individualno za svaki bazen tako da je voda u bazenu mogla imati vrijednost za oksidativnost samo za 0,75 mg/l O₂ veću nego ulazna voda. Najviše problema s ovim pokazateljem smo imali kod bazena koji se pune morskom vodom zbog njihove sezonske varijabilnosti za ovaj pokazatelj. Kako je nakon 31. srpnja 2014. stupila izmjena u kriteriju za ocjenu oksidativnosti prihvaćena je MDK od 5 mg/l O₂).

Neispravnih uzoraka prema Pravilniku o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima bazenskih kupališta te o zdravstvenoj ispravnosti bazenskih voda (NN br. 107/2012) bilo je 450 odnosno 42,5 %, od čega kemijski neispravnih je bilo 400 uzoraka ili 37,8 %, te 133 mikrobiološki neispravnih uzoraka ili 12,6 %. Kako je 31. srpnja 2014. stupio na snagu Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima bazenskih kupališta teško je analizirati uzorke na godišnjoj razini. Mnogi rezultati ispitivanja koji nisu udovoljavali zakonskim propisima prije stupanja na snagu spomenutih izmjena, nakon 31. srpnja udovoljavaju.

Napomenuli bi da su 152 uzorka imala koncentraciju slobodnog klora veću od 1,0 mg/l, a 103 uzorka koncentraciju slobodnog klora manju od 0,1 mg/l.

Što se tiče pH vrijednosti 22 uzorka slatkih bazena imala su pH vrijednost manju od 6,5, a 61 uzorak pH vrijednost veću od 7,6, ali niti jedan uzorak nije imao pH vrijednost veću od 9,0.

Na godišnjoj razini 269 uzoraka bazenske vode je imalo oksidativnost veću u odnosu na propisane granice u odnosu na vodu za punjenje, ali samo je 109 uzoraka imalo oksidativnost veću od 5 mg/l O₂, s tima da je tu bilo 86 uzoraka morske vode.

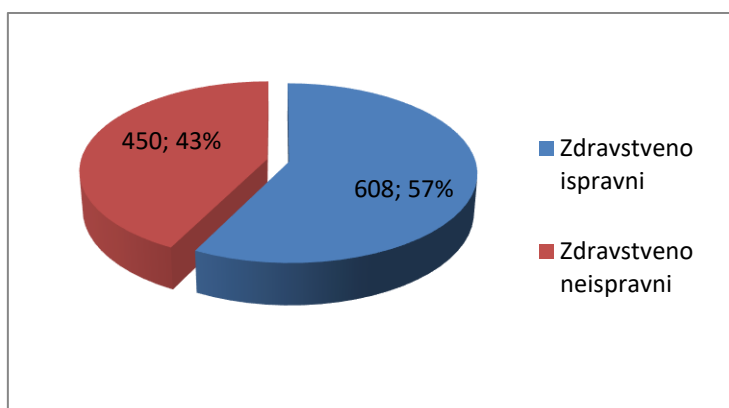
Po parametru ukupni trihalometani, 125 uzoraka nije odgovaralo zakonskim propisima. Bazenska voda bila je zdravstveno neispravna po mikrobiološkim pokazateljima, većinom zbog prisutnosti *Pseudomonasa aeruginosa* (122 uzorka), u 58 uzorka bio je povišen ukupan broj aerobnih bakterija pri 37°C, a u 8 uzorka detektirana je *Escherichia coli*. U 3 uzorka smo detektirali i *Legionellu pneumophila*.

Tablica 1. Broj bazena (ugovora) koje ispituje ZZJZ Dubrovačko-neretvanske županije u 2014. godini

Bazeni u DNŽ	Voda za punjenje		Ukupno
	morska	slatka	
otvoreni	12	52	64
zatvoreni	8	36	44
UKUPNO:	20	88	108

Tablica 2. Broj uzoraka prema vrsti bazenskih kupališta u Dubrovačko-neretvansko županije u 2014. g.

VRSTA BAZENSKOG KUPALIŠTA	Broj uzoraka	%
otvoreni bazen	499	46,1
otvoreni hidromasažni bazen	24	2,2
ulazne vode i slično	16	1,5
zatvoreni bazen	379	35,0
zatvoreni hidromasažni bazen	164	15,2
UKUPNO	1082	100,0

Slika 1. Zdravstvena ispravnost bazenskih voda u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014.

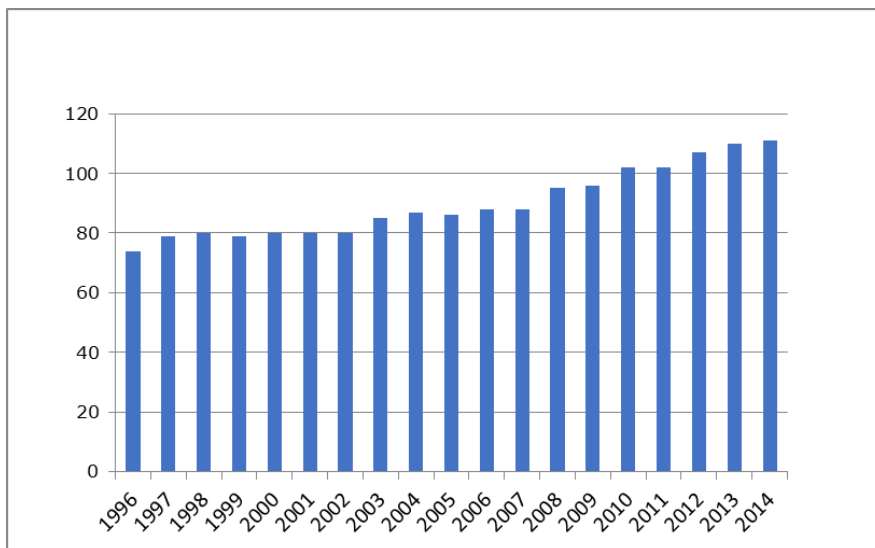
13.3. Kakvoća mora na plažama

U sezoni kupanja 2014. godine Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije obavio je ispitivanje mora na 111 plaža u razdoblju od 21. svibnja do 03. listopada 2014. godine.

Kriteriji za ocjenjivanje kakvoće mora na plažama, kao i metode ispitivanja propisani su Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08). Uredba propisuje standarde kakvoće mora za kupanje na plaži, granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja i druge značajke mora koje zadovoljavaju sigurnosne kriterije kakvoće vode namijenjene kupanju, sportu i rekreaciji koje se primjenjuju u zemljama Europske unije. Najznačajniji indikatori onečišćenja mora fekalnim otpadnim vodama su mikrobiološki pokazatelji pa njihovo prisustvo upućuje na potencijalni rizik od zaraznih bolesti. Mikrobiološko zagađenje na nekoj točki ispitivanja može jako varirati u vremenu, što ovisi o načinu ispuštanja otpadnih voda te o meteorološkim i hidrografskim uvjetima. Ispitivanja su provedena u 14-dnevnim intervalima, prema okvirnom planu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva – Odjela za zaštitu mora i priobalja.

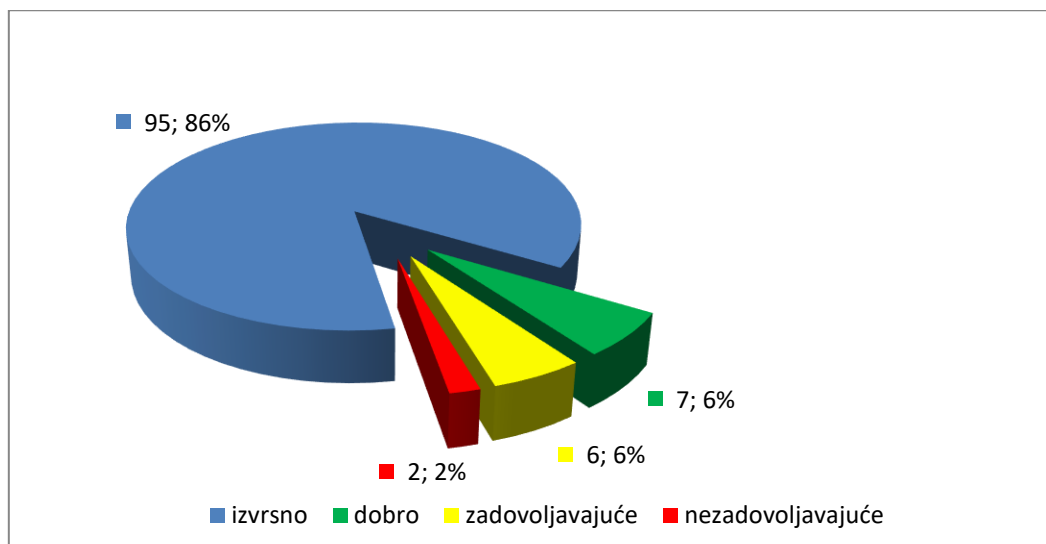
U svrhu pravovremenog informiranja javnosti o kakvoći mora za kupanje, kao i o eventualnim prekoračenjima dopuštenih graničnih vrijednosti za pojedine mikrobiološke parametre, odnosno o onečišćenjima, izrađena je mrežna programska aplikacija za unos, obradu i valorizaciju rezultata ispitivanja. Tako su javnosti na adresi <http://www.zzjzdnz.hr/> dostupne ocjene kakvoće prikazane obojanim kružnim simbolima i to plavim (izvrsna), zelenim (dobra), žutim (zadovoljavajuća) i crvenim (nezadovoljavajuća) na Google maps podlogama, kao i brojne popratne informacije (npr. temperature zraka i mora, slanost, smjer vjetrova). Rezultati se u bazu podataka upisuju odmah nakon završetka analize. Osim ocjene kakvoće mora javnost je imala mogućnost uvida u osobitosti plaža, konfiguraciju, hidrometeorološke karakteristike, opremljenost, dostupnost i fotografije, kao i mogućnost komentiranja plaža, dojave onečišćenja te predlaganje novih točaka ispitivanja. U ovoj sezoni kupanja preglednik za javnost baze podataka prilagođen je za prikaz na mobilnim telefonima, pa je tako omogućeno uz pregled ocjena kakvoće mora komentiranje i predlaganje novih točaka, uz pomoć GPS-a pronalazak najbliže plaže i prikaz udaljenosti do plaže. Republika Hrvatska obvezna je izvještavati Europsku komisiju o ocjenama kakvoće mora za kupanje (godišnje i konačne), a rezultati ispitivanja dostupni su na službenim stranicama 'Eye on Earth' Europske agencije za zaštitu okoliša, koji uz povijesne podatke raspolaže podacima u realnom vremenu.

Program se financira iz proračuna Dubrovačko-neretvanske županije. Broj plaža na kojima se provodio monitoring u Dubrovačko-neretvanskoj županiji s vremenom je rastao, a cilj je obuhvatiti što više plaža na kojima se kupuje veći broj kupaca, te utvrditi potencijalne izvore onečišćenja.

Slika 1. Prikaz broja točaka ispitivanja mora na morskim plažama u DNŽ od 1996. do 2014. godine

Od 111 plaža iz Županijskog programa 110 je ispitano u redovnom monitoringu, dok je more na Gradskoj plaži u Pločama zbog zabrane kupanja ispitivano izvan monitoringa. Prema godišnjoj ocjeni koja se određuje po završetku sezone kupanja na temelju skupa podataka o kakvoći mora za kupanje, more je na najvećem broju (95) plaža ocijenjeno izvrsnom ocjenom. Vrlo mali broj (7) plaža svrstan je pod ocjenu dobro more. Šest (6) plaža ocijenjeno je zadovoljavajuće, a dvije (2) nezadovoljavajuće (slika 2).

Slika 2. Prikaz godišnje ocjene kakvoće mora u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Rezultati ispitivanja kakvoće mora u sezoni kupanja 2014. godine ukazuju na vrlo visoku kakvoću mora za kupanje u najvećem broju plaža, a nešto slabija kvaliteta mora uglavnom se javlja u područjima bez riješene odvodnje otpadnih voda.

Tablica 1. Godišnja ocjena kakvoće mora za kupanje na plažama Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

 Izvrsna godišnja ocjena	 Dobra godišnja ocjena	 Zadovoljavajuća godišnja ocjena	 Nezadovoljavajuća godišnja ocjena
95 plaža	Šulić (Dubrovnik) Hotel Albatros (Cavtat) Striježica (Župa dubrovačka) Ston (Ston) KPK (Korčula) Polače (Mljet) Klek (Slivno)	Mali Zaton (Dubrovnik) Prigradica (Korčula) Okuklje (Mljet) Trstenik (Orebić) Portina (Ploče) Srebreno (Župa dubrovačka)	Ušće Ploče (Ploče) Kupalište VK Cavtat (Konavle)

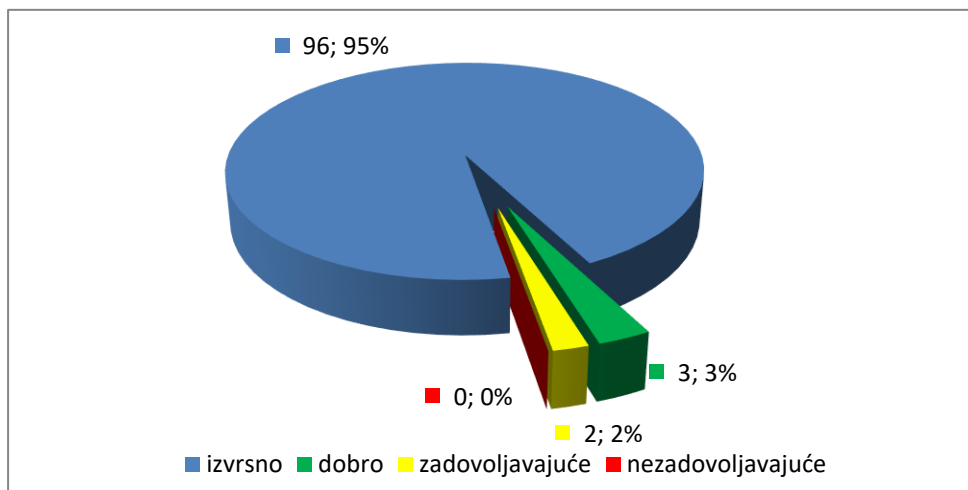
Tijekom sezone kupanja 2014. godine, došlo je do dva kratkotrajna onečišćenja. Na plaži u Kuparima došlo je do kratkotrajnog onečišćenja 20.06.2014. zbog prelijevanja otpadnih voda iz komunalnog sustava Župe dubrovačke tijekom čišćenja crpne stanice. Unatoč objavi o kratkotrajnom onečišćenju u svim medijima i preporukama Zavoda da more nije za kupanje na plaži punoj kupača nije bilo obavijesti. Svakodnevno su uzimani uzorci mora za kupanje od 20. do 23. lipnja 2014. Kontrolnom analizom nakon sedam dana od onečišćenja 27. lipnja 2014. ustanovljeno je da je došlo do prestanka kratkotrajnog onečišćenja mora.

Tijekom šestog redovnog ispitivanja kakvoće mora 05.08.2014. na plaži u Polačama došlo je do kratkotrajnog onečišćenja. Ova plaža nalazi se u velikoj uvali koja je sidrište i privezište za veliki broj brodova i jahti, kojih u sezoni bude i do 150 dnevno, a najčešće imaju otvorene sustave tankova iz kojih ispuštaju fekalije. Na cijelom otoku Mljetu nema sustava javne odvodnje. Otpadne vode se ispuštaju u septičke i sabirne jame. Po pojavi kratkotrajnog onečišćenja obaviještene se sve nadležne inspeksijske službe i nadležni županijski Upravni odjel. Svakodnevno su uzimani uzorci mora za kupanje od 05. do 09.08. 2014. Kontrolnom analizom nakon sedam dana od onečišćenja 12.08.2014. ustanovljeno je da je došlo do prestanka kratkotrajnog onečišćenja mora.

Nakon sezone kupanja 2014. ustanovljena je i **konačna ocjena** koja se određuje na temelju skupa podataka o kakvoći mora za kupanje po završetku sezone kupanja i prethodne tri sezone kupanja. Od ukupno 110 plaža na kojima se provodi monitoring, konačnom ocjenom ocijenjene su samo one plaže na kojima se kakvoća mora provodila tijekom četiri sezone kupanja (101 plaža) dok će se ostale plaže koje su kasnije uključene u monitoring ocijeniti naknadno. Izvrsnom konačnom ocjenom ocijenjeno je 96 plaža. Vrlo mali broj plaža (3) svrstan je pod ocjenu dobro more, dok su samo dvije plaže ocijenjene zadovoljavajuće. Niti jedna plaža nije ocijenjena nezadovoljavajućom konačnom ocjenom.

Tablica 2. Konačna ocjena kakvoće mora za kupanje na plažama Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

 Izvrsna konačna ocjena	 Dobra konačna ocjena	 Zadovoljavajuća konačna ocjena	 Nezadovoljavajuća konačna ocjena
96 plaža	Mali Zaton Polače (Mljet) Hotel Park (Korčula)	Prigradica (Korčula) Ušće Ploče	

Slika 4. Prikaz konačne ocjene kakvoće mora u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

13.4. Kakvoća otpadnih voda

U 2014. godini obavljene su analize kakvoće otpadnih voda 77 objekata, uglavnom hotela, komunalnih društava, praonica, vinarija i odlagališta otpada na području cijele Dubrovačko-neretvanske županije. Na zahtjev tvrtke SGS Adriatica otpadne vode uzorkovane su s brodova cruisera koji uplovljavaju u Grušku luku. Ukupno je obrađeno 218 uzoraka od kojih je 77 uzoraka (35,6%) udovoljavalo uvjetima zadanim Vodopravnim dozvolama, dok 111 uzoraka (50,9%) nije udovoljavalo uvjetima zadanim Vodopravnim dozvolama. Analizirana je kakvoća 29 uzoraka (13,3%) koji nemaju propisane uvjete (MDK - maksimalne dozvoljene koncentracije) Vodopravnom dozvolom. Obzirom da još uvijek postoje komunalna društva, hoteli, praonice i vinarije s kojima nije sklopljen ugovor o ispitivanju otpadnih voda u budućnosti možemo očekivati veći broj uzoraka. Popis tih objekata dostavljen je Državnoj vodopravnoj inspekciji i Hrvatskim vodama VGO Split.

13.5. Mikrobiološka čistoća ugostiteljskih objekata

U 2014. godini obavljene su kontrole mikrobiološke čistoće i mikrobiološke ispravnosti hrane u 1.600 ugostiteljskih objekata (hotela, restorana, trgovina, caffe barova, društvene prehrane) na području cijele županije. U 1.999 kontrola uzorkovano je 16.392 otisaka na mikrobiološku čistoću i 2.126 uzoraka hrane radi utvrđivanja mikrobiološke ispravnosti. Od 1.999 kontrola, 80 (4%) kontrola dalo je nezadovoljavajuće rezultate mikrobiološke čistoće. Najlošija mikrobiološka čistoća je ustanovljena u caffe barovima (32% ukupnog broja nezadovoljavajućih), te malim ugostiteljskim objektima (19% od ukupnog broja nezadovoljavajućih).

Od 16.392 otisaka njih 775 (4,7%) nije udovoljavalo propisanim normativima mikrobiološke čistoće prema Pravilnika o učestalosti kontrole i normativima mikrobiološke čistoće u objektima pod sanitarnim nadzorom (NN 137/09). Mikrobiološki otisci uzeti su s posuđa, pribora, opreme, radnih površina i ruku djelatnika u ugostiteljskim objektima. Najčešći uzrok neispravnosti otisaka bio je povećan broj aerobnih

mezofilnih bakterija i to najčešće sa ruku zaposlenog osoblja (19% od ukupnog broja uzetih otisaka ruku, odnosno 63% od ukupnog broja nezadovoljavajućih uzoraka). Nezadovoljavajuća mikrobiološka čistoća posljedica je nedostatnog čišćenja, pranja i dezinfekcije. 75 uzoraka briseva uzorkovala je sanitarna inspekcija tijekom službene kontrole hrane.

Tablica 1. Mikrobiološka čistoća objekata prema tipu objekta (po posjetama) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

TIP OBJEKTA	MIKROBIOLOŠKA ČISTOĆA OBJEKTA (po broju posjeta objektu)		UKUPNO
	nezadovoljavajuća	zadovoljavajuća	
hotel	8 (10%)	153	161
cafe-bar	26 (32%)	449	475
mesnica	0	14	14
trgovine: diskont, mini market, samoposluga, trgovina	7 (9%)	315	322
društvena prehrana: dječji vrtić, domovi, osnovna škola, opća bolnica	5 (6%)	182	187
pekarnica	10 (13%)	136	146
slastičarnica	1	35	36
objekti brze prehrane: OBP tip II, fast food, sandwich bar	8 (10%)	56	64
mali ugostiteljski objekti: bistro, buffet, kavana, konoba, pečenjarnica, pivnica, pizzeria, restoran, snack bar, taverna, zalagajnica	15 (19%)	579	594
UKUPNO	80 (4%)	1.919 (96%)	1.999

Tablica 2. Prosudba otisaka prema vrsti uzoraka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

VRSTA UZORKA	PROSUDBA OTISKA		UKUPNO
	neprihvatljivo	prihvatljivo	
čaše, šalice, pribor za jelo, tanjuri, zdjele	253 (2%) (32% od ukupno nezadovoljavajućih)	12.535 (98%)	12.788
radna površina: porculan, staklo, metal, plastika, drvo	37 (4%) (5% od ukupno nezadovoljavajućih)	1.015 (96%)	1.052
ruke	485 (19%) (63% od ukupno nezadovoljavajućih)	2.067 (81%)	2.552
UKUPNO	775 (4,7%)	15.617 (95,3%)	16.392

13.6. Mikrobiološka kakvoća namirnica

Od 2.126 ispitanih uzoraka hrane 244 (11 %) uzoraka bilo je mikrobiološki neispravno, od čega ih je 167 (7%) bilo zdravstveno neispravno, a 77 uzorak (4 %) nije udovoljilo propisanim standardima zbog povećanog broja aerobnih mezofilnih bakterija ili kvasaca i plijesni. Zdravstveno neispravna hrana je ona iz koje su izolirani patogeni ili potencijalno patogeni mikroorganizmi. Kod takve je hrane najčešće ustanovljen i povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija. Najlošija mikrobiološka kvaliteta ustanovljena je kod svježe narezanog voća i povrća i hladnih gotovih jela.

Povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija u hrani posljedica je nehygienskog rukovanja i/ili nepravilnog čuvanja. Iako ove bakterije nužno ne predstavljaju rizik za zdravlje potrošača, znatno narušavaju

kakvoću proizvoda (hrane), a time i kakvoću ugostiteljske usluge. Aerobne mezofilne bakterije su najčešći parametar koji ne udovoljava propisanim mikrobiološkim kriterijima. Njihov povećan broj ustanovljen je kod 194 (11%) uzorka hrane.

31 uzorak hrane (1%) bilo je zdravstveno neispravno zbog prisustva *Staphylococcus aureusa*, koji u hrani predstavlja potencijalnu opasnost od stafilokoknog trovanja. Hrana iz koje je bio izoliran *S. aureus* sadržavala je i veliki broj aerobnih mezofilnih bakterija.

Enterobakterije su izolirane iz 156 (8 %), a *Escherichia coli* iz 14 (5 %) uzoraka. Tijekom 2014. godine nije izolirana niti jedna salmonela.

Tablica 1. Mikrobiološka ispravnost ispitanih uzoraka po grupama hrane u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

VRSTA HRANE	OCJENA MIKROBIOLOŠKE ISPRAVNOSTI HRANE			UKUPNO
	NE udovoljava	Udovoljava	ZDRAVSTVENO NEISPRAVNA	
topla gotova jela	17 (2%)	1.024 (93%)	66 (5%)	1.107
hladna gotova jela	5 (6%)	51 (59%)	31 (35%)	87
polugotova jela	0	2	0	2
jaja	0	1	0	1
kolači bez kreme	0	14 (100%)	0	14
kremasti kolači	12 (3%)	304 (87%)	35 (10%)	351
keksi	0	6	0	6
svježi (meki) sir	1 (4%)	21 (84%)	3 (12%)	25
polutvrđi sir	0	197 (98%)	5 (2%)	202
tvrdi sir	0	10(91%)	1 (9%)	11
mliječni fermentirani proizvodi	0	1	0	1
mliječni i sirni namazi	0	2 (100%)	0	2
sladoledi	1 (1%)	93 (90%)	9 (9%)	103
pekarski proizvodi	1 (5%)	20 (95%)	0	21
sirovo meso i mesni pripravci	5 (17%)	24 (83%)	0	29
polutrajne kobasice	35 (33%)	64 (60%)	8 (7%)	107
trajne kobasice	0	19 (95%)	1 (5%)	20
svježe voće i povrće	0	0	8 (100%)	8
svježi sokovi	0	1	0	1
sušeno i kandirano voće	0	12 (100%)	0	12
kuhani i želirani voćni proizvodi	0	15	0	15
dijetetski proizvod	0	1	0	1
UKUPNO	77 (4%)	1.882 (89%)	167 (7%)	2.126

Listeria monocytogenes je izolirana iz jednog uzorka – kuhane tjestenine, koja je osim listerije sadržavala i enterobakterije te velik broj aerobnih mezofilnih bakterija. Navedena bakterija uzročnik je listerioze, bolesti koja se dobiva isključivo konzumacijom zagađene hrane. U zdravih odraslih osoba infekcija ovom bakterijom prolazi asimptomatski ili slikom neinvazivnog febrilnoga gastroenteritisa. Posebice je opasan invazivni oblik koji najčešće pogađa trudnice (pobačaj) i imunokompromitiranu populaciju – starije osobe, novorođenčad i bolesnike (septikemija i meningitis), iako se u oko 10% slučajeva pojavljuje kod osoba bez rizičnih čimbenika.

Mikrobiološka kakvoća hrane može se poboljšati pravilnim čuvanjem namirnica, poboljšanjem higijene (naročito higijene ruku) i pridržavanjem načela HACCP sustava, koji je zakonska obaveza svih subjekata u poslovanju s hranom.

Glavnina uzoraka hrane za analizu uzorkovana je po ugovoru sa strankama kao dio samokontrole (HACCP sustava) subjekata u poslovanju s hranom. Sanitarna inspekcija je u suradnji sa Zavodom u službenoj kontroli uzorkovala je 99 uzoraka mesa, kremastih kolača, sladoleda i sendviča.

Tablica 2. Udovoljavanje zakonski maksimalno dozvoljenoj koncentraciji (MDK) prema mikrobiološkim parametrima u namirnicama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

MIKROBIOLOŠKI PARAMETAR	< MDK	> MDK	UKUPNO
Aerobne mezofilne bakterije	1.604 (89%)	194 (11%)	1.798
Aerobne sporogene bakterije	21 (100%)	0	21
<i>Enterobacteriaceae</i>	1.709 (92%)	156 (8%)	1.865
<i>Escherichia coli</i>	264 (95%)	14 (5%)	278
Kvasci	77 (86%)	13 (14%)	90
<i>Listeria monocytogenes</i>	2.058 (99,9%)	1 (0,1%)	2.059
Plijesni	84 (93%)	6 (7%)	90
<i>Salmonella</i> spp.	2.115 (100%)	0	2.115
Sulfitoreducirajuće klostridije	1.581 (100%)	0	1.581
<i>Staphylococcus aureus</i>	2.035 (99%)	31 (1%)	2.066

Tablica 3. Mikrobiološka ispravnost hrane po svrsi kontrole u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

SVRHA KONTROLE	OCJENA MIKROBIOLOŠKE ISPRAVNOSTI HRANE			UKUPNO
	Ne udovoljava	Udovoljava	Zdravstveno neispravna	
Na zahtjev stranke	0	49	1	50
rema epidemiološkoj indikaciji	0	2	0	2
Službena kontrola (sanitarna inspekcija)	5 (5%)	76 (77%)	18 (18%)	99
po ugovoru (samokontrola)	72 (4%)	1.756 (89%)	147 (7%)	1.975
UKUPNO	77 (4%)	1.891 (88%)	166 (8%)	2.126

13.7. Provedba uvođenja i održavanja HACCP sustava u objektima

HACCP, englesku kraticu za Hazard Analysis Critical Control Point, definiramo kao sustav analize opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka. Zasniva se na identifikaciji i analizi specifičnih opasnosti te utvrđivanju preventivnih mjera kojim se rizik proizvodnje i nastanka potencijalno opasne hrane uklanja ili svodi na prihvatljivu mjeru. Dakle, HACCP označava sustav upravljanja opasnostima u cijelom prehrambenom lancu – „od polja do stola“, s cijelim nizom preventivnih postupaka, a s krajnjim ciljem osiguravanja zdravstveno ispravne hrane.

Tijekom 2014.godine Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije ugovorio je implementiranja HACCP sustava s pet novih objekata koji posluju s hranom. U istoj godini, uvjete Zavoda za certificiranje, zadovoljilo je 14 objekata.

Tablica 1. Vrsta i broj objekata u kojima je Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko–neretvanske županije počeo uvoditi HACCP sustav tijekom 2014. godine

Vrsta objekta	Broj objekata
Ugostiteljski objekti (hoteli, restorani, konobe, pizzerije, bistroi...)	3
Objekti društvene prehrane (domovi, dječji vrtići, škole...)	1
Ostali objekti (trgovine, skladišta...)	1
UKUPNO	5

Tablica 2. Vrsta i broj usluga koje je Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije pružio u sklopu uvođenja HACCP – tijekom 2014. godine

Vrsta usluge	Broj objekata
Snimka stanja objekta	5
Zajednička edukacija	5
Trening u kuhinji	5
Kontrola	19
Certificiranje	14
UKUPNO	48

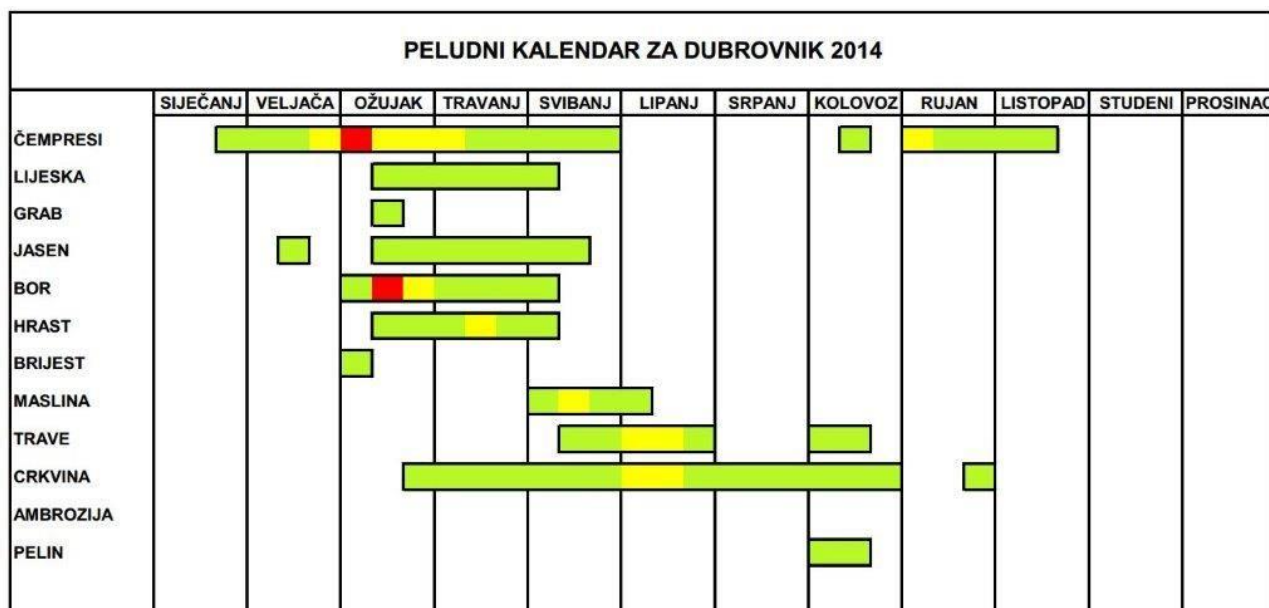
13.8. Program kontinuiranog mjerenja i razlikovanja peludi u zraku

U okviru službe za Zdravstvenu ekologiju Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije provodi se program kontinuiranog mjerenja i razlikovanja peludi u zraku. Vršilo se očitavanje broja peludnih zrnaca uglavnom anemofilnih i visokoalergenih vrsta, temeljem obrasca koji je unificiran za cijelu Hrvatsku. Cilj je praćenje različitih vrsta alergene peludi i njezine koncentracije, te utjecaja na zdravlje stanovništva.

Na mjernoj postaji, smještenoj na krovu zgrade Opće bolnice Dubrovnik, svakodnevno se prate kretanja alergene peludi u zraku od siječnja do kraja listopada. Na temelju dobivenih rezultata i prognoze vremena izrađuje se peludna prognoza za idućih nekoliko dana o čemu se izvješćuje javnost putem web stranica Zavoda i medija. Od sredine 2013. g. nabavljen je novi uzorkivač koji je postavljen na krov Doma zdravlja u Metkoviću, kako bi mogli pratiti kretanje koncentracija peludi i u neretvanskom kraju.

U 2014. godini za grad Dubrovnik je napravljeno ukupno 289 uzoraka i izvršeno je isto toliko očitavanja, a za grad Metković 319 uzoraka i očitavanja. Svakodnevno su se slala dnevna izvješća krovnoj instituciji za pelud u Hrvatskoj, u Laboratorij za aerobiologiju, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar iz Zagreba. Laboratorij je poveznica prema referalnom centru u Beču, kao i prema drugim institucijama koje objavljuju i podatke za gradove Dubrovnik i Metković. Od 05.06.2014. godine Laboratorij je uspostavio i aplikaciju Aergoalert, u koju su uključeni i podaci za gradove Dubrovnik i Metković.

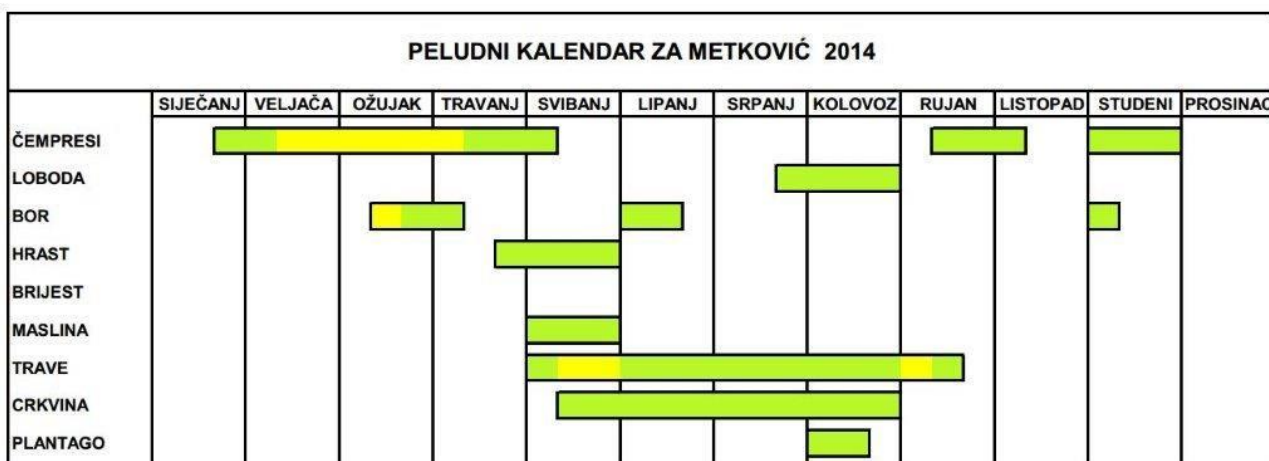
Za 2014. godinu je izrađen i peludni kalendar za gradove Dubrovnik i Metković (slike 1 i 2).

LEGENDA-KONCENTRACIJA PELUDI

- NISKA - samo će iznimno osjetljive osobe imati tegobe
- UMJERENA - većina će alergičnih osoba imati tegobe
- VISOKA I VRLO VISOKA - sve će alergične osobe imati tegobe

Slika 1. Peludni kalendar za Dubrovnik za 2014. godinu

LEGENDA-KONCENTRACIJA PELUDI

- NISKA - samo će iznimno osjetljive osobe imati tegobe
- UMJERENA - većina će alergičnih osoba imati tegobe
- VISOKA I VRLO VISOKA - sve će alergične osobe imati tegobe

Slika 2. Peludni kalendar za Metković za 2014. godinu

14. DJELATNOST SLUŽBE ZA MIKROBIOLOGIJU

Marina Vodnica Martucci, dr. med., spec. med. mikrobiologije s parazitologijom

Djelatnici Službe za mikrobiologiju u 2014. godine obavljali su mikrobiološku dijagnostičku djelatnost za potrebe pučanstva županije. U okviru svoje djelatnosti obrađivali su raznovrsne bolničke i izvanbolničke uzorke, kod sumnje na infekciju ili kliconoštvo, a pri tome su se koristile klasične (mikroskopija, kultivacija) ili brze (imunokromatografija, imunofluorescencija, automatizirane - instrumentalne metode), izravne i neizravne metode dijagnostike.

Zaprimljeno je 91.567 različitih humanih materijala i izvršena je 97.041 različita mikrobiološka pretraga, za 31.403 korisnika naših usluga.

Uzorci koji potječu iz respiratornog sustava, a obrađuju se radi dijagnostike bakterijskih infekcija, utvrđivanja kolonizacije ili dokaza antigena influenza virusa su obrisici ždrijela i nazofarinksa/nosa, te iskašljaj i endotrahealni/bronhalni aspirati. Obrađeno je ukupno 14.205 uzoraka respiratornog sustava, 6.599 obrisaka ždrijela, 4.996 obrisaka nazofarinksa i nosa, te 1.746 uzoraka iz donjih dišnih puteva. Obrisak nazofarinksa/nosa je uzorak koji se učestalo upućuje na obradu bez opravdane indikacije; najčešća izolirana bakterijska flora je kolonizacijska i nema kliničkog značaja kod sumnje na superinfekciju u srednjem uhu, sinusima ili donjem dijelu dišnog sustava. Obrisak nosa primjeren je uzorak samo za otkrivanje nosilaštva *Staphylococcus aureus*, a indikacije za uzimanje obrisaka nazofarinksa su pertusis, difterija, streptokokni faringitis u male djece te meningokokno kliconoštvo.

Uzorci koji potječu iz urinarnog sustava, te se zaprimaju radi dijagnostike urinarnih infekcija (cistitis, pijelonefritis, prostatitis) su urin dobiven metodom srednjeg mlaza, odnosno urin dobiven kateterizacijom ili iz vrećice kod male djece. Zaprimljeno je i obrađeno 26.449 uzoraka urina.

Uzorci koji se obrađuju radi dijagnosticiranja spolno prenosivih uzročnika, kao i radi skrininga na BHS-B kod trudnica (zadnje tromjesečje) su obrisici cerviksa, uretre, rodnice, rodnice i rektuma, ejakulati, te prvi mlaz urina. Bilo je zaprimljeno i obrađeno 6.289 uzoraka, od toga za pretrage na spolno prenosive bakterijske uzročnike i *Trichomonas vaginalis* 5.648.

Najveći broj uzoraka koji se obradio u laboratoriju su uzorci stolica, prvenstveno u pretrazi na kliconoštvo, koja se radi kao dio sistematskog pregleda zdravih osoba koje podliježu obavezi polu/godišnjih pregleda na salmonelu i šigele; obrađeno je kultivacijom 15.570 uzoraka stolica, te mikroskopijom na ciste i jaja crijevnih parazita 13.031 uzorak. Pregledano je 914 celofanskih otisaka na jaja *Enterobius vermicularis*. Bolesničkih uzoraka stolica kod sumnje na bakterijsku crijevnu infekciju obrađeno je 3.378, a 2.515 uzoraka je pregledano nekom od brzih detekcijskih metoda na prisustvo bakterijskih ili virusnih antigena. Od bakterijskih antigena detektirali smo *Helicobacter pylori*, shiga toksin ETEC (enterotoksična *E. coli*), GDH (*glutamate dehydrogenase antigen*) antigen *Clostridium difficile*, te toksin A i B *C. difficile* u slučaju pozitivnog testa na GDH antigen.

Obrisaka rana i drugih kožnih promjena, uključujući i obriske vanjskog zvukovoda bilo je 3.396. Zaprimljeno je i obrađeno 1.300 hemokultura, 65 likvora, a ostalih manje brojčano zastupljenih materijala ukupno 490.

Za serološke pretrage bilo je obrađeno 3.358 uzoraka seruma, te je izvršeno 6.673 različitih pretraga. Od seroloških pretraga koje su odrađene u laboratorijima, najveći broj se odnosio na detekciju antistreptolizinskih protutijela, (AST-O test 2.333), zatim detekciju autoprotutijela na humane imunoglobuline (RF test 1.413, Waaler Rose 1.413). Izvršeno je 728 pretraga na heterofilna protutijela, 496 testova na protutijela na Epstein-Barr virus (EBV), testova na C-reaktivni protein (CRP) bilo je 254, te 19 VDRL (Venereal Disease Research Laboratory test) odn. RPR (Rapid Plasma Reagin) testa i 16 TPHA (*Treponema pallidum* hemagglutination assay) testova.

U slijedećim tablicama prikazani su neki od rezultata mikrobioloških pretraga u Službi za mikrobiologiju Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije najbrojnijih vrsta uzoraka, koji potječu iz probavnog (tablica 2), respiratornog (tablice 3 i 4), te urogenitalnog sustava (tablice 4 i 5), a ukazuju na najčešće vrste izoliranih uzročnika te njihovu učestalost. Isto tako daju nam informaciju o velikom broju neprimjerenih odnosno neadekvatno uzetih uzoraka, osobito iskašljaja te urina. Nisu prikazani rezultati pretraga obrisaka nazofarinksa, koji se također neopravdano šalju na bakteriološku pretragu, radi dijagnostike infekcije gornjih dišnih puteva, koje su u pravilu virusne etiologije.

Kod pretrage na salmonelu ubrojeni su uzorci bolesnika te uzorci za pretragu na kliconoštvo; kod broja uzoraka na enteropatogenu *E. coli* ubrojani su samo uzorci bolesnika (djeca do 3. godine i imunokompromitirani odrasli). U 2014. godini nije bilo izoliranih *Shigella* spp. niti *Yersinia enterocolitica*.

Tablica 1. Vrsta i broj izolata, broj uzoraka stolice i udio pozitivnih nalaza u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>Salmonella</i>	18.330	123	0,67
<i>Campylobacter</i>	5.387	167	3,10
EPEC	1.261	6	0,48
Rotavirusi	1.074	192	17,88
Adenovirusi	1.065	66	6,20
<i>Helicobacter pylori</i>	1.089	208	19,10
<i>Clostridium difficile</i>	185	33	17,84
Norovirusi	66	10	15,15

Tablica 2. Vrsta i broj izolata, broj uzoraka obrsika ždrijela i udio pozitivnih nalaza kod infekcije gornjeg respiratornog sustava u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>Streptococcus pyogenes</i> (BHS-A)	6.535	632	9,67
Ostale grupe BHS	6.535	92	1,41

Tablica 3. Vrsta i broj izolata, broj uzoraka iskašljaja i udio pozitivnih nalaza kod infekcija donjeg respiratornog sustava u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	1.321	13	0,98
<i>Haemophilus influenzae</i>	1.321	37	2,80
<i>Moraxella catarrhalis</i>	1.321	16	1,21
Staph. aureus	1.321	12	0,91
Pseud. aeruginosa	1.321	58	4,39
Enterobakterije	1.321	29	2,20
Orofarinfealna kontaminacija*	1.321	1188	89,93

Orofarinfealna kontaminacija* je nalaz ukoliko se na osnovu velikog broja epitelnih stanica utvrdi loša kvaliteta uzorka

Iz tablice tri za prikaz učestalosti i uzročnika infekcija donjih dišnih puteva (akutne egzacerbacije KOPB i pneumonija) uočava se visoki postotak neadekvatnih (procijenjenih na osnovu omjera upalnih i pločastih epitelnih stanica) uzoraka, a vrlo mali postotak značajnih bakterijskih izolata; radi se o uzročnicima izvanbolničkih i bolničkih pneumonija te uzočnicima KOPB, pri čemu su isključeni atipični bakterijski mikroorganizmi.

Tablica 4. Vrsta i broj izolata, broj uzoraka urina (srednji mlaz i uzorak dobiven kateterizacijom) i udio pozitivnih nalaza u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>E.coli</i>	25.624	3 656	14,27
<i>Enterococcus</i> spp.	25.624	687	2,68
<i>Proteus</i> spp.	25.624	415	1,62
<i>Klebsiella</i> spp.	25.624	541	2,11
Ostale enterobakterije	25.624	383	1,49
<i>P. aeruginosa</i>	25.624	224	0,87
<i>S.saprophyticus</i>	25.624	57	0,22
<i>Acinetobacter</i> spp.	25.624	20	0,08
Kontaminacija	25.624	1.208	4,71
Bez porasta	25.624	9.813	38,30
RFDU*	25.624	7.538	29,42

RFDU* = rezidentna flora distalne uretre

Iz tablice četiri je evidentno da je najčešći uzročnik uroinfekcija u 2014. godini u DNŽ bila *E. coli*, a slijede u značajno manjoj zastupljenosti enterokok i klebsijela. 1/3 nalaza urinokultura (34,13%) dokaz je nekvalitetnosti uzoraka, bilo da se radilo o prisutnosti većeg broja crijevnih bakterija u uzorku (kontaminacija) ili prisustvu većeg broja gram pozitivnih koka, koji predstavljaju normalnu, kolonizatornu floru distalne uretre.

Tablica 5. Vrste i broj izolata, broj uzoraka (obrisci cerviksa, uretre, rodnice, prvi mlaz urina) i udio pozitivnih nalaza u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2014. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>Chlamydia</i> trachomatis	719	6	0,83
<i>Ureaplasma</i> urealyticum	1.703	534	31,36
<i>Mycoplasma</i> hominis	1.703	59	3,46
<i>Neisseria</i> gonorrhoeae	1.573*	0	0,00
<i>Trichomonas</i> vaginalis	118	3	2,54

Uzorci (*) iz genitalnog sustava su općenito kultivirani na neselektivna bakteriološka hranilišta za porast ukupno prisutnih bakterija u uzorku, a u slučaju zahtjeva za pretragom na gonokoka, uzorak se još ciljano obradio na traženog patogena.

Priložene tablice nam ukazuju na obim izvršenih pretraga prema broju uzoraka i kao i na vrstu i broj značajnih izolata za svaku vrstu uzoraka, razdijeljenih prema organskim sustavima koji su zahvaćeni infekcijom. Svaki uzorak zahtjeva specifične dijagnostičke postupke u obradi, a isto tako izolacija i identifikacija izolata obuhvaća manje ili više zahtjevnih postupke te testiranja. Klinički značaj svakog pojedinog nalaza u domeni je liječnika koji liječi pacijenta i koji ga je uputio zbog određene sumnje na infekciju ili kliconoštvo.